

8699

శ్రీమహాగణాధి పతియేనమః

భండకపాలికా భావనంబును నామోదించుగతి

మనువంశ వృణము.

ఇది

[బహుశ్రీ పోచిరాజు వీరనామాత్యునిచే గచిలు ౪ బక]

[బహుశ్రీ శివపురం వీరయ్యగారి

ద్రవ్య సహాయముచే వాణ్వి

శ్రీరావలింగేశ్వర ముద్రాక్షర కాలముందు

ముద్రింపఁ బడియె.

వరంగల్.

1917 వంగళ సం॥ మూగళ శివ ౧౧ గి

శ్రీమహాగృహ్యసూక్తినిఘంటు.

మనువంశపురాణము.

అన్ని సమాఖ్యలకు ఉచితము.

[illegible]

మనువశ పురాణము

చివట్టియా । కొత్తమిగారి తేజానకుం గోరెలుమీరగల్గెముక్కడగి
 హి ॥ ౧౩ ॥ తిక్కవచ్చికోడ్యపు । నక్షత్రముగఁశంభుదాసుఁ నన్నయభ
 ట్టు । మిక్కిలిగఁనెమ్మసంబున । మార్చవచ్చేదలదిగొలుకుఁనూసితిన్న
 త్తి ॥ ౧౪ ॥ సుసనవల్సివెళ్ళికి చక్కతెరంగుగ నెమ్మనాటునా । న
 రసులబట్టజూడెదరు స్పృహవారివల్లెడహియై । గురుతిరవహావి ప
 యపు కూరినహింతునెవయసాటులు స్పృహకుపుత్రఘనంబెఁగఁజూలు
 మురే జగతిలింబున ॥ ౧౫ ॥ మియు నట్లెట్లదేవతా పౌర్ణిసంబునుగావించి
 పురాతన మహాపుల నధిపంబుచి వృధావివాద ప్రభువులైనకృత్రులని
 సింది మహేశ్వరభ్యాస ప్రమాదితాలి రంగుండై ॥ ౧౬ ॥ శ్రీమల్లికా
 ర్జున సేవానిష్ఠులు నునువఁగితిలములు మాఁగఁతులు । గర్వాచారు
 లు కామిని మదనులూవా యి ప్రమాదులు గర్వాబలులు । పునఁదా
 విదులునం భోధిగఁభీరులు గుఱిగఁగియునులున గుఱిగతిలు । పసి
 శాస్త్రజ్ఞులు నకలంకమనులార్య సన్మహిమిచ్చి చాపకులు । పనుల
 మృతయులు సదయులు విరితియులు । శౌర్యగాంధేయులసమాన ధై
 ర్యశాలు । లనఘులుష్టాంశు శేజునియైతిప్రభు । లభానంగిహాలుదితి
 మాగాభి రతులు ॥ ౧౭ ॥ మియు కృష్ణవేది నుహాపత్నియై విలాస
 సముల్లిసిత వాద్యాగ్రలతగా విచతులులును నిటలాత్ సర్వకుగుణుండుతి
 శ్రీపతి పండితారాధ్యదేశిక కరుణాకటాక్షమీతనామృత భారాపరిపిక్త
 రీరులును శరచ్చరదశరదర శాచిచాపాదిను దారారవింది చందనచంది
 చందికా కుముదమరాళ మల్లికాకుసుమ విసర సేవరహితారాచార తి
 రస్కార పరానంత దిగంత విశ్రాంత యశస్సంతాన నిరంతరప్రకాశమ
 నులును నిత్యనత్యనియతాభిమానులును సమస్తకలుషకీయా
 ను నవరసాలంకార సంకీర్ణులును సయపథపక్షిణానప్రప్రా
 ధరాతలంబున వెలుగొందు కనకపుర గజపురా యోధా
 టికాపుర నివాసులైన మానవోత్తములలోకాలోకమ
 లుప్రసిద్ధంబుగా నదభినిభిహార్షర వాచార్పణివెల
 న్ను మహేశ్వరునిచే నుమాదేవిని ఖండకపాలిగా
 త్యంబుగా రదియించెద నుదీయ్యాస్వయ ప్రకారం

కాశీల్కనోత్రసం జాతుహపస్తంబ సూతుండువల్లం ముతగుణుడు ।
 పోదీవాచ్యయో ద్యూనుకుభద్రునిం శ్రీగుణాచరిత్రి యెల్లమాంబ
 వీ కాశ్యూనాశ్చ విచారిరామాయ్య చారిని పరిశోధ మాంబయలరె
 వాశీశ్చోనతుల వీభద్రుడు భగ్యుడనగి నిందిరం దగ్గిజానకు ।
 మూర్తివాచకుయదుయిది కీర్తిశోధ । వీరకవిచంద్రాక్షరుపే నెల
 నివాడఁ శివకధారచవాదివి శేషభక్తి । యక్ష్మిణిసమాలు గడిపును ను
 న్నివాడ । వ । ఇట్లుండి నా కులదైవతంబైత ప్రమరాంబ మల్లికార్జు
 నులకుఁ గృతీసేయం దిలంచిన వాడనై పుష్కంఠంగాలు రచించెద.

పద్మంతములు.

క ॥ శ్రీకర కంఠము లునకుచి । వాకర శివ హస్తా శేత్రైవైభవనకు
 చా । మూరధరకా క్కుకునకు నాకాశి పదితునకువగవానునకుకా ।
 ర్పుచకేతు హరిన కాశీ । విపక్వతకేయ కంఠునకు విభు కెరహ్ని
 గ్గుచక పునిద పుచ్చిత । పుచ్చ దామిచ భక్తభుక్త పుద్గుల తగున
 కుకా । క । విభాశుగునకు కమనదు । రద్ధ మదభావంత పటల బ్ర
 ధ్వంసునకుకా । విభవతంసునకు పతి । పభాశ్చక్షిరస్థ వభయకు
 నకుకా । క । యకాధిప పట్టునకును । దక్షాధ్వర శిక్షకు నకు దహ
 నాక్షునకుకా । పక్షింద్ర వాహళగునకు । మోక్ష ప్రదునకు సమస్త
 ముని సేవ్యునకుకా । ఇట్లు వారొక్కొక్కానిన మనువంశ పురాణంబును
 మహాప్రబంధంబు నకు కథాక్రమం బెట్టిదనినా । ఉ । పుణ్యము నిత్య
 పుష్ప ఫలభూష లతా విహితోప కారనై । పుణ్యము వర్షపక్షి మృగ
 పుంజ పరవ్వర వైర తూన్య సా । గుణ్యము పత్రియా కరణ గోమ
 గణ్యము సౌమ నైమిశా । రణ్యము బోల్చు పంయమి పురాణ కథా
 శ్రవణాను గుణ్యమై ॥ వ । ఆ ప్తావసం జెనె రతో వనంబున సకల
 పురాణ వ్యాఖ్యాన వైఖరి సమే తుండును నిరంతర దిగంత విఖ్యాతుం
 డునైన నూతునివలన నథల పురాణ వ్రాత వివిధకథా ప్రవీణులులై
 సత్కథ లాలించుచు శౌవశాది మహామునులు ప్రసంగ వశంబున ని
 ట్లినిరంజిత । నూతనమస్తజగద్వి । ఖ్యాత భవన్ముఖము వలన నథలపు
 రాణ । వ్రాత కథా కథనము మీ । చేతవిశం బడయ నుకటికెప్ప

గవలయుగా । క । మనుమంత్రిల చార్జిలియు । వినివేయక బుద్ధియును
 విను విప్రులును । బ్రతులకు సత్కులజలవ । తనములు దెలియంగవి
 నుట ధర్మముగాజే ॥ మ ॥ నావివియావివిర్గల మనస్సులుపేతులు నూ
 తుఁదాచునీ । ద్రావిదతోడ సిట్లనుమహా త్వికులంబిరుండుపర్వనా ।
 నావిధవృత్తి యైనభువ సంబలమాగగముఁజెప్పఁజేయి ॥ యావిధవైస
 నై నతన యాశ్చర్యగనం బడినంతఁ జెప్పగ ॥ క ॥ నాపరమగురుకుట్టిస్స
 ద్వైపాయనుఁడొసగివట్టి తత్వజ్ఞాన । పాపముచేతనఖలము । దీంబి
 దిన్జులనకు దెలియంబును ॥ శా । కల్పారంబున వస్త్రపాగరములే
 కంబ్రెమహింగిర్బునగా । వేల్పులే మత్స్యలు నాదిగా నకలముగా విశ్వ
 తుఁద్రాపించున । స్వల్పంబోమయమై జగంబుపడ దృశ్యంబుగనిగాలం
 బని । స్కల్పంబుగ నిరతిపరీకాశమునిరా కారంబునై యుండెను ॥
 క । న్యగోధ రూపధర్మై । యుగ్మంబా నీరునకును నుండారకుప ।
 కాగ్నిమున యోగనిద్రా । విగ్రహులై పవ్వళించు విశ్వంభరుడు ॥
 క । తలబాతునివాళిప । యోజితము వలనబ్రాహ్మ యుదయించికు
 ఘ్న । ద్రావిదుల దాపుననుమతి । నీజగముల సృష్టిఁ జేయు నేయేగతు
 లగా ॥ క । వారిజ గర్భవిముఖుల । హూరువదా గ్నిములవలన ను
 ర్విసురథా । తీరముగనైశ్వరూదుగిల । వారితముగఁబుట్టివాల్లు వణ
 ములయ్యె ॥ వ । మెరియు విభజిగోపాల తైలవిశ్రియ పంచాక్షర వ
 ప్రకార కుంభకార పటచ్చేద శూరక రజక చర్మకార లుబ్ధక బురు
 డ చందాల మూతంగ వణకంబులు పదునాల్గుఁబుట్టి యావణాచతుష్ట
 యంబుతోఁ గూడ నష్టాదశ వణకంబులయ్యె నింక ననేకంబులై పంకర
 వణకంబులుఁ బొడమె నందుమీరడిగిన పక్షి పక్షికారం బెట్టివనిన । సి
 పద్మజ వంశపం భవుడైన యెత్త్రియ హేముని కుదయించె నబ్జవైరి ।
 యెరిసికీలుధుడయ్య హేతున కాశ్రేయ దాతాపూత్రము నన్వయము
 న । నర్క శేఖరమూర్తి యైనపులస్తయా వినుల వతానునకు విశ్రివ
 నును । నకలవిదుంధన జన్మించిరద్దరా తనయులునఖలవి ద్యాప్రవీణు
 లందువిశ్రి వసువకు ధర్మాత్ముడైన । వైశ్రివణ దుద్భవమునుండి వ
 నజగర్భుఁ । గూర్చి యుగ్మశంఖతి ఫేరలీలఁ । పలిపె పంచాగ్నియ

ధ్యాయంబుయగుచును మిదిరకాలంబులెక్కల ధ్యానతపముం జేయుంగ
 బృందాంకో త్కరమత్వంతే సుఖంబునొందుటయువా త్కాంతండు బ్ర
 త్యక్షమై పరిమైశ్వర్యము హేమ ప్రప్రకిము ది శ్వాపత్వముఁ సర్వకిం
 వ్నరలో కాధి పతిత్వము నవనిధా నంబులో పమర్పించినఁ జి న
 లువకు మొక్కి స్మృత్యవ నవ్యదయా పిపూర్ణ సద్గుణో బృల సుర
 లోకవంద్య మునిసన్నత నాతి సమస్తపంపనిలో గలిగి భవప్రసాద
 మాన కాపురమొండగ సర్వవస్తువులో గలయొక పట్టణంబుగలుగఁ గరు
 ణిపుము సంతపంబుగఁ జి || అనినైశ్వర్యమునువినుతిం దినవినికరు
 రాద్రాక్ష్యంబునై ఆలికిందియెఱుం దనునవడిగిననందం బుననిచ్చెదఁగోను
 మురిగిన ప్రభుమోక్షదేవా || గీ || విప్రులకూలం పాంబుధి వేష్టనాంక | భు
 వనిశ్చింతిలోరనో త్వవిహితాక | నిఖలవిధన నిరాంతక నిష్కళంక |
 లంకియొప్పురు తిరులద లంకి ప్రేమ || సీ || అదియొక్కోటిదే వాల
 యంబులతోడ మనోభర్త రదిరివా ర్హిమాలతోడ | నాకాశగములైన
 ప్రాకార మాలతోడ బలిపద్మగర్భితైవ పరిభుతోడి | నుపకారికములైన
 యువనంబులతోడ పుననైనదత్తులగ బలమతోడ | వైరియగఁగఁ
 ప్రితిహం పర్వమతోడ భువమైన పారలో కంబుతోడ | వరుణపుర
 మాకంటె వాసపు పురికంటె | నాగరాజ పట్టణంబుకంటె | పురవిభేదిప
 ఖని పుటభేద నమొకంటె | గాగ్రిలుపశ్వకగ్ని రదితమగుచు || గీ || మా
 నియను సమూలి మూల్యవం తుకునాగఁ దాన పులు మహాగాగ్ని
 రిపమూతేసి | యడ్డిగి కొన్నవారి కాలంక నర్పించె | శంకరుండు సర్వ
 శక్తిరుండు || ఉ || అంతటనమ్మహాదనుజుల స్నగరంబున నావహించి
 య | త్వంతమహాంధులొచు చతురంగబలంబులఁ గూడివాసవా | గ్నం
 తకమాఖ్యులైన సకలాయుధ ల న్ముని మండలంబున | శాస్త్రతము
 నాకేమించియ నిశంబునుపెగ వెతలెట్టు మండగఁ || క || గరుడధ్వజు
 డాగ్నిహమున | వదిలిబోదగ్రుడగుచు నావాపకేళి | దరమననోడి
 నిశాచరు | లురగాలయముఁబువోయి రున్నతిభీతి || కాపురంక || కా
 పురమాంతిదాలం | కాపు ముననుచుమీపు కాపురముమహా | గోపుర
 వప్రములందగు | గోపురములఁజెగడునట్టి గోపురమనఁగా || క || అనిప

లిగిమలగర్భంబు । జనియెనంతరమునతడు జలనిధిమధ్యం । మనదగు
 లంకానగరం । మనమందె కుబేరుడధిక మోదంబెల్లెగఁ । ౧ ॥ అంత
 మనువంశ మునకాధ్యుడైనవశల । విదుడు తనతల్లిడి పంపున విధింప
 రింది । దేవతలుమెప్పు ఁదివేలు దివ్యవత్స । రములు తనమాచరిం
 చెఱునా రక్ష మమున । అయ్యెడ ॥ క ॥ సురగరు డోరగ విద్యా । ధ
 రణిన్నర సిద్ధసాధ్యుడైతేయ వియ । చ్చరులును నచ్చరులును ముని ।
 వరులును జాటి కొనిగొలువ వనజ భవ్రాహ్మణ ॥ ౩ ॥ అచ్చో బ్రహ్మ
 మందై । యచ్చరువగు నీతపోను హర్షంబునకుఁ । మెచ్చితి నను
 వేడుము పర । మిచ్చెద ముచ్చెనో చంద్ర హితగుణసాంద్రా । క ॥
 అనవుడు మ్రొక్కియత్తడి । ట్లను పద్మజ వివిజవినుత హంస గమన
 చు । వనచరిత లోకనాయక । తనయులఁ బదియార్యురను ముదంబున నీ
 వే । చ ॥ పితరులు తృప్తిబొంది కడుఁ బ్రీతిపహింతురు దిక్పటంబులఁ
 దతులిత కీర్తివరికాలు ని జాన్వయ వగఁము వృద్ధిగాంచును । త్సతు
 లుజ్ఞానింప నన్నిటను తుష్టియు వ్యర్థముగాను గావునఁ । సుతుల
 ను గోరితిం గరుణజూచియొ సంగుము భాంధీశ్వరా । క ॥ నావుడు
 నీవడిగినక్రియఁ । బావన మత్తులైన సుతులు పెదియాగుఁగరు నీ । కాచి
 ర్మ వింతురనివం । భావించి విరించి యరిగఁ బరిజన యుతుడై । క ॥
 పకల విదుఁడంత జనియా । స్వకలము నిజపత్నియైన శోకల్యాజే । వికి
 తిప్పి కానునా పాల । కుకమును మరుకేళి వంగ తులనున్న యెడఁ ।
 ౬ ॥ వారికి సంగ భావించిరివి వారిరికిరికా వికాల నన్యోనో । చారులుపం
 తత ప్రకట ధర్మ విచారులు చారు మన్యథా । కారులు దుష్ట వతాన
 వి కార విదూరులు నిత్య నిర్మలా । చారులు మేరుధీరు లరి పంథువి చా
 రులు సత్కుమారులున్ ॥ ౭ ॥ అట్లున్యవించిన కుమారులకు జనకుం
 డు విమల విడుండును వైవస్వతుండును భాతయును విభ్యాతుండును
 సర్వవిడుండును ప్రాదుర్భవుండును పాండుండును విశ్వహితుండును భు
 వన భారీయును ప్రభుండును సుముఖుండును కాశ్యపుండును విమలం
 డును విదూషణుండును నయనభారీయును ననునామంబు లొనర్చికాత
 కర్మ విధానరీతులు యథా శాస్త్రంబుగా నాచరించి భూసురుల శనేక

జాపంబు లోనగు యంత దినదిన ప్రవధామాను లగుటయు పంచమవత్స
రంబునఁ జోలోపవయవాది కృత్స్నంబులు నిర్వృతిగించి గురువుల యొద్ద
విధ్యాభ్యాసంబునకు నియోగించిన || సీ || వేదశాస్త్రంబులు బ్రోది
గాబలియించి యాయుధప్రకరణం బభ్యసించి | యిభృతురంగంబుల
నక్తియాడగ నేర్చి శక్తిత్రయప్రౌఢి సంగ్రహించి | పంగీత సాహిత్య
సంగతుల బఠరించి పకలవాద్యంబుల జాడగాంచి | తోత్తిస్మృతంబుల
సూక్ష్మముల గనుగొని నృత్తక్రమంబుల వృత్తిచేసి | రత్నములకీడు
మేలువా రిసిపమస్త | బలము లనుసూర్యబన్నంగఁ బరిభవించి | పరు
లఁ గలువంగ నతికయ ప్రబలులగుచు నఖల విద్యల నెగిరయ్యన
ఘనుతులు || గీ || మరియు ధర్మాధర్మాను మర్కటలులరసి | యేడువ
జాంచి పడినాల్గు నేవజించి | యాటినిగల్పి యొక్కట వాత్సనరసి |
నిఖల విజ్ఞాన వంతులై నెగడిరంత || క || అనందను లందిగ్రహ | డై
వినులవిడుదు ప్రవిహలాత్మకుడై యీ | శాన జనాదాన విధులన్ |
మాన్యమున నిల్పి తపము మానుగతోడే సెగ | శా | పాదాంగుష్ఠముఁ నే
లమోపి విలపత్సంచాగ్ని మధ్యంబుగ | మీదం జేతులునాది యా
త్మ దహనుం నిష్కాన తోయింబుచే | జోదూలించి సమీరణాళి యీ
గురుం మూర్తిత్రయ భ్యాససం | మోదంబంది శరీరముంస్ఫురచి సం
భూతైక నిష్ఠారతి || సీ || పద్మాసనస్థుడై బ్రాహ్మకర్మంబులు మరదిజే
వాంబుడై మదమణించి | పక లేండియింబులు పనుతను బంధించి చి
త్తంబునొక్కటి జేసినిలిపి | చింతలనెడ బాపి అంతరంగబున పరమాత్మక
త్వంబుఁ బదిలపరచి | యఖల లోకంబుల యమరులు గంపింప బ్రహ్మం
బునేనను భావనమునఁ | దపముఁ జేయంగ తొల్లిటి తనువు నెపుడు | శి
తవహారంబుల జవికి యెండి | జీర్ణావరాణంబు లట్లవి శీర్ణాను
య్యు | దివ్యజ్ఞేహంబు బాంబెనా దిత్వపగిది | ప | మరియు యెను
నియమ ప్రాణాయామి పృత్యాహార భ్యాన భారణ సమా ధ్యస్తాంగ
యోగంబులు నెరిగి వంప కోశంబులను పరిత్యజించి తిగులంబుల ని
రసించి మతో భక్తింబుల పరిక్షించి మహాత్ముల నిర్వపతిగించి జశావ
స్థలం జోనాడి తదేక నిష్ఠాపరుడై తపస్సమాధి నుండిన గండ్ల భేరుడ

శరభ శాకూల మృగంబులు దగ్గర రావెరచి శమతను నైరంబులు
 మాని యిభేచ్ఛా విహరంబున జరింపు చుండుటకు సకల దేవతా సమూ
 హంబు లాశ్చర్యంబు నొంది నెమ్మనంబున భయంబు దోచుచుండ
 నయ్యవ సరంబున || చ || ఎనిమిది వేల యేండ్లులిప మీర్చియ నిశ్చ
 లుడై యొనర్చిన | య్యనిమిష ముఖ్యులంతయు భ యంపడిరమ్మ
 వేధ యాజనా | దక్షమకడకేగి యాతడును దానును శంకరుఁ జేర
 నేగి ర | య్యనల విలోచనండు నను రారీయు బ్రహ్మయుఁ గూడి
 ముగ్ధులుక | కా | గారీ సింధుమతా సరస్వతులతోఁ గాతూహల
 స్వాంతలై | గోరా డ్దాక్షిణ్య మరాళ వాహులగునుఁ గోటిఁ గోటి
 భలే | మీరన్ దేవగణంబులు స్తుతులు నాంఘ్రిమించి యందంద
 నై | వారంబుల రచియింపగాఁ జనిరి లేవం భక్తరక్షారతిన్ || గి ||
 చనితపో నిష్ఠుడనయ్యా ఘనునిమోగి | నిలిచి యానంద బాష్పంబు
 లాలుకుచుండ | సరిదియాదృష్టి నీక్షించి యతనితోడ | హరిహరి
 హిరణ్య గర్భులి ట్లనిఁబ్రీతి | చ | విను మనువంశ దీపవి వృద్ధయతో
 మహిత ప్రీతావ పా | వనసుగుణ స్వరూప నిను వంటిమహా మహు
 డెందుఁ గల్గెడ | య్యనిమిష యక్ష రాక్షసవి యచ్చర కిన్నర భోగి
 పన్నగా | కన సరసిద్ధవాఘ్య మాని సంఘములోపల నెంచి చూచినన్ ||
 క || చాలింపుము తప మింతియ | చాలుం నీతపము వలన సకల భు
 వనముల్ | గ్రాలింఁగఁ జొచ్చెను వితతా | భీలంబుగఁ దివిజకోటి భీరిం
 బొందెన్ | గి | ఒకటి నాలుగు నైదారు మొకములున్న | వారుజా
 లకు నీదృఢ వ్రీతిమాఁ బొగడ | గావలయు వేయు నోరులు గలుగు
 వాడు | మెచ్చితిమి వేడుమిచ్చెడ మిచ్చ వరము || క || ఆనవిసి వియల
 విగుండ | య్యులరాక్షస కర్ముతునకు నజనకు వరుసన్ | వినతులు
 తేసి కరంబులు | వినయంబున మడుటజేర్చి వినుతులొనర్చెన్ | క |
 జయ గంగాధర మృత్యుం | జయశంకర వాసుదేవ శశిభాను ధవం |
 జయలోచన భవమోచన | జయశూల వినాక భరణ పర్వా భరణా |
 ఉ | కాయజ సంహారాయ నిరఘాయ శశాంకధరాయ లోకనా |
 భాయ సమస్త భక్తఫల దాయభవాయ మహేశ్వ రాయశ | ర్వా

య ఏవామి సామజ మారాయ మారాయ శ్విశాను శేతనే । జ్యాయ
 మఖాయ గరిశాయ పురిద్వియతే నమోస్తుతే ॥ 1 ॥ మందార మ
 క్షితా మందారి విందారి మందాకికుంద చందనముల । నీహార దరపద్మి
 నిందా బృందార కావార ముకుంద చార్మహారుల । శారదాంబు
 నిహాస శారదా నారిద పారిదా జ్ఞానవాహ వారణముల । తారకా
 కలహం తారకాద్రి దుకూల పీఠకా శక్తిర కైర వముల । నా
 క్రిమింది పుష్పది గంత రముల । నీదు కీర్తియ మూర్తియ నెర
 యుచుండి । నిన్ను జూడగల గంటిమా నిత్య నైతి । నాకు నింతియ
 చాలుచి నాకీ ॥ 1 ॥ శ్రీమదా నాయక సిద్ధిప్రదాయక కరుణా
 వముద్రికం గరివిసద్ర । పూర్వజే పవిత్ర పుండరీక దళాత్ గురుత
 రోల్లావనై కుంకవాస । విహగేంద్ర వాహన విభవ పురాతన వజ్ర
 మేఘశ్యామి చారునామ । నాగాధి పావన సరిలోక పావన కాంచన
 చెలవి ఖ్యాతికీల । శిష్టహరి ముకుంద శేకవ గోవింద । పద్మనాభ
 కోటి భాస్కరాభ । నన్ను గరుణజూచి మన్నింపు దీనుని । నీకుమౌ
 క్షిదను వి నిర్మలాత్మ ॥ 2 ॥ కమల జ్వాలరే రిమాణ కాంచన గర్భవి
 ధాతవి జు రో । ల్లిమనతి లోకినాయ కపితా మహానా విసతుల గ్రీ
 హింపుమీ । సుమహితి దగ్ధసంబున విశుద్ధతి ధన్యకనైతి నాదవం
 శమును బవిత్రయ్యై విక వధ్యముగా విదిలేడు నాకిలా ॥ 3 ॥
 అన వినికోర్కె గోరవికి వద్మతిమంది తిమ్మాకుల లెంతయు । మ
 వమున మెచ్చి కామగమ సంబున కిన్నర సిద్ధసాధ్యుల । క్షుణ్ణిమిదు య
 మరాత్మవ వియత్తుర భాను నిశాకరాక్షి । తానములకంటె హేచ్చు
 భద్రత్యము నిచ్చి కృతార్థుల తేసినక । క । తనయను జన్మలకెల్లం ।
 దనయెల్లలగా నునంగ నగునతివిభవం । బువలంకా పురికంటెను । పు
 నమగు పురముకటి సీయగావలె దమకున్ । క । అనివిమల విదుడు
 బలికిన । ననుగ్రహముంజేసి యమృతాత్మ లపుడునం । మనమున
 దలదిన దక్షణ । మునపదటికి విశ్వకర్మ ముదమున వచ్చె ॥ 4 ॥
 వచ్చి నమస్కరించి కరివారిజముల్ ముకుళించి నన్నుతుల । మెచ్చు
 గల శ్రేయాదుం నిలిచి మరదిన వేళ్ల ముహూర్తలార నా । వచ్చుట శే

మిత్రానుయోగము వాడక పంపుడు గార్యమందు మీ । యిచ్చ దలందివట్టు
ల పటించి యొనర్చెద నెల్ల కృత్యముల్ । వ । అనిన మృహాత్ములం
మృ నుకుమారులం జూచి । గీ ॥ ఏడికి వనింప నెందును వెదకిచూడఁ ।
దగిన వుట భేదము లేదు భగవంతుని । వేగ నొక పట్టణముగా వింపవ
లయు । వివిధ చిత్రక్రియా ధన్యుని కర్మ । ఉ । ఉత్తర దిక్ పటము
న మృహాన్యులమై గగనంబులుట్టి యు । త్యక్తము వచ్చి శృంగముల
నొప్పనిలిప నివాసమాచుడ । శ్లో ॥ తైష పేని కూటమున నెక్క మ
హాచలమందు పంచదా । యత్తముగా రించివు పురమారసి నినిత్రుణ
త్వ పంగతి । వ । అనియిట్లాజ్ఞాపించి యమ్మహేశ్వ గాచ్యుల పితా
మహుల వ్యయంబు విడుని దీవించి నిజనివాసం బులకుం జనిర వ్యక్తకర్మ
యు యత్తరభూమికిం జనునంతట నన్యూగంబున లుంగ మాతృలుం
గ శీతలీలవంగ కామ్యుల భల్లూతి పనప వరళ వింజల వకుళ కోవి
దార కురంతుక నారికేళ ఖర్జూరామలక నింబ జంబీర జంబు రేమాల
హింకార తాళ బదరీ కపిధృలు లాదిగాగల వృక్షంబులును సింహ
కామూల కరళ గండ భేరుండ కిటి బులాయ ఖడ్గ చమరీ కురు వృ
గంబు లాదిగా గల మృగంబు లును క్షిప్త శుక ప్రిము
ఖంబు లాదిగాగల విహంగంబులును మాల్యవంత గంధమాదన నువే
లహిమాచల చక్రవాకాద్రి మొదలైన మహానగరంబులును పరికింపు
చుక జనుచు ముందట । చ । కనియెనతిం దనేక విహ గవ్రుద భూష
దరణ్యవాటముక । ఘనతర దుష్టదానవ నికాయ సమగ్రి కవాట
ముక దహా । ధన సుకృతప్రభావ విగతస్వ విరోధల సద్వనాటముక ।
గనకమణి ప్రభాంచిత దిగంతర కూటము హేమకూటముక ॥ నీ ॥
కటక సంఘట కరోత్కటక రేఖంబుల కమలన త్కమలన త్కమల
రుచుల । భ్రమరవి భ్రమరప భ్రమరమి త్కమల సరిహంస పకలవా
క్యకలతరుల । కనదనే కనదకో కనదగంధంబుల శుకసుకంశుక సు
మాం శుకసుగంశుల । వనదశేవనదళ ద్వనదళో త్కరముల మహిత
ప దృహితథా మహితగుహల । దరుల సలహనలరు తావుల తావుల ।
దరలదరుల కరలు హరుల హరుల । దత్తలవత్తుల గవయు గవయో

చ్చయంబుల । నువ్వుదాని బాడవుఁ గొప్పదాని । గీ । రత్నసానునై
హిరణ్యవ లమువోరె । హైమ శృంగమై హిమాద్రి వోరె । 4వ ని
వాప మిగుడు శ్వేతైలము పూరె । నెసగుదాని శోభ నుసగు దాని
వ । కని తదీయాన్నత్య విశ్రులత్వంబునకు మనంబున నచ్చెరువంది మె
చ్చుచు పకల సంప ద్విమగ్నిం బైన తడగ్నిం బునకుంజని విశ్వకర్మ య
చ్చుట । వ । అరువది కోటులైన పరమాధిక నత్వంబు సిద్ధికారుల ।
వర నిజమంత్రీ సారమున వాపవముఖ్య సురాధిమెచ్చగా । విరచన జే
సె వారు నటవేగ మునచ్చి నమస్కరించి యో । పరిహిత పుణ్యగణ్య
నిరపాయగుణా పదియేమి చెప్పవే । వ ॥ అని పలికిన వారల గమంగొ
ని విశ్వకర్మ వసుచిత ప్రకారంబుల మనంబుల నిట్లనియె ॥ చ ॥
మీనిపుణ ప్రభావమున మీరిపు డింద్రీ పురంబు కంటింబు । కా నగ
రంబుకంటె నల కాపురికంటె భునంబుగాగన 1 నూనవపాదా సంప
దల నుక్క పురంబు విదిత్రి తీరిగా । బూని యొనర్చు డిందులన పూ
ర్వవిభూతి నజాదు లెన్నగదా । గీ । అని ని యెఱుగింప నాగాక యిను
చువారు । శతిగయంబున నయ్యోహా ర్యంబు మీది । పవిత్రలము గా
నునన్చి యిచ్చటగజేత్వ । రాగ్ననమునల్చి పరమేశు నాత్మనిలిపి । వ ।
యిట్లు నిశ్చ యాగ్నకులై సకల మంత్రీ ప్రభావంబున నమస్త వస్తుభా
లంబులు పంపూర్ణంబుగా సురాసురల క జేయంబుగా పకల పట్టణాధి
కంబుగా దివ్యగుణ పరీవృతముగా నియోగింప నుద్యోగించి । నీ । పది
వేలు నవరత్న భర్తృ హగ్న్యంబులు నూరుకోటులు దివ్య శోరణము
లు । నెను బదిలక్షలు హేమ కూటంబులు కోటి యున్నతములొ
గోపురములు । నతులంబు లైననూ రంగడి వీధులు కోటి భావులు
మూడు కోట్లదొనలు । దీపిండు పదికోట్ల జేవాలయంబులు హరియ
తొద్దిది వేల మంట పములు । కోటలట్టల్లు వాకిట్లు కుట్టి మములు ।
కేళికాదల గృహములు శేత నములు । వప్రీపరిఘాక వాటోప వవత
టాక । వరసు లాదిగఁ జేసిరి పరశులగుడు । వ । అట్లు బహువిధ శృం
గార అక్షణంబుల భువన మంద రంబుగా పురంబు నిర్మించినఁ గమం
గొని విశ్వకర్మ యాసిద్ధికారుల చిట్టచిద్రితం బైననుహాసియక రంబునకు

ముద్దియచ్చరువందియంతయుఁ బరికించి చూచితలయూచి నెక్కువంబు
 భక్త పరాధీనుండయిన ఈశానుఁ దలంచి కొంత దక్షిపు దిరిగించి
 యుద్ధి మండించిన || ౩ || పరిమాగ మామ్నాయ భాసురుల్ భూసు
 రుల్ తపన తేజః పరం తపులు నృపులు | వరపదా ధైర్యశ్రద్ధా విశ్మయ
 బావైశ్మయలు ధర్మవై భవులు పాదపై భవులు | రమ్య పాదర్యాభి
 రామలు రామలు జనప శంకరిమాలు పంకిరిములు | లలిత కార్యపై
 జోధులు కంధనాధులు పటు రణాంగణజయో ర్భటులు భటులు | వ
 ప్రస్తు ధనభాగ్య పరిమేళ వస్తువులును | శరతే రాసన ముఖైశ్చ సాధన
 ములు | గజహ యన్యంది నోష్ఠ్యగో గణము లధిక | భర్తృ మణివా
 మా నాదీసం పదలు బాదపె || ౪ || యిట్టి మహా వైభవంబులైన విభ
 వంబులు ప్రికాశించిన || ౫ || ఎల్లస్థిరులచేత నెక్కుట జూచిన | నేల
 యూని నట్లు నిలిచ మగుచు | నెప్పు డంబురాలి యెట్లు గంభీరమై |
 మోయి యు పురముజూచి ముదమునుండి || ౬ || తిరుభవములు నిప్పు
 నిమిగ | కళివ పంపదల సమము లగునే పురముల్ | సుభగం దైది
 నివిధవ | ప్రిధవంబగు దీని నేల భాగ్యము గాదె || ౭ || కనక పు
 మయ్యె గావున | కనక పురింబనగ నామ కరిణముసేయి | గనుపట్టె
 దీనికిడిచ | కన్యనా చంద్రాంబు తారకంబై వెలయు | క | అని
 పొగమచు లినుపూనిన | పని పఫలం బయ్యె ననుచు ప్రియూడితుం దై
 యా | మనువుల తోనజ సభకుం | జనియారని జూచి మొక్కి నవి
 షయలీల || ౮ || పన్నగ రమ నిజకును నుగి | నెన్నగరము దరము
 గాని శృంగారముల | దిన్నగ రమణీ యిక్కియ | నెన్నగరము దది
 తిమయ్యె నటమీ కరుణ || ౯ || అని విశ్వకర్మ చెలివిన | వినిమెచ్చి
 ప్రిహృష్టాక్షగుడు విధియా పురికి | ఘనుల మహా గంభీరుల | మను
 పుల పట్టంబుగట్ట మిదినుహించె || ౧౦ || అంత నుము హుతగాంబు
 న || ౧౧ || అంభో జాపను కంచనెక్కి వసుధ దాదిత్య నాపత్యులు |
 జంభారి ప్రిముఖా మరుల్ గరుడరక్షః పన్నగుల్ కిన్నరుల్ | రంభా
 ద్యంబురసల్ వియచ్చర మునంద్ర శ్రీమణి గొల్వగా | కుంభింజా
 వనుచైన శౌరిగనఁ వె కుంరింబుఁ జేర జన || ౧౨ || దని యటగారఁచె

పద్మము సారప పత్రివి కాల సేతుతే । వనదవి నీల గాత్రుని వారిక
 పాపల తాలవిత్తుకా । వనవిల పచ్చరిత్తు గరవారిరు ఆహాధ్యుత
 గోక్తు ఘోరదు । జానరణ తైత్తు పర్వ దివిజ్ఞులిపాత్తు రమాక
 కుంభి । ఉ । కాంచి నమస్కరించి కర కంజములక ముకుళించి జే
 వప । త్కాంచినచేల చక్రధర తామర సేతునాడుగూడియో । చి
 చినయట్టి కార్యమిటఁ జేతురెఁబోదము రమ్మ వేగలె । మృంచు నుతిం
 చి యెంతయుఁ బ్రేమార్ప ముగాఁ బయనంబుఁజేసినకా । నీ । మిశికా
 మ విరచిత మకుటంబుగిరమున శంఖ చక్రములుపా ప్రములయిండు ।
 కాస్తు భక్తిగ్రీవేయి కంబు కంకంబున వనమాలి కాలక వక్ష మండు ।
 తిప్పయి వీరివ ప్రేమశరీ రంబున తిలక వంపద ఫల ఫలక మిండు ।
 లలిత మాత్రిక కుండలములు కర్ణంబుల సాగ రాత్నజ యగ్ర భాగ
 మిండు । దవరఁ దనరమ్మ కాంతిచే దళదళంత । రంబు చిత్తాంకు
 కంబులు రమణ మెఱయి । గరుడ శీతన మెత్తించి గరుడ నెక్కి ।
 వారి యెక్కి బ్రహ్మయముఁ దాను హరుని కడకు । క । రీలా పముల
 ఘనవశిష్ట । కీలాపములగు విరించి కృష్ణులు శివశీ । రీలాపము జూచి
 రి యా । కైలాసముదాయమైన కైలాసంబుకా । నీ । నాగరాజ విభూ
 షా నాగరాజున నాకు గోప పన్నులపాదు గోప వాహు । చంద్ర ఖం
 ద కలాపు చంద్రబింబ శరీరు గోత్ర బాణానను గోత్ర హీను । గమ
 లాధి పనివంశుఁ గమలా పతి కదంబుఁ గాలగ ర్వావహుఁ గాలకంకు ।
 దర్ప కల్పచమూరు దర్పక సంహారు జన్మభీషణుని దొర్లవ్యభీషణు । భీ
 ము భూమి ధరాత్మతో చేతవామి । భాగు భాగీర నీజూ భారభాస్ ।
 మాను మూసేక్య కాంచన ముకుట శుభ్ర । కాకునీకునిఁ గనియొక్కి
 కొతు కమున । ఉ । జేవ మహాను భావ జగదీశ్వర కంకర పామి జే
 వ భ । క్రావనలోక పావన కళాంక కళాధర కాలకంకసా । రివసూతా
 మిహాహర గిరిక మహేశ కపాల హస్త ప । బ్రాహ్మ చిహ్న యాత్మభు
 న పాపవి మోచన ఫల లోచనా । క । మనయొజ్జుఁ బూని యీత
 డు । కనకపురం బుగఁ బురముఁ గావించినవా । దనుకంపఁ జేసి జూ
 ని । ముక్తల పద్మ పత్రుల తేయ ముక్తమూ హించె ॥ ౧ । రమ్మ

పోదము కనక పురమ్ము నకును । హనుభావ మహాదేవ హర మహా
 శ । యని మతింపంగ విని ముదమంది యపుడు । గమన పన్నానా
 మొనరించె గణ విభుండు । సి । శిరమునఁజదలేరు చేతిమొమ్మననా
 లు పూసయోచంబుండు మొమ్మడికంటు । గళమునవిసమాళాం కరియ
 ధాదేహమం దఖలకుభాభిపా దాంటుజముల । రవిశశిఖలునే త్రి
 ములుభూచణములు ఘటించారములు క పాలములును । మొగమున
 తిగలేక బూదిజంకయుమోలె గజచర్యముభుజాయు గళమునంద ।
 యెమర నజగ దతూల ముఖ్య యుధములు । దనర-వృచ భద్ర జడి
 మిమ్ముఁ దన్ని మెరయి । తైల కవ్యా సమేతుడై శంక రుండు । రజత
 గిరితుల్య మెనగ రాజనక్కె । క । చండిశ్చరుడు మహాశా । భుం
 డుగా భృంగియొక దనూజులునుప్రమధులుగ్గు । మ్మండు సజాద్య మరు
 యు ముని । మండలముగా గొలువ మను కుమారుల నెల్లగా । క ॥
 గుండర విమాన ములవిడి । వందిబరా, బుర్రలు సేయ నానా గింటలగా ।
 జ్ఞాంహారక సతులాదంగ । వందిజనులే పొగడ నరిగ వాద్యము లాల
 యిక । వ । అంత నక్కడ చారుల వలన పార జనంబులుఁ దమ రాక
 మెరింగి నకల కల్యాణ వివహంబైన కంక పురీ పట్టణం బలంక రింపఁ
 దలంచి యుండిరయ్యుడ ॥ సి । కలయొగస్తూరిచే గలయంపిఁ దగజల్లి
 మొలక ముత్తయముల ముగ్గులబెట్టి । రాజ వీధుల యందు మైజ
 యంతిక లెత్తి పరిమళ ద్రివ్యధూ పములాపంగి । భవనాంగ గమల
 రం భాస్తంభ ములునిల్చి నవ్య పల్లవ తోరణములఁ గట్టి । యందందు
 ఘంతుహా వాద్యములుగూర్చి రమణీయ పటనితా సములమర్చి ।
 యఖల శృంగారి తంబైత యట్టి పురము । నందు బంగారు కుడకల న
 కటాడు । అంది కళ్యాణ ములు పాడు కొంచు మదతు । లున్న తి
 మలైన మేడల నుండ్లి రపుడు । ఉ । మించిన వేడ్తతోఁ బరిగ మించి
 ఘటాపము తోప గంటుగా । మించిన యంతితో నధి గమందిత ధ
 ర్యము తోమహిస్మృతా । శించిన కీర్తి తోడ విర మించిన వేల్పుల
 తోఫ లేర్చున । మించిన వారితోను సగ మించి పారుండు పసిండియ
 ట్నుముగా ॥ ఉ । అసారదిగ హిరణ్య కగ చాతర మాగళము బట్టి

వచ్చునా ! గానుక వైరివై జలకు హాతుని వైకప నీయ గల్గునై ।
 వాసపుపై కుమారి పరి వారముపై మనుపుకృ రాజుపై । నేనలు జల్లి
 రక్షరలు జల్లిరి పుత్తులు గుప్పి రైనువులే । చ । నలువలు గట్టికట్టి
 చెలువంబుగ పాటలు దువ్వి దువ్వి వే । నలిముడి వై దివైచి చరణంబు
 ల లక్తుక జిద్దిజిద్ది మే । ఘంటు గుచ్చి గుచ్చి తగ కాటుక నడు
 ల బెట్టి బెట్టిపు । ప్పులసిగ మందియించి యభవుంగన సాధము తె
 రంగనలే । ఉ । ఎవరు వాసు భామ యితడికేవల దీతకు పంక
 తోదరుం । కవలైవాడు పద్మభవు కల్లత డిందుగు వాసు వేల్పులూ ।
 దప్తులవెన్న వచ్చునది తానన పగము నాట్య లీలతో । మువ్వలు
 ఘంటలు మొరయే బోవు విగాసిను లచ్చరులే పథ । మ ॥ కను
 గొంటే కన్న కాంగియూ మనుజుల గంతు జయంతు కేనం । మని
 కా కాంతుని కాంతి మోరిప మహాత్ములే విరిలో విరివో । లినసాంధ
 ర్య గూతి లేక కలికు లేనట్లే గృతున్నది । ఘనులీ పట్టణ మేల వద్దు
 లనుడుగ గన్నట్లు నీవ్వునగా ॥ క । అని యిట్లు పొర జనములు ।
 వినుతింపుదు నుండ రాజ పీఠి పథమునగా । జనుదెంచి మరలతోన ।
 మువ్వలూరి ధరుండు నగరి వాకిట నిలచెగా । * కనకపుర వనాన *
 చ ॥ కన కనులేక నిలముల కాంతులు పంకజ రాగ దీప్తులుగా । ఘన
 తర హీర దీప్తితులు గల్గిన్లు నిశాది వసాది యంద్రికలో । బెనగటి శం
 క దోపగను బ్రాపు పహించిన సాధ పట్టులెం । దును గనుపట్ట పరపద
 లతో గనకాపుర మొప్పెమేరువగా । గీ ॥ మనియేయలై నయా వప్ర
 యధ్యమందు । కంజరాగ శిలాభోగ శలిత మైన । శిఖరములతో
 క మేషలు తెల్లదనరె । హరియు పరివేష యిక్కుడై యలరునట్లు క
 గీ । నీలమణి కల్పితంబులై నివ్వటిల్లు । కోట కొమ్మల గుంపుల గొ
 మురు మిగిలె । కలిత కాంచన పుర లక్ష్మీ లలిత మైన । ముంగురులరి
 తి మెచ్చి చెలంగు మందె । గీ । వజ్ర ముక్తిక కాంతుల వారి లముగ ।
 గల్లు తోరణముల మెప్పు గాను లందు । యితర మా పట్టణద్వార
 నతులం దెంగి । యాక్షగట్టిన రాద్భాషి కాళి యనగ । మ ॥ ఘోర రా
 జ్ఞాన విదితృ నిర్మిత ముఖ పాపన వంశస్థు ప 1. త్పరిఘా గాధక

శుంభ మందున ప్రర పౌధాంగ నాజాలవి । స్ఫురిత క్షీరగ నుం గా
నంగ వగు సంభావాహ ధారాతట । ద్వర శోభానిత యంబు శైవడి
తనూ ద్యత్కాంతి శోభిల్లగ ॥ ౬ । మల్లెలు మొల్లలకత్తిలు మంది
శుగంధము గత్తురంబు శం । పుల్లక హల్ల కంబులును ప్రవృ శుగం
ధులు వేద్య జాళువా । పల్లెము లందు నుంచుకొని పై యెడలుం ది
గజార మిధ్యమం । బల్లల నాడగా హరున కర్పన చేయుదు రప్పురం
బునక ॥ ౭ । చందులు కాచి నీరలటు చక్కగ చింగులు వారిగట్టి మే
లందగ చందనం బుడి లాలిత మాక్తిక విమృ మానభుల్ । పొందుగ
జాల్చి రత్న వరభూషణ జాల మలంకరించి బా । లేందు ధరుం భ
జంప వత్తు లేగుదు రప్పుర విధివిధులక ॥ ౮ ॥ అంభో చాక్ష్వవి
శైత వేద్యునిత నాట్య రంభముం చేయుయా । రంభా ద్యప్పుర
లక హసించు రుచులక రంజులు పౌరాంగనా । శుంభ దానము లీ
శ్వరాలయము నక శోభిల్లె మారుండు షాం । ధాంభో జాతుల గల్పు
వేక వికీర రాక్ష సంఘంబునక ॥ ౯ ॥ ఇందు గాన గవాక్ష మా
గముల రాక్షుడు ప్రభా మండలం । అందలై గనుపట్టత స్థులులు
నీర బిందువుల్ దోపస్త్రీ । బృందం బొప్పుగ గాంచి మాక్తికములం చే
తెంచి చేనంతట । బిందువ్యాకృతిలోప మృద్యమినుడుం భీరంబు
లంగోరెడిక ॥ ౧౦ ॥ పున్నమరేలు నందముగ ప్రవృడి తిన్నెల నాయ
కాళితో । తిన్నెలరుప్పలాట లరవిందకళాతులు పల్లనీరలుక । తిన్న
గముల్లజారింక తింబడకాంతులు నవ్వనాటలో । తిన్న నియక్తి తేసి
మదతిమిలు లందరుక్షీదనల్పడుక ॥ ౧౧ ॥ కుప్పనముల్ నవల్పునొని కుంకు
మపంకమలంది గుళ్ళులక । గొప్పగుముల్లియంబు బొనగుల్చినతోరణ
పంక్తితోడన । ల్లప్తుడుయాడరాజితిములై కనుపెట్టెడు భవృరాలలో । క
త్తురగంధులప్పురిని కాంతులగుడి రమంతురెత్తుడుక ॥ ౧౨ ॥ కొండగు
పల్లవాధరలు కోమలసాధతలంబులెక్కియుం । తిందిరబృందసంపరణ తివ్య
మరుద్వన ప్రవృపంజయం । అందుకగోళంపట్టకము లంజినపాణి
భూరుపాంబులం । దందువిదల్పు మంబుత్ర నందరు వారగనవ్వరక్తు
కుల్ ॥ ౧౩ ॥ కొన్న నదియునుతాగను । పన్నలనతికంచననుడు పామోన్తి

జ్యోతిర్గీ । కన్యైరికంబుల పువ్వుల । మన్యైరికంబేలిపిటుల మహిగ్ం
 ద్వింపనిగ । గీ ॥ మాయలునుమర్కకర్కముల మనుతగిరుల । దుగుకా
 గంబులుబోనాడి దొరయునుకృతి । మాగకములుగోరిసాంధర్య మ
 యామదనరు । వారపతులుండురందుకృంగార వతులు । నీ । తన్ముమొగ్గ
 లజూపు తిగుజీజూచెదమన్న పట్టిజూడకవాని పపదెలియునె । జాతులె
 వ్వియ్యోజూపు చానగోయనజాతి పరికించివెలబెట్ట పరసులెరొ । తమ్ము
 లజూపుమో తిరిగిగోచనయన్న దమ్ములమాటలు దగునెయవట । కుం
 దమూత జూపుమో సుందరియననవ్వి యాకుందములసుఖం దెవ్వడెరు
 గు । పనుచుయర్కముదెల్పెడి విషయవర్క । వదనములకోయికాండతో
 వాడులాడు । కొనుచునాపట్టణంబున గొనబుదూర । జవ్వనమువ్వుల
 మృదుదివిధమున । చ । జలజపభాశ్వముల గతులు సాటిరాగనితన్న
 నొద్దతిం । దొలగగ్గే కేయినింగికయి దూగగ్గే జఖరోద్ధితావనీ । తలర
 జమంబరాంతరము దాన్తోదిగ్గిచ్చదానిచాటునగ్గ । బలువిడిభీతిబార
 గనివానిసూసింబుపురిపరాశ్వముల । మ । ఆతిలితతన పద మహద్వజ
 సంఘటితాచ్చఘంటికావితితతయాభిరావములువిశ్వమునిండినతదృయా
 ర్చినయ్యుతిజలజాతి బాణపురుహూతిరధంబులుగానలందుపరివ్రతగుహలం
 దదీయ్యుశిఖ రంబులు కేరయంబుమీరగగ్గ ॥ చ ॥ కరిబ్బందంబులుచదా
 న గండ్లొట్టులై కాష్టాగ కేంద్రావళి । దరమామమ్ములబోలమీరు నదల
 త్వంబొందియాశాంతిసు స్థిరులై యుంటిరటంచుబృంహితిములగ్గ కేసాది
 యంబూక్ష్మిప । త్కరిణక హాస్యమునేయుచుండెగరో ద్వానప్రభూరం
 బులై । గీ । అఖల లోక మోహ క థా ను థా వ ।
 వైభవజ్ఞలుకంబర వధకనులును । కువలయాప్తులువిక్రమకుం తితులు
 ను । రాజబోలుదురపురి రాజవరులు । ఉ ॥ సారకునీరుమోగుగోని
 సంతనమందుచు భిక్షపాత్రయు । న్వారక కేలబూని భవనానుము
 చేవివారిండువానితో । కోరికలూరపఖ్యమును కుంభినిలోపల నేయు
 పంతునుగ్గ । పేరణగేరడింతురు కులేరునిబ్రేరుగ బేరులపురిగ్గ ॥ కా ।
 తాలాంకుండునాలంబుదాల్చిభువిలో భావ్యంపుతిప్పల వడిన । చాలా
 బండగ కేసినేతలపడో స్సారంబుచేనిత్పడి । పోలంభావ్యపురాసులంద

ముగ బోధించెనునునీ । తానెన్నని పలుకుచును నెన
 న్నొద్దొప్పుచున్నట్లుగా ॥ ౬ ॥ చాకపునైకవంతులీ భావముభారత
 కావ్యమునీ । బోధనలంబులందును జాంపములంబున దేవతా
 వా । ప్రాకృత్యప్రసాదమును శోభితపంక్తులతో నవనిలం । త్రికర
 లైత్రోంతిక ధరిత్రీమనుష్యును వంగదంబులు ॥ ౭ ॥ ఇట్లు రితి
 జావలంపంబులసాక్షి సోలు యువతీజన కుచదరులం బొడమన తా
 కంబుల పడి ఖర్చుచున్నవల నల్లార్చుచు పరిమళ కిశోరా నిలంబులు ఏ
 ట దంపరించ నయ్యవపరంబున కనకా ప్రసీ భుజ్జలంబున వేర్వేర నిల
 జలకంబులు వణింపుచు మిహళాత్మాహులైన వేమక లుప్పరిల్లి
 నిగరి వాటిట ॥ ౮ ॥ నిలిచి విహునముల్ దీగివి నిర్మలరత్నకవాట
 భానురంగులంబున ద్వారముల్ గడచి పోయిసభాపదనంబునందును ।
 జ్వలంత యోగ్యతీకములొకభావమునీ యుజుండు వేరువుల్ । గోలువ
 గనుండురమ్మనువు లుండగుగద్దయలెక్కిరిమ్ముగ ॥ ౯ ॥ తుల్యగ్నం
 బునవాటి । నభిక్షక మునర్చనభువు దళనదీసా । రభజలములునాత
 లిని । విభజలములుచరులచేత నెనబ్రహ్మండ ॥ ౧౦ ॥ వానియొకర్వా
 నీయుహర । రానియునిందానియెరి రానియరుంధ । త్కేణాక్షియు
 వారిక । త్యాగిన్నానంబుల్చి హరకులిచుచు ॥ ౧౧ ॥ కనకపలకీకం
 బుల । నునిచికిరంబులకుభావ తోచ్యమిదీదీ । వనలిచ్చిరిమరలె
 ల్లను । పనిగానుచునుపుప్పవృష్టి పర్నిందిరొగ్గ ॥ ౧౨ ॥ దుందుభులు
 మోగితకాపనము తులచేత । మరెతులయాటగంధర్వ వరులపాట ।
 దీనెనలపల్కులకా దిగముచిలుకు । లొక్కపెట్టనవిలపిల్లై వక్క
 ముగ ॥ ౧౩ ॥ సుముహూర్తక లగ్నమిదియని । యునుగురుడుబ్రాహ్మ
 న్ను కావనగతుడ । వినులవినునలికఫలకా । గగ్గమునపసిదివట్టగట్టి క
 మలకాకలంబు ॥ ౧౪ ॥ అప్పుడుజయజయశబ్దము । లొప్పుగవినునెంతి
 కనురు భావ్యుచుపాట । చప్పటులేయెచుమిరముని । కొప్పల్లలనాడ
 నాకు కొనుడుకాదా ॥ ౧౫ ॥ అంత । వ । వనభగ వేళకృష్ణులకు
 బాగ్గిగొలిపిచ్చిగముడం । బుకబ్బిగొల్లిదివ్యమిది భూవనముభక్తి
 మునైనకట్టు ముల్ । మునుపుబొంగిరింజ్జివక మూనసఖాంతకైర్వ

యేన్ । గీ । సామ్యునామునింట శాశ్వతయ్యారని । బెండ్లిసేయడాను
 బెండ్లియాడి । విమలవిదుకుమర శ పృథ్విగావంతాన । పృథ్విగాంచికార్య
 శిద్ధినొందు । గీ । పకలదివ్యభోగ సంపత్తిచేసనీ । ప్రియభవవిరాజ
 మానులగుచు । నుండువీరీతికి మందియోచంద్రాగ్ర । తారకమున
 నుండు వీరకులము । క ॥ అనుసంధానముజేయుము । ధననాయకయ
 తనిబెండ్లి తాత్పర్యముగా । జనుమనిపనిదిననాతికు । మనువులతోగన
 కపురికి ముగడన్ వచ్చున్ । ఆ । వె ॥ వద్దియచటనతుల వైభవకీర్తిల
 కొన్నిదినములుండి కిన్న శేంద్రుని । డిరిగసామ్యుపాలి కటులరుదెందిన ।
 నెదిరికొనియతండు విడితుడగుచు ॥ క ॥ సముదితపూజాకిరణ । కృ
 మమునసంతృప్తచిత్తు గావించిపొమ్మో । దమానగనకాపవంబిడి । దమ
 శస్పతులేజడనియే ధనదునితోడ । ఉ । మీరిటకేమివచ్చితిరి మీర
 రుదేరగనాగృహంబువి । ప్రారబ్ధత్రయయ్యెవతి ధన్యుడనై తిథనాథినాధ
 నీ । కోరినయథామెద్దియది గొంకకేకేసద బెల్లుమంతయే । నూరక
 రారుగాదెనుజ నోర్తములన్యుల యిండ్లకెన్నడున్ । వ । అనిన పా
 మ్యుని పలుకుల కలరి యలకాధిపతి యతని కిట్లనియే ॥ క ॥ కనకపు
 రీశ్వరుడమీరుకు । మనుకులతిలకుండుసుజన మాన్యుడుశుభవ । ర్తను
 దువిమలవిదుడనుచు । వనమూలిక కన్యనకుగ । వచ్చితివనఘా ॥ ఉ ॥
 మన్మథమందరుండుమతి మంతుకునద్దుణ మండనుండుభా । స్వస్వహాసీ
 యతేజుడు విశాలయశో లలితుండువారుడు । దృస్యహిమోబ్జలుండు
 తుహి నాజలధీరుడు పిరుదాత్యనం । పన్నుదిశాంతిరంగుడని వార్యబ
 లాధ్యుడతండుధీనిధి । గీ । వనధిగంభీరుడభిలషా వనతండుకు । బం
 ధురక్షుడుదాచార బంధురుండు । నీతిధర్మవిక్రస్తుడు నీతిగతుడు । ధర్మ
 నిరతుండుడీనన్దం తాపహరుడు । గీ ॥ విమలవిడితాత్మ్యుడయినయో వి
 మలవిదన । కాత్మజస్వంగితేని మహానుభావ । యభయకులములు
 క్షీరికచే శుభమూర్తుండు । భాగ్యవంశదబెంపుగా బిడ్డవిల్లు ॥ క ॥ అని
 వముద ముందిసామ్యుడు । వివయ్యమృతవ్యధర్మ విమలవిదునివ ।
 తానమునునే నెరుగుచునా । మనమునసేచెచ్చివట్ల మతమైయుండున్ ।
 క ॥ విమలవిదుడటమదాత్మజ । నమలాంగిబెండ్లియోడు పటయూతు

భాగా | గృహుపకుగతాపురవట | పృథుదంబుగవింశకంబు భాగ్యము
 గలదే || ౩ || నీయానతి తేసితివి | చేయుము సేయుము తలంపు సిద్ధం
 బుగప | ర్వాయత్తులగుచురండులు | భాయితముగలగ్నవిశ్చి యము
 తేసితిగక || ౪ || అనిపనిదినవరవావాను | ద్రుపమవామా శ్రుక్షగురు
 నచటగదలిచ | య్యనభాకల్యనిశీతన | మునశీగవిమానయాన మున
 నటురాగక || ౫ || కలితవాశీర్ణవిగతవై కల్యమగుణ | ధృపాకల్య
 భాకల్య దలితాల్య | యెరుగుగావచ్చియాశ్చి రేక్ష్యనతి | న
 భుక్యాపాద్యాదిపత్రియ లాచరించి || ౬ || వచ్చినప్రియోజనమువిం
 పచ్చితుండైనయట్టి సామ్యుదనియ | ట్లచ్చుగనుకబడిపలికిన | ని
 చెకముదనుదిగువ్యా శీక్ష్యుడంతక || ౭ || కింకపురమునకుబడెంచి
 మునుకుమార | కులకురత్కార్యమంతయుదెలియజెప్పి | యంగనామి
 సాందర్య ముపుషువిమల | విచునతిగింపవర్నించె వేక్షతోదా | కా
 జచక్రందనమావచోగరిమం బామందపాసామృతం | బాధాకుర్యగా
 వావచో విభవచూ మామోహితుంజేయదే | నేచభాగ్యులైనవాని
 విభవం బెన్నంగ నీజాడలే | బాధానకవరియింపువాడెవరమా క్షణ
 బానుపంధానుడుగ || ౮ || యలనాగమైతాలి యునసివతిగాలుటనో బా
 లిపోతముగంధ వాహమయ్యె | తరుణితియ్యనిపల్కు చారిగనుగొనుట
 ను గండుకోలులకల కంఠమయ్యె | చెలియచక్రనిమేను చెలువునాటి
 లుటనూ వన్నెబంగారును వర్షమయ్యె | ముకురాస్యహాపదం దిగకల
 గీల్కానుటనూ వనకాహితుడుకా వంతుడయ్యె | వనగిరమియ్యె
 వనిమో హానిలొన | యెనబోటిపాటియెఱుఱినులింప | కింపురుయ
 మగరుడని లింపనాగ | కన్యలైవనుగంధర్వ కన్యలైవ || ౯ || అనిద
 క్రిమిరితి నలరాదువికడర త్నాకరమేఖలా హరియగుడు | శీర్ణిల్లుక
 నశాచ లాభోగికలవచే నుబ్బలాంబరపరి యుక్తమగుడు | బరగునైక
 తమువై ఖరిగొంగవంయోజ తోత్పలపత్నానీ యోగ్యమగుడు | భు
 జితరద్విపంబు ననమించుచకృప తులధర్మవిజయాంక ములమెరయ్యె
 తు | నయిరవల్లభగరుచా ప్రారవింద | విరదితివిదోదసింధూర నివార
 కాళూక | కిరివిస్తారలీలల గరగిడిపె | కరశిరస్సుగ్ధాయగునితి క

టియుగంబు । క । సురుద్విశ్వరీరచందన । తరునాభీకోటరంబు తరత్రు
 గమిడన । పరిమెళములనుభుజగము । పరిసన్నాగారుమెరసె చం
 చాననకుగ । సీ ॥ మదరభాగవిహంగ నామశీదనగజాలు నెలవగ
 కరుచిహాకి నిలచెనేని । భద్రేధి రాజకుంభంబులీదనజాలు నెలవరంకుశేదీ
 ప్తిఁ బరగనేని । రిమణీయధరికి ధరింబులీదనజాలు నెలమిదామనము
 లే కలరనేని । వికచప్రమానకం దుకమలీదనగజాలు కాతిశ్యగుణయం
 దుఁ గలిగనేని । యటులఁగాకున్న చిత్రాంబు రంతరిమున । వన్నెమీ
 దుయమాక్తికా వళులుమెరయ । గట్టలైగంధమమరజూ పట్టమాత్రి
 సాటియోజాటివలిగుబ్బ చన్నుగవకు । సీ । కనకంఠివిశ్రాంతి గతుల
 గర్వింపవే విమలాజ్ఞానప్రకాశమువహింప । కమనీయతరతార కాప
 క్తి నలరవే మృగలాంఛనారూఢి మెరుపుమాప । కవలాహితివిలాస గ
 రిమజాటింపవే వారిసీలరుచులన్యె య్నాంబు మెంపగ । సారంగగుణపము
 జ్వలతనరింపవే మీశాంకరీలల మేచ్చుగులుక । పొంకముగమింది
 ప్రకటకా టంకరత్ని । తరళగుచిదంభచామర ద్వయవిలసిత । వికచ
 సీతోత్పలావళి విప్రులవిజయ । లతామలై నయాయఃరి వీక్షణములు ।
 ఉ । శేయుఁబగల్గనోవార మరీచులునిపులు గుల్కచుండుని । తో
 యజగంధినెమ్మొగము తోపరిగానని పొద్దఁబట్టినః । తొయెకాకాహిను
 దయి పూర్వకేళాంకుడు పశ్చిమాభికి । కామజనధామూర్ఖము
 ముఖంబులనిందిత మయ్యెమాదగఁ । చ । తలపంజరిపుగాదెవద్ద
 దళనేత్రాలోక రత్నంబుకుం । తలబంధప్రతిభావిశేషములతో నీలవ్ర
 కాళంబుతో । కలితాంభోధరజాలముల్ గదలెరం గదానయవేగంబు
 నఁ । చ । పరసేజగంధిపెందోడల సాటికిరానెరుచించిపోరునా । కర
 భములెల్ల చేపడుటఁ గన్గెనియుండియు తజ్జయాధఃమై । పూరలతెనంగి
 యూదబడి పోవటులింతయెగా కథాత్రిపై । యరయుటపిల్లపిల్లదర మై
 పదుసామ్యముఁ బొందనేర్చునే । చ ॥ వరలుమరాధికాగమన వారెర
 తియ్యదనంబు సొంపునో । కురుదదనంబుచాల్చిమరి కుంభినిలోపలవే
 టుఁబడ్డదఁ । మరచివలేక్షుపంక్తి నదు మంత్రిపుష్పంపద చేతకెందుమీ ।
 దెరుగకసాటివత్తునని మెచ్చిననాటునుబెట్టకుండుర । క ॥ తమ్ములుతో

గ రేకుల మొ | తమ్ములున సమాన కాంతి ధరవిద్యుతులు | తమ్ములుచి
గురులనంఘా | తమ్ములు సతిపాదములకు తమ్ములు జమ్ము | చ | క
రుకుడలిర్పగాచిరుదు గంటలుగట్టుక వచ్చినట్టియా | కరికిరిరాజనంపు
పొట కిట్టలనల్లదప్పడేరింపుచు | మెయింపరోరుహాననవి నిర్మలజం
ఘలతోడబోలునే | యింపులుమానకదతుకు లైచనరాజుమహేను
కాపాడు | చ || కలితినియాధ శేఖరిరు గంబిడిగజాలు శంఖకోటు
ల | గులగులలై చనంగదగుఁ గొంతతెచ్చాజిరిత్తు వగళముల | దల
చిలపద్మగుంబులను చాలిదికంతము తేరెనోయన | సలలితతారహ
రముల చందనగంధగళంబురాజిలుక || చ | అలరువయోవసంతకమ
యంబుననంబుజ సత్తినేత్రీకుం | బలుచనిగుబ్బగుత్తులును బాహులదా
మ్మచువైభవంబువా | క్షిప్రిసురపొన్నపూవు పెరికిణావిలోచనభృంగవం
క్తిమం | జలకరింట్లవంబులును శోభితభాషణ కోకిలార్పటుల | క |
యారీతిమెరయుయావని | తారత్తుచు రాజమాన తారుణ్యమున |
నారీజనములలోపల | నాచూఢివహించిమించి నలరుచునుండ | తి ||
యాయలివేణియాకలికి యాయలజవ్వని యామిటారియా | లోలకురం
గళాబకవి లోచనియాకలకంతియా | బాలరసాలమంజరి నృపాలకవంశ
వతంసమావహం | చాలవియోవి శేషగుణ సంపదనీకృతగుణనిజంబుగక ||
చ || అని యిట్లు శాకల్య సౌందర్యాతి శయంబు విమల విదునకుఁ జే
టపడవణిగాంచి పీటజాటని యోగించి త్రివిష్టపాధి వాసులగు దేవత
లకు శుభలేఖలు వ్రాయించి పంపించి రయ్యవ సరంబున, అన్నిమా
తుండు శౌనవాది మహా మునులకుం జెప్పెన్దిట్లు | క || శ్రీమద్భీమ
రాంభావృద్ధ | యామోదకరస్వభావ పారిమూఖచివిజ | ప్రామాన్య
లేపడకరులని | రామయధవశాంగముల్లి కాళానలింగా ||

మాలిని || సడయహృదయశీలా సాధురక్షావిలోలా | మడవకు
డవిభంగా మానిహృత్పద్మభృంగా | విదితసుగుణవిద్యా వేదవేదాంత
వేద్యా | సడయలసుదరిత్రా సజ్జనప్రాత్రాశాశ్రా |

గడ్డ | ఇది శ్రీమదగస్త్యేశ్వర పరప్రసాదంబు పుట్టినది

శాచివక్షణ సులక్షణ శాండిల్య శోకాపదిత
 వీరభద్రమంత్రిపుత్ర పరాజనాండిత్య వీరవా
 మాత్య పృథ్వీతంబైన మనువంశ పురా
 ణంబును మహా ప్రబంధంబు నందు
 ప్రథమాశ్వాసము - సంపూర్ణము

శ్రీమదాదిత్యమహామహాశివాయనమః

శ్రీరస్తు.

అవిఘ్నమస్తు.

శ్రీగురు చరణారవిందా భ్యాన్నమః

మనువంశ పురాణము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

—ॐ—

౪ । శ్రీగౌరీకుచకుంకుమ । రాగాంకితవక్షభక్త రక్షణదయ ।
 శ్రీగిరివివేకవిధి । మౌనగుణజయవాటికానగరమల్లేశా । వ । అవధ
 దింపు ముక్తధకుండు శౌనకాదుల కిట్లనియె నయ్యవనంబున ॥ నీ ।
 శృంగాటకములతి శృంగారికములుగా హర్ష్యములగుచిరసౌకర్యము
 లుగ । రాజమాంసములువి భ్రాజమానములుగా ద్వారములపల్లవో
 చారములుగ । మండ్లిరంబులుమహా మండరంబులుగాగ కుడ్యములది
 త్రింపు కుడ్యములుగ । నాపణంబులునవా రోపణంబులుగాగ జాలముల
 యువతిదృ గ్బాలములుగ । కేసనములువివిధనూ తనంబులుగాగ ।
 సంగణములువిభవ సంగములుగ । మింద్రియరమలంకరించి పౌరజనంబు
 లుత్సవంబుతోడ నుండునంత । మ । హరిదంతంబులనుండివచ్చిన

శంభోద్యుష్టదిక్పాలకః । స్వరవిద్యాధరసిద్ధసాధ్యసరగం ధరాభ్యురోఽఽ
 మని । జ్వారతక్షోవిమాగోరగప్రయోజనం పప్రమీనప్రమమూ । ధర
 సప్తానావసప్రపత్తికేళ భృత్ప్రగ్గృహత్యాదులు ॥ ౧ ॥ వచ్చిపకల
 వైభవములతోనిజవాహ । నములతోడపరిజ వములతోడ । హేమ
 కూటశైల శృంగంబులందెల్ల । విడిసియుండిరపుడు నేడ్చులలర ॥ ౨ ॥
 ఇదెయ్యెల్లగ్నమరుజం । ఇదమనిసామ్యునకుద్విజాల చేతులతోట ।
 విడితముగబనిచినాడుపుల । తదుచితవేషులుగకేసె ధనదుండంతగా ।
 కా । భేరిమదకళశంఖ ధూర్యములు గంభీరధ్వనిన్ మోయింజం । భృ
 రాతిప్రయోజనమింతవడువడం త్యాదాధులైతియ్యులే । తేరగావాని
 విమానయానుషగురున్ దిప్త్యాత్మవానేకశృం । గాత్రకృత్యవమిగ్న
 దైకదలె యుత్సాహముయాపెంద్రిక ॥ ౩ ॥ అంతకన్నవసామ్యుడు
 నాత్మపురము । వివిధశృంగారముగగా వింపబంది । నిఖలవిభవోత్స
 వంతైన నిజ్యువామున । బెండ్లివేదికవేయించి పీఠుడగుడు । వ ।
 చారులవలన పురం బలంకరించుటవిని సంతోషాయత్త చిత్తుండె ॥
 ౪ ॥ హితులమింతులవరపురో హితులపుణ్య । వతులభాంధవతమల
 భూవతులనకుల । వైభవంబునవిలిపించి వాద్యపంజ్రి । యేదిమో
 యుంగధనదున కెదురుకొనియె । కా ॥ అరీతిగధనదునుసామ్యుడును
 గాధాలింగితోరమ్ములై । చేరన్గొనిరాజమాగకమున విచ్చేయం
 గఫాసాదకా । లారాధాంగనలక్షరప్రవవ లాజానీకమున్జల్లిరా ।
 వారప్రణీయజేవముక్తవవచం చత్తుప్రవవకంబునన్ । వ ॥ ఇట్లుచి
 తోవిదితొ కనక కుడ్య కలిత పద్మ రాగ నీలవజ్ర మణిమయ కాంతులు
 ఉడయరాగ విభావరీతముదీ మండలంబుల పడి భావమానంతై తార
 కానికాయంబుల పడి ముక్తాబల సంఘటితవిశాన మండితిలై కుం
 కుమాగరు కర్పూర కస్తూరి కాది సుగంధ బంధురందై నికారకాంత
 కాంతిని కాంత సంతక దిగంత విశాస వేదికాబాల విరాజితందై మల్లి
 కావల్లికా చందకకుండ కాశి ప్రమానంబును గంధబుద్ధి కోరానిల ప్రి
 తరణందై రమాంగవాగ్గీతా మందిరంబు చందంబున ధగధగాయమా
 మిందై శిలము కావళివనంబు నవలోకించి ॥ ౫ ॥ చిక్కనిదితొప్పరల

౧౧. చిత్తకరణకవళకలకే వేదకయ్యత్నమ్ । పాద్యమగుమేదశునితః ।
 శత్రుసఖానిసామ్యుదకానిప్రణతతోదకా ॥ ౧౧ ॥ అప్రమదుమహూ
 తామానన్న మగుటగాంచి । వివాధవతులనురావించి వినయవతివ ।
 లంకరింపుడుపరిణయా లంకృతులన । టంచునియమించెనామ్ము దశం
 తరమున ॥ ౧౨ ॥ లలనకుపంపెగనూనియె । దలయంటినలుంగువెట్టి త
 తుణమరకతో । పలతలముననుంచితభం ఇలరగవన్నీటజలక మూర్చిక
 కాంతో ॥ ౧౩ ॥ రక్షయిత్తెచలువచా వడనుక్కపూజాడి పట్టుపుట్టము
 గట్ట పగలియొకతె । కటిమీదములనూలు ఘటియించెనుకలేను య
 తిషయొక్కతెకాల్ల నందెలిదియె । ముక్కాలనరులోక్క ముద్దిమపెద
 నైచ వరకమక్కనకేర్చ భామయొకతె । జలజాతీయొకతెపం జలక
 మ్మలర్పించెకలంబులువెట్ట కాంతయొకతె । ముంగరనువెట్టపతియో
 యో యుంగరములు । ఇట్టెనొకలేను కమ్మరిబొట్టువెట్ట । జడయొకతె
 వేసేముక్కాలలెల్లదీర్చి । యెట్లొక్కతెజాపెన యల్లజుముఖి ॥ ౧౪ ॥
 భకతాబంధారశుభాం । గజయైతొడత్రులకుదాడవు గాతొడత్రులలో ।
 తుకవాణియొప్పెవనకిం । తుకసునుమధ్యమునొప్పె తుకయోయన
 గా ॥ ౧౫ ॥ తిర్భువనలక్ష్మిలోలెగలు తింపకకళ్యముగానిచారుతా ।
 విభవముగల్గెయొప్పెపగ విష్ణుటభూవణభూషితాంగియె । శుభమువక
 తామైన చెలిబాదిసురాంగవలద్భుతప్రేమా । పాఠాఠిదిత్తులైపాగ
 తపాగిరిగుంపులుగూడియింపుగా ॥ ౧౬ ॥ పదములనూరుచారుతర బా
 భులయందముఁ గానుదందమున్ । పదవముసొంపుచున్నుగవ పల్కువ
 క్రిందిరుందుసోయగం । బుదరముబాగుపెన్నుకుల యొన్న తిగల్గవ మం
 తరత్వమున్ । తెదత్రులయింపుమేనిరుచి విక్రలచక్కదశంబుగంటితె
 క ॥ దరముగజేయెన్మదిసా । దరముగజేవృష్టినుప్రే దరముగజేయె ।
 దరముగజేటికా ॥ దరముగజేయారులెవడ దరమేమనకుకా ॥ ౧౭ ॥
 వరశిన్నరవన్నగని । వరకాంతలలోవపకల పల్లవగదా । తురిసీమాని
 శిఖోపది । తరలామలులేనియట్ల తలపునదోమకా ॥ ౧౮ ॥ తాపరవత్వ
 తాపనయో దూచతురత్వమునీతాపయో । భాసురకాంతియొనుకున
 పాటనధివాదమోదయోగముం । భీమభగద్వియోచలవ దూకమినియె

యిదివిభవకావ్యము । విభవకావ్యమునందును లేదుగదామృతముగదా
 ॥ అనియిటులచూపరులుగొనియాడుచుండ । పముచిరవివాహమైనది
 ధ్య పహితమైన । వివయవతినెచ్చెలులుఁబెండ్లి వేదకక్షకు । దోడుకొని
 బోవమందెరు ద్యుక్తులగుచు । అంతనక్కడ । ॥ విమలవిమలముల
 యెంటి కిమిలములులు । విమలజలములుఁగవకకుం భములకెచ్చి । పు
 భులగాగుత్తుతోపల వీరమందు । మజ్జనముదీర్చిరక్షయొత్తి ముడుగులిదిరి
 క । అంతి । ॥ ॥ దివ్యాంబరములొక్క దివ్యమనవలించె ననిమిషం
 భోకకుచుం దనమెలంకె । నమరుడొక్కడుకుండ లములువిమలమెచ్చె
 కంకణార్చికలొక్క ఘనుడుదొడగ । కస్తూరిబొట్టుచ క్కగఁదీర్చెనెక్క
 డు మెడరత్న చరంబు లిడియెనొకడు । దాకాలగంధాపి దారముక్క
 డుగూర్చె పూదండలాసగన త్పరుమహదోడు । మృదులకర్పూరశాం
 బూల మిచ్చెనెకడు । విమలమణిదర్పణములూచు విమలమహాకడు । దివ్య
 మణిపాడుకలపిచ్చె త్పినశుభోకడు । విమలవిదునకునుజ్వాహ పమయ
 మందు । ॥ ॥ కమనీయరూపశ్రీ । పముచిరశృంగారముల వనంతు
 బయంతుక । దమకాంతినిరితికాంతుని । విమలవిమలమగలిదియొప్పె
 విమలందగుచుక । ॥ ॥ మత్తారపత్రియల్ మురుప్రసదీపంక నవ్యచా
 మింపవ నములుడనర । వందిమాగధులకై వారముల్ విలసిల్ల గాయభ
 గానమూర్తి గ్గిరుకొనగ । ముదిరలకల్యాణ ములపాటలరింగ పంజమ
 కనాద్య పటలిమోయి । పందందముత్యాల చరతుల్ వెలుగంగ
 భూసురాభిరూప మలుపెలంగ । వకలవరిణయపన్నాచా కుదిరివెళ
 యు । వింజ్యగైదండఁజేకొని హేలతోడ । విమలవిమలమెచ్చెనెచ్చె
 మైన । వివిధశృంగారమగుపెండ్లి చవికెకడకు । ॥ ॥ నెచ్చెలులుదోడితెర
 వి । యచ్చరులచ్చెరుప్రసెంద నంచనడకతో । నచ్చటికినినయివతి
 యాడ । కచ్చెన్ బడనూపురార పంబులుపెలంగ । ॥ ॥ అనడుమిస్సె
 పెందెర । బానిసకీయభారతీవి భుడుమరగుచుచున్ । బానిసతెరపం
 కల్పము । గానిరుప్రయోగలాప్త కములుబదువుడు । ॥ ॥ అభి
 త్తలాంతరమున । శుభమైనముహూర్తమునప్ప మెదటియెచ్చె ।
 ॥ మునుష్యులు నేన లిడిరతి । విభవకావ్యముగదామృతముగదా

శ్రీ । మంగళముసకాలయమగు । మంగళనూత్రింబుడతుర మంగళసి
 యుగ । పొంగుచువిజయవిడుండ । యుంగనకుంగైదేవ తానుమితము
 వగః కి । ముక్తియములపల్లెరముల । ముత్తైదువలిరుగడలను బూసగపతి
 పై । చిత్రేభుడుబలిపైపతి । యత్తరితలఁబ్రాలుబొసి రన్యన్యంబుగః
 గీ । భాస్రరాదిగ్రహంబులు పరమములు । పాకళాసనము
 భృద్ది కృతులుసురలు । గరుడగంధర్వయిత । కన్నగులునరులు । నమ్
 తారోపణముజేసి రజ్జనులకు । క । మందుభలుమోసెనిజారి ।
 నుండరులాదిరినిలపె మరువమాములా । నందముగగురిసెభాసుర ।
 బృందముదీవింపెజనము బ్రీతికొందో ॥ వ । ఆప్తుడు ॥ క । చెట్ట
 యుబట్టించిగురు । కట్టివధూవరులసురల కళలమునులకుగ । అట్టాల
 కుప్పిరులకును । నట్టనయ్యిక్తించెగడువిసీతిదలంపగా । గీ ॥ సామ్యున
 నుజాలెనసాకల్యముఖ్యుల । మతలనకులరూప వతులనితర । మనుకు
 మాదులధిక మహిమదీపించే । ర్వేరఁబెండ్లియాడి బ్రీతులైరి । ఆప్తు
 డు ॥ క । భూసురులకునధులకును । వేవరకననేకధారి విశ్వాన
 యుగ । తేనీయభిష్టాన్నాదుల । తోసంకర్పణమునలిపి తుష్టండ్లిగు
 యుగ । గీ । సామ్యుడనుజనమేతుడై సామ్యుడగుచు । నల్లునకుందిమ
 లానరించి యాదరమున । నీచినాంబరములు విశేషభూష । గము
 లునమాములగువాచా నములనుపగె ॥ మరియూను । నీ । అఖలవస్తున
 ముచ్చ యాపూరితములైన నవ్యభర్తవ్యంద నములునూరు । భున
 రత్నకింకిణీ కంకణావళులతో రాజులుయదకుంజ రిములుజేయి । పవన
 వేగాధిక జనసోన్నతంబులై కొనురొన్నసుత్రమా శ్వములులకు । క
 క్రితకంబుని ర్వక్రివికృమకా బంధురంలైనకాలే ల్బలముకొటి । పా
 డియొదవులకుదువులు పరిజనములు । దాసదాసీజనంబుకీ తనచయంబు
 రత్న పేటలదగువగా ధోములుదగ్గిని । భారమునకువృత్తులునిచ్చి పని
 పినపుడు ॥ క । ఇంచాదిదివిజలకురవి । ఇంచాదిగ్రహములకును పరి
 యములకుయి । క్షేంద్రసకుండుభావిధిని । న్నంద్రముగనపర్యవలితి
 సామ్యుడబ్రీతిగ ॥ గీ । కొన్నిపైనంబులనువ పిక్లానిధనేకు । కచ్చ
 త్తెనయితులై నమ న్నాత్మకలకు । జానునంతయై పుష్పా తాహులు

నయః । కనకపురముఖివేళింది రనఘమితులు । క । జానపదపరజన
 ములు । గానుకలోపగంగవేడు కం గైకొనుచుక । మానవపక్షియు
 లుండిరి । పానందులునగుదుతిమగ్న హంబుననంత । గీ । పక్షులప
 న్నావామనవిట్లు శంభుపఖాడు । మనుకుమారులబెండ్లిప నృహిమనలి
 పి । వాఱినానింగవాదిన త్కారములద । లంకటినుండుడనినిల్చి లం
 కకరిగ ॥ మ । పతతంబుకామనునందనుల్ పకల కాస్త్రప్రొక్క మార్గం
 బునక । ప్రితముల్ భూసురదేవతాదిపపర్యల్ ఒప్పపంకానముల్ ।
 పితృపూజల్ ఘనదానముల్ పలువుచుక పెద్దల్ నుతింపంగప । ద్రవ్య
 లైప్రోద్దులుబుచ్చుచుండిమహా విద్యావిమోదంబులన్ శవసంత వర్ణన
 డ ॥ అంతవసంత మొప్పెడివ సాంతవభోంతరుద్రప్రవాళసా । లాంతర
 కోకిలారవది గంతవనాంతములాలితప్రతి । స్వాంతముకోరకప్రవవ భా
 రులకాంతనికాంతసారవి । శ్రాంతమదాలిరఘుంకృతి నికాంతముకాంత
 జరద్దకాంతమై ॥ క । కారాకురెడలితరువుల । మారాకులుబుట్టిక
 ము మారాకులమై । చారాకలితనరాన్విత । మైరాకలమెలకొచ్చె
 నారాకలకున్ । క । భూరుపావలులుచల్లవ । కోరకసుమనశ్శలాలు
 గుడుతిరఫలపం । పూరితములగుదునభిరుం । కారభగధ్వమలతోబ్ర
 కాళించెడిక ॥ చ । చలితనవచ్చుదాళినయ చారుకరంబులు ప్రవృ
 మంచీ । చిలపదురోజముల్ భ్రమర విభ్రమగానపదంబులుకొవిని । ర్మ
 లకలికావధీరదన రస్మియుగల్గినటిండువారకాం । తలపడిన దనచె
 వినిపంబులనూతన వల్లికాతతుల్ ॥ క ॥ మధురమదవరగతరువుల । మ
 ధురములగుపద్మలముల మధురపవిత్రతుల్ । మధురములుగోలుచు
 ణు । నృపతిరధర్మగుణగతిప మధికతమందెక । క । భ్రమరాకులచే
 బకచ । క్రమరాకులచేతవికచ కైరవవిలప । తమలంబుల చేనిర్మల
 కమలంబుల చేతమొప్పె గావారంబుల్ ॥ డ । చల్లగగాఢుకానివెద
 చల్లగచల్లని వేల్పుమంటకా । సిల్లగతేటిగుంపువిల సిల్లగకోకిలరపం
 క్తిధనో । పిల్లగముజ్జగంబుల పిల్లగదోజుగ మాధవుండుకో । చిట్ట
 గపుత్రవలములగు చిల్లగనై చెమరుండుపాంథులన్ । క । చల్లు నిరం
 తర దురంత పంపత్సంతాన పంతతదిగంత విశ్రాంత వసంత ప్రమోది

అగ్రము ॥ ౧ ॥ వనపాలకదోషకృతదో । య్యనప్రప్ర్యలుబండ్లు తేనె
 లాదిగగోమయౌ ॥ బయ్యెందివియలవియనకు । వినయంబున యొక్క
 నిలచి వేడుకననియె ॥ ౪ ॥ జయమనువంశదీపజయ చండకరప్రకర
 వృతాపదు । జయవిమతాపహర జలరాశిగభీషమగ్గిల్యుడు । చ్చ
 యలతికాలవిత్తనవ సారస నేత్రవిత్తిగాత్తిరి । శ్చయగుణసాంద్రీపా
 మకుల చంద్రహారణ్యపురాధివామకా । ౪ । జగదభిరామమైయిదవ
 సంకమువచ్చెవనదుగ్గియెఱుఱు । ద్విగిరిదిపూచికాచి ఫలియించెకొలంకులు
 పంకజంబులు ॥ తొగలవినిర్మలంబులగు తోయములన్వలన్లెల్లభృంగ
 ముడు । భగములునవ్యప్రప్రళ గంధరంబులుగోరియొప్పెడున్ ॥
 ౫ ॥ సాలరసాలనింబున సారముధూకతమాలతాలహిం । తాలకురం
 ఘామలక చాడిమిచ్చండకొవిచారతి । కొలకవిద్ధవిల్వఫట కుండప
 ల్లాకశిరీషచండనాం । కొలకంకలుంగముఖ భూరువాస్తవదలేమిచ్చె
 ప్పెడు ॥ ౬ ॥ విచ్చేయుడువనపండ । లెచ్చుగజాడంగహవ్య మ
 గుగాడకా । పచ్చరిక్తులైనమీకగు । నోచ్చయగంభీరమూర్తి యొ
 న్నరీతి ॥ ౭ ॥ ఆనవుడుగ్గిరించిముడఘన । మనువంశకు లేంగుగ్గ
 పుడు మిగువయుదాదుం । ఘనతిరశ్చంగారంబుల । తనువులుగై తేనె
 ఖలు తమ్మున్ గొలువ ॥ ౮ ॥ చతురీకలభిసారికులును । చతురతినే
 తేరనమయ నముచిలేవిభవా । స్వితుడగు చునరిగరతిపం । యతుడగు
 మన్మదునిరీతి నుపవనమునకు ॥ ౯ ॥ విమలవినుడిటులనుద్యా । న
 ముసాతైందివిహరింప కలిపవదనలా । పయంబునఁబువ్వాపచ । య
 ఘ్నగోయదొడంగిరధిక హవ్యముతోడ ॥ ౧౦ ॥ పదయనురుచ్చరిత
 ములై । మృదువీకవాక్యములమనల నెదురుకొనినయ । ప్లదైతయపులు
 గమపట్టెడు । ముదితభావాదిరెవారు ముదితహృదయలై ॥ ౧౧ ॥
 తానభవాపరాధనని తిర్కరకంకణ దూపశేషకుం । భీషమూచరించిక
 థు భీతిగవల్కలుగోయిరీతియెం । దానిలకంపమానసము దందితైత
 క్కలాలికాగ్గవ । భీషవల్లవంబులు చలింపుచునుప్పెడు జూచితేచరి ।
 ౧౨ ॥ అనుచుచుండును ॥ ౧౩ ॥ తిగయయ్యలనాడంగ తెరవపాద ।
 పాశ్చనగిరితరఫ్రాచారంబులతిక । యంచుతామ్యులుద్ధి ద్యమించు

మనుచు । కాలవన్ని నత్తును గ్రక్కెననగ ॥ ౧ ॥ పక్షతియొక తెయొక
 యొక మాడివవిరులు । గోసి వెండియునుకపువ్వు గుత్తుగోయి । నుండియొ
 లుకలుగరిచిన నులికిడిన । చెలులుచకవకనవ్విస చిన్నబోయె ॥ ౧ ॥ మా
 కందముగిసిక మాకందములసిక మాకందముగనుండు మందగమన ।
 పాటలావళులని ప్పాటలాపుగవాట పాటలాగోయొగ పక్షతినిరు । మం
 దారములకూట మందారరమణుపే మందారమింపర మ్మంబుగాదె ।
 పున్నాగతితులను పున్నాగములటంచు పున్నాగగమనలా పొంతక్షనరు ।
 కందరాళములఁటుకోకందరాళ । మాగళాములున్న వేలయూ మార్గణ
 ముల । మరువుకమ్మదెవిగోయి మరువకమ్మ । పొగడగాదేమియెనెడిది
 పొగడగాదె ॥ ౧ ॥ గన్నరవిరి నేగోసినఁ గన్నర కేశవదేవి కలవిరులె
 ల్లక । మాన్మతిరంబుగిసికే । మున్నదిగోయొటకునీవయొకతెవెపుయా ॥
 ౧ ॥ అతివలారిచూపక్షగోడలక్షేక్షణకారకుమనలగూర్చినరమలనుప
 కలితమలపక్షిలుగొంచునే తెంచె । చారులట్టచులయచూరుతములు ॥
 ౧ ॥ అనుచుపుష్పాపచ ముటు లాచరించి । వినులవినుకున్నకళికాం
 నేడిమొడ । పువ్వులన్ని యారాసిగా బోసిపూన్చి । వినుయెనతియొడిగాగ
 ల వెలచులఁత ॥ ౧ ॥ రాంమ్మనరసివారిచి । హరమ్మనకనుచుకేరి రావ్వు
 రిమిహిళా । పారముపారపకళికా । పారముగాపారమున నిజప్రియతో
 డగ ॥ ౧ ॥ తోరంపుపువ్వుల త్తులచక్కగాజొన్చి ముడిచినజడిమల్ల
 ములుదలిర్చ । కురులపాపటయంద కుంకుమంబిడియను ద్వివచేరుచు
 క్కబా ట్టునుపుడగ । ఇలిపెపయ్యెదలోని వలదచన్మలగుట్టు బట్టు
 యుగఁగఁగఁగి బయలుపడగ । నవమానగితులనిం పగునదియారమో
 త రవళిమట్టియలతో నవళులింప । నడుములసియాడనిదులు నాట్య
 మాడ । నువలికమ్మరివాచనత దెపలనెపగ । పగుతులంకానెంబడి ప
 ములగొనలా । యలరుబంతులొయింతులో యవగజవిరి ॥ ౧ ॥ కలహంప
 బోచకళి కొంపపంథుంబులు తనుగొల్పుచరివార జనముగాగ । కైర
 వేండివర కమలకోకవదలి నవ్యచిత్రాస్త రణంబుగాగ । నాధురంబు
 గాతేయ మధురంబుకారంబు గాఢగౌనపం ఘటనగాగ । చ్చివరి
 లోతులనది పడుచేక్షనలకల్పి ద్యురభిషాంగదహారో దీప్తిగాగ । హర్ష

తలకాళికాభాస్రీ భంజనములు । చారుచామరమాతలి శృంగములుగాగ ।
 నొప్పుగాసారరాజమిం పొప్పజూచి । మగువలందరుదమహాఁ బొగడిపా
 గడి । క । పులివరలలకలమీదక । బాలసీసదంద్రాతపముల పోలిక
 జలుగుక । వలువలుగట్టిముదంబున । జలకేలికొద్దిరంబు జాలదభా
 యుల్ । గీ । చలికవాయువిలోల వస్త్రులుతిటిల్ల । తాంకకలునా
 యుమగువ లుత్తంగతిటము । వలనడిగ్గిరిలంకి పిరుదులభరమున । బలి
 మిలకునునులేచుచు బడిరినీట । గీ । పాణినాథునితోడ పంకశేఖరులు
 బ । రప్పరంబుజయప రాజయముల । ద్యూతమునకుపరాము చొరకొ
 స్పరితినం । జలులజలముమీద జల్లుకొనిరి ॥ గీ । జడవిరికిచేతపత్రిచ
 చూలునుపుష్ప । మాలికలునంగరాగయుల్ గోలుపడియె । నందునిజ
 వగఁజూసికి ననురంపించు । గతిమరుండతిచారుత పతులకొవగ । చ ।
 తొడపులులేనియెప్పుడును తోయజగంధుల కాకొనింతునన్ । దొడపులు
 గల్గెఫేవములు తోరపుజన్నుల యందుహారముల్ । పడలివనైవలంబు
 లువి శాలనితంజయులందుచేలముల్ । గడుకటిసీమలందుమటు కల్పన
 నైతగపత్రిపల్లులున్ । క । వెలయలసాందర్శముగని । జలదేవతలధి
 విరావ పంగతులెవయన్ । దలలూదివక్రియనీరజ । మాలురాజోకల
 పమీర ములజలియించె । నీ । కరమొప్పుగన్నుల గనిలేల్లులనిచు
 రా కలబోయిపోయియె త్వములుమునిగ । చనుగవరోనిజకులం బని
 దానివదవచం దులబూచిజక్కవల్ దొలగిపరచె । నీకల్పిపడకలు గై
 కొందమునకట్లు సంపలంచలవచ్చు నంచపిండు । వేసిరుచులచేరి విజ
 తావధూరంబు లై పోవుక్రియతేలు లదరియెగసె । భంగములువధుల
 నుదాసి భంగపడియె । నుడివడియెనుట్లునాథుల జూచిచూచి । కరము
 లకుమారుమపలుచు కలగమాండ్లు । జలజముఖులుజలకీర వలుపుచుం
 డ । కా । ఓలకబెట్టుచుదోలిపట్టుచుగరం బొందొండగన్ బామిపు
 దూకుకగ్రోప్పుచుగేలుకీప్పుచులప త్పువేపుగుచ్చంబులక । బాలనీరు
 పురుచులపపుచు యధేచ్చక గేవనగొట్టుచుక । గేలికేలుచునోలి
 పోలుచుజల కీదారతికసోలుచుక । గీ ॥ కలిబోయినపూజలు కను
 లుత్తంపు । విడివకొప్పులుచెడివకొప్పులుకలిగి । తత్కరోవరరతిని

రోత్సవాంత । సంకతుల సుప్తిరస్తుదా చంద్రముఖులు । గీ ॥ ఇట్లుజల
 శేలిగావించి యిగురుబొండ్లు । దరికినేలెంచి తొలుతారు మెరుపులట్ల
 చంద్రకాపులు గట్టిథా వలుధరించి । విరులుగొనిరిలకల్పల్ల వించున
 గ । క । అంతటవిజులవిడుండున । నంతర నేపథ్యలలితు డైవినయవ
 తి । కాంతయునెచ్చెలులునురా । నంతఃపుర మునకునరిగ నతిహృదము
 తోక । వ ॥ అట్లు నిరంతర దురంత పకల సామూజ్య వైభవంబుల
 మనుతనూధపుల నవరతకాల ధర్మంబులు వడువుచు గుళంబుననుండి
 రంత సొక్కనాచు విమలవిడుండు తన తమ్ములం గూడి యీశ్వరుని వీ
 ట్నింపగోరి । గీ । నవకనక రత్న భావ మాన పృథాప । మాన మా
 నవ యానోప మాన ములవి । మానముల నెక్కిఖచర పమాను డగు
 చు । జనియెనంబరపథమున మనువిభుండు । చ ॥ చనజనమధ్యమందు
 నుక ఛాయతడియ విమానపంచయం । బెనసిగనింప శేటికడు రె
 క్కినరీతితలంకకున్నగ । నైనియిదియేమివిస్మయము కోయనిదింతగలం
 గధీరతక । గనలుచునట్టిహాసమున గమ్ముల కాపాదవన్ పరోషుడై ।
 క । నిట్టొర్పులిచ్చుచునువా । కట్టునశేషహిరీతి గడగివిభుండి । ట్ట
 ట్టుగహుమ్మనిగుడుచు । డొట్టినకౌర్యాగ్నిహముల తోనుండుతరిక ।
 గీ ॥ మునివరుం డొక్కడరుడెంచి మనుకుల్లిన । జూచియిట్లుమనున
 ర్య సుధగచర్య । పరభయంకరతేజోవి భావమాన । వినుదురాగ్నిహ
 ముడిగి వివేకబుద్ధి ॥ నీ । విశ్వంభరాఫలి విశ్వంభరుండన విశ్వంభరా
 జగ ధ్యేశ్వరోప । మహాభావుమహా మహుడుత్తమజ్ఞాని యాగ్నికాప
 నవర్య డొక్కడలరు । నింబాదులకుసూర్య చంద్రాదులకునైన నత
 నియాశ్రయముపై నరుగరాదు । మీరెట్లుజనవచ్చు మీరలిష్టమడుచ్చు
 రముమానియిటవి మానములుడిగి । యమ్మహాత్మునివేలించి యీతనిక
 రుణ । బడసియంతటబొండుక కర్ణిజూడ । నరయనిదిమీలు మీకొండు
 తెరుపుగలుగ । దవపుడత్యంతరోషుడై మనుజవిభుడు । గీ ॥ ముగురు
 వేల్పులుడక్కము జ్ఞగములందు । నధికులెవ్వరునాకంటె వరసిచూడ ।
 బధికుడేనాకునిశ్వంభ రాహ్వయుండు । వాయుడుటనిటులబల్కగా వగి
 రుధికు ॥ క । నాపై ననునకువిఘ్నము । శేషట్టినానివిశ్వ సింహదళి

నైద । హూస మదగించియంతవి । రూపాత్మని జూడబోడు రూఢిగనని
నా । చ । అనవినిరోష మానకుడునై పగకెత్తిచిరాల్ని దీసియో ।
మునికులచంద్రియ్యుడిత మోమయదేహసుధాకరోత్తమాం । గుసగ
నబోవు నేడ్కనిట ఘూకముగీరినిగూయివీనిన । మృగమన శంకలేకతిల
మాత్రముగా నునిమేసిపోయెడ ॥ ఖత్తకోకిల । తిమ్మలక్షమువచ్చి
యన్నకు దండముల్ దగబెట్టిన । త్యమ్మనా జరియించుదీరుడ వన్న
యొప్పనిసేయధ । ర్వమ్మెచిపుల కొప్పుగాక తిమింబు రాజులకొప్పవ ।
పాకమ్మగొదిది మానుషియాల పాటకేయగునోకదా । మ । అనుచు
దంగమహాగ్రాహణగవదనూ ద్యదోచరిత్రాత్మడై । మునివర్ణ్యుండ
టతేరినూడవపుడం భోధుల గలంగవడం । కెనిలాచక్రియగుగ్నై
లములు మొగ్గెగ్గ దిగ్గతేంద్రింబులుక । దనుజుల నిజ రులుక దలంకిర
పుడుక దారలదికలభదిలక । మ ॥ ఖలమహాత్మ్యులప్రమాణతి
సుగా ఖండింతు నేమమ్మునీ । విలసియన్వయమింతినుండివసుధా ధీశక్తి
నిగ్గుకమై । తిలధూతవ్యవహార లక్షణముతో దీనియొకటానిని ।
మృతమయిండుమగాత రిత్తజనునే గర్వంబులెన్నెడిన్ । క ॥ అనివి
శ్వంభరమునియి । చ్చినశాపము నుండికడక జైవీదీపతితో । మనుజున
యలువినయంబున । మునిపాలికి నేగి మృక్తి ముకుళితకరులై । ఉ ॥
స్వామిమహానుభావసుర పన్నుతఘోరపరిభాషవి । దామహానీయ
రూపనిగ మాగమతిత్వవివేకదీపని । త్యామలక్ష్మీసాంద్రికలు మాహిత
తైలవిభేదినంద్రగీ । తామృతదృష్టిజూచిమయు నందరగావునవాధరక్ష
కా । క ॥ వై శ్యావర కీలాచ్చయి । కశ్యపేజ్ఞప్రకాశ పదియహ్వాద
యవి । శ్వేత్యరపజాబ్జబంధర । విశ్వంభరకాపుకాపు విహితముమీ
కుక । గీ । హరకటాక్షవిక్షణ మృతధారావి । వధకమానకీతిగ వై
భవాధ్యు । కగుచు నృపులలలోన పథకుడై యొప్పురు । విమలవిదుక
పింప విహితమగునె ॥ క । యెన్నడుమీజాతలుమా । యెన్నయరుం
గడిదిగాక యవనిపులెమరుక । దన్ను నెరుంగరుమత్తులు । కన్నులుగా
నరుపజాధా గర్వలుగారె । ఉ ॥ పందమలెంతనేరములా నర్చినతం
ద్రీపసించిబుద్ధిచ । పృథ్వీగూకయిల్యెడల బావులధర్మముగాదుగాన

మే । మందరము వికారమర హంకృతిచేష్టల మైనవారమీ । తొండ
రిమాన్వికాచుటది ధర్మముమీకుతపోధనాగ్రణి । చ । అడుడుముసీం
దృష్టిటను ద యామతివావనంబమోఘమీ । మనువిభులారతప్పదొ
క మూటగ్రహింపుడు ద్వాపరంబునక । జనకదుమిమ్ముకామిట తెందు
మహాగుణ వంతులైనయే । ఘనులకునైనయాకలియు గంబుననుర్వి కృ
తుల జనించెడిక । చ । కలియుగమందపశ్యులును గర్వులుపుణ్యవిహీ
నులుగమహా । కలుషులుకష్టులుకలిస కర్ములధర్మమునొచునెల్లవా ।
రిటునిజవణగనిష్ఠునను రాగములేకవివణ చేస్తులె । మెలగుమరట్లుకా
పమున మీరలె ముండుటగాదుదుస్థితిగ ॥ క ॥ నావలకుటానియిప్పు
డు । భాషమును నొండకుండ పలుపుడు హాను । వ్యాపారముతిల
తతిచె । కాశాంతియు గలియుగాంత సమయము మీకుగ । క ॥ ద్వా
పరముదాశేత । ద్వాపరము తొడినుంచు డటకలియుగమం । దేవార
గకాపాకృతి । నాపారిమిమ్ముదాక పలకుడనఘులె ॥ చ । పరహిత
బుద్ధినేమరిక పాపము మొదక విప్రపూజలున్ । గునుపిశృపూజలున్ విలు
ధ కోటిసపర్యలు జేయుచునిరం । తిరమునిజాన్వయాచరణ ధర్మముద
ప్పకపర్యవృత్తిన్ । శ్వివిలనర్థభాకృతన సక్తిజరింపుమానభ్యుతికన్
గక ॥ ౩ ॥ సంతతిసంపద్యితితుల । సంతానవివృద్ధి నొంది జగతీతలమంద
దైతయునభిష్టిసిద్ధుల । సంతపమునమీకుంబు పరిపతనొప్పుక ॥ ౪ ॥
అనుచువారినివారించి యరిగెనతడు । మనుకుమారకులంత న చూగక
మెల్ల । విమలవిడువకుజెప్పన విష్ణులవిడుడు । హనునికడ కేగిసానుజుం
డగుచునపుడు ॥ ౫ ॥ కాంచెనరిండుమోదమున గామవిరోధినిహిస
హినదివ్యభూ । పాందితువానవాదిమర సంఘపమన్వితపాదపద్మప ।
త్సందితపుణ్యలభ్యుపారి పాయకునాశ్రితికల్పదురుహాక । కాంచనశ్రై
లధన్విధున కాతుకండునుమానమేకునిక । ౬ ॥ కాంచినమన్వరిందిధ
ని కంకణకంకరవామదేవన । తాచలదృష్టిరక్షిత పనున జగజ్జనకుంబ
రాక్షస । కంచరిగర్వనంపార సుభాకరశేఖరివానవద్విమ । ల్పించయ
పూజకాంక్షిపల జన్వయనద్యయదిత్కానిధి । ౭ ॥ దేవమహాను
భావభవ దీయకృపారసధారనేమునం । భావితిసర్వసంపదను భావుభ

మొయిటులున్న వారమా । ర్యావరనేమిహిసభకు రానడుమకమునివా
 ధుడొక్కడి । భూవిభవంశముకొలగి పోవగత్యుల శేషమిచ్చులక ॥
 క ॥ అనిచాలనుతింపుచుచే । ప్రిసహరుడభయంబొసంగి పెద్దలవచనం
 బన్మరణముగానుపత్త్యం । బసఘులగహింతుపాప మంటకపోనే ॥ క
 తిలహిహిమము గావింపుడు । కలియుగమున గానియిపుడు గలుగదది
 యొక్క । దలపునవిచార మేటికి । కలిజోసినవెనుకనుట్ల కడగననేలా ।
 కా । రాజత్వంబువిముక్తమయ్యెనని మీరల్ చింతింబోకుడి । రాజ
 శ్రేష్ఠతయేమిచెప్పవలయున్ రాజల్ బ్రహ్మచాలన । వ్యాజల్ మత్తులు
 కుగ్గిరదిత్తులతి హింసాపాదులున్ భేదులున్ । రాజాంశేనరకంధ్యవంబు
 నెడి శాస్త్రం చెందునాలింపరే ॥ గీ । యేవిధంబుననుండిన నేమిశ్రుతి ।
 లిశ్వరపదాబ్జభక్తియు నీకుభక్త । పూజనముధర్మనిరతియు జూందియు
 న్ను । వారెవోశ్రేష్ఠులఖల గీర్వాణులందు ॥ ఉ ॥ శాపముజూందియున్
 నుజన సంగతికాఁకధర్మశీలులై । పాపముతోనబోకమరి పౌరభవ
 ముకానెడనీకధీరులై । నాపయిభక్తియున్ గలిగి నాపదభక్తులఁబూజనే
 యుచుకా । బ్రాహ్మివర్యవంపదిల బావనవృత్తిజరింపుడిమ్ములక ॥ క ।
 మీవంశముభూవల్లభ । భావంబుపరిత్యజింది పటుతిలరసక । రాన్మ
 త్రితుండుతచ్చా । పావిధియొనట్టికిలియు గాంతముదాకక ॥ గీ । పాం
 మమిహిష్టసిద్ధియు భూరిమతియు । గలుగుగావుతయనినీల కంఠుడనుప
 విమలవిదుడునునిజవట్ట గమునకనుజ । యుక్తుడై వచ్చియివ్వేళ నుండ
 నంత ॥ క । మరు నానుమానివచనము । మరువకకపిలమునియాశ్రీ
 ముమునకుజనియ । త్రిభువనమాధిపతికా । మరిగిపరగునతినిజాది మ
 మునుకులెల్లక ॥ క । వినయమున మొగ్గియోచా । వనచరిత్రముకను
 భావ వనకాననతు । ల్యనిజప్రకాశభామర । ఘనతరకలుపాచలేంద్రీ
 కపిలమునీంద్రా । క ! అనివినుతింపుచుమునియి । చ్చివశాపవిధంబు
 నెల్ల జెప్పివివల్లా । వసులైసమక్షమునకర । వనజములు మొగిచ్చియున్న
 వారిగమునియొకా । ఉ । శీతలదృష్టిచూచిడయి చేసియిచ్చిభులార
 మీమనూ । బ్రాతములందునేటికిని చారమునేనిటులుండగాజగ ॥ స్తే
 తిమశ్శాశుడుండగ గడింకకుడిమునికాపరీతిని । బ్యాతిదలంకపద్మక

స శ్రేణః కరిష్యే రావృకర్మములే || క || మునివరుడట్లానతియి | చ్చిహ్ని
యః కిల హిమమివ్రుషణేయమహిమం | బుధాః కాయాదుర్జయగమున |
ఘనతరరాజ్యాధికార గరిమయః శైవండు || గీ || అనియిటులబల్కిమను
వులనాడఁచి | తిలలుదెప్పించిపిలుచు దీపితముగ | వారిచేవేదనా
కర్మ కారణంబు | సప్రశుహిమమంటేయించి యనిపెనంత || క ||
విమలవిదుంధనుడనమే | తిముగ్గాబురికేగుడెంచి తామరసభవా | ద్య
మరులుఁజూగడగనిజరా | జ్యమునేలుచునుండెనకల సంభోగములన్ ||
గీ || యివ్విధమానఁగొన్ని యేండ్లువతికొందిన | యంతివియలవిడువి కాం
తియైన | విసమువతికినుద్భ వింజైబునోదయ | లక్ష్మ్యమైనగర్భ లక్షణ
ములు | ఉ || వేదికులొప్పినయ్యెగము వెల్వలవారెబలింజైగానుక |
మౌవిరపంబుదక్కెఱను ముక్కులనీలిమదోచెనూర్పులెం | తేవిలనీలై
మేననొక దీప్తివెలింగును చుట్వొలంగలే | జోవిసుకయ్యెనిట్టలుల జో
నడుగానుడయ్యెఱ్ఱికి || క || తొమ్మిదినలలైనందక | మయ్యగు
నెలమనలుచుండ మదవతిశుభల | గ్నంబునమాడ్చులకాలుని | పన్నుర
శీలునియితో వికాలునిగనియె || వ || అప్పుడు విమలవిదుంధుఁగఁచు
రునకు జాతికర్మోద్భవం బొనర్చి దిశ్చివాసంతరంబున విశ్వమూర్తియ
ను నానుకిరణంబు గావించెనంతి || గీ || విసయవతికినురియ విశ్వశేఖ
రుడును | విశ్వరంజకుండు పరవరుడు | విలయదుర్జయంబు విశ్వోతా
యపునన | నైదుగురుజనింది రాత్రిభవులు || క || యిగీతివిమలవిదు
నకు | నారుగురుమారులుదితు లై దినదినయె | ప్పారంగనిభలవి
జ్ఞా | పారంగతులైరివృద్ధ పండితులయెడన్ || గీ || విమలవిదుడుమరి
ణయను శేసనాత్మనం | దనులకరినుడర్ప గర్భభౌల | హరికలనువి
తర కాలకఁజూచిం | హరికలనురాజ హరికలను || అంత || గీ ||
విశ్వమూర్తియందు విశ్వవిశ్వంధరా | భారమెల్లనుది భార్యతోడ |
విమలవిదుడుఁజనియె విజితేంద్రియంబునై | తపముఁజేయువేడ్క విజన
మునకు || ఉ || అంతవిశ్వమూర్తి మనుజుఁబ్రజై ధరనలనితో ||
కాంతియుదాంతియున్విప్రుల శౌర్యములై త్యము విష్ణురత్నరా | కాం
తియైగాంతి ముగ్ధులై శౌర్యముపీర్వముపర్యధర్మ || కాంతియై

భాగవతమున నమర నత్వమున నత్వమున నల్లనల్లగళా ॥ ౧ ॥ వైవస్వతక్ష
మా వరునకుఁబుట్టిరి మువ్వంజుగతులును ముగ్గురునులెలు ॥ నశివిం
శతిమాను లేకాంగవీరులు ధాతశీబంజుగిని భ్యాసంనకును ॥ కొడుకులు
పడుగులే ద్దురుతమాలువర్వ విదునకులొడమిరి వినులమతులు ॥ ప్రాణ
తలెనబంజుఁ బుత్రికల చొత్తుంజుగి గలిగిరిగతున కలఘుఁకీర్తి ॥ బ
రగప్రాదుర్భువునకును పాండునకును ॥ పంథవిందిఁబెడక పంభ్యసుతు
లు ॥ విశ్వహతునకుతొమ్మింద్య వీరవరులు ॥ నేడుగులబాలిఁలునుద
యించిరవుడు ॥ ౪ ॥ కొడుకులునిరువదియొక్కరు ॥ పక్షులుపదుగురు
శూభవన భాతిశ్యపునకు ॥ బాణుదినుగ్గురురవయలు ॥ పక్షియొక
తెప్పేరునిరునకు ప్రిథవింఁచెనుగి ॥ ౫ ॥ ముముఖునకు కాశ్యపునకును
వినులునకుది ॥ మామనునకును నైవ భాత్యుర్వలేకు ॥ నకునిగ్రాము
నముగ్గురు నలుగులేగు ॥ తాద్రేయ్యరునియించి ఛాత్యకవులు ॥ ౬ ॥
ఇట్లుండయించిన మనుకుమారుల తులిత జలపరాక్రమ సంపన్నులును,
వక్షం సంపత్తిరంపరా సంపాదిత నిరంతర దురంత సంభోగ సంభార
విజృంభ మానులను, నమాంబు పనుప్త శాస్త్రప్రేరాణ ధనర్విద్యాది
సాధన పరిశ్రమిలును, అశ్రాంత దిగంత విశ్రాంతి సంతతి క్షేమములును,
వీర్యశీల వివాహ కర్ములును, ననవరత పమాకలిత ధర్మములును, నగు
య విలసిల్లిరంత ॥ ౧ ॥ విమలవిదునిమతుడు విశ్వమూర్తియనంద ॥
మలమనోజురుల నూనవురను ॥ గాంచెనందుపెద్ద సందిసత్పిత ॥
యందలండురత్న కుండలుండు ॥ ౪ ॥ అరత్నకుండలుమహా ॥ భారం
బునహించిలోగ భాగ్యవిలాసా ॥ జాబండ్లయందాహిత ॥ బాబండ్ల
భక్త్యనిరతి దనరుచునుండె ॥ ౪ ॥ వైవస్వతిపుత్రములు ॥ వైవస్వత
దీప్తియతుల నామనిరులన్ ॥ భావయపులగనక ॥ గావత్యైశ్వరి
మహాల గాందిమతులన్ ॥ ౫ ॥ అన్యధంజునపుత్ర పాత్యాభివృద్ధి ॥
బాంధ్యయ్యునువృద్ధుల నందులగుడు ॥ మనమలనుజేర రాచింది మన
మిలరగ ॥ ప్రాణ్యసామ్రాజ్యముననిల్చి పల్కిరిట్లు ॥ ౪ ॥ ధన్యులమహా
బుధిశీల ॥ జాన్యులై యెడలని ధర్మంబునను ॥ జన్యమతులగుడు
అరరా ॥ అన్యధయొక్కరకాన్తి సాధమానలయన్ ॥ ౬ ॥ వైవస్వతి

దప్పగన కంటకరాజ్యవిభూతిమహాచార్యుఁడు : మంత్రులఁ బ్రోత్సహగృహంబు
నియించు గృహణపాణులై । శాత్రువులకా జయంతుడట వల్లుడుబాన్
హృదయగంబున । త్పాత్రమెరిగివాసము మందంబున జేయును సత్య
శీలతన । మ ॥ అనురాగంబున బంధుసంఘములతో లాభింపఁజూచు
క్రియకా । బహులాభింతుడుభక్తిదండవీరి మహా నందంబుగాఁడంతుడం
గనలస్సన్నధ శీలిదేవుడువయః కాంబునకా వాధకం । బువనలింతు
కుమారులైవనములకా మోక్షేచ్ఛలగ్నింపఁగ । ప । మరియు రాజ
ధర్మంబులు వినుండు । గీ । భావావతీమందువగుపూర్ణ రంజనంబు ।
వ్యవసాయల సేవవిజయంగ వలయునంతఁ దిపులనేనుదవలదుదా నెత్తు
మంతి । తంత్రిములు వెలిబుచ్చి యుక్తంబుగాదు । గీ ॥ హితులున
హితులగుట నెరుగుదునుల్లల । బుద్ధిబలముచెలసి పూనివరుల । బ
నిదైవిజయల భంగింతులగ్నింబు । నెమ్మిశమున నెవరి వచ్చుదగదు ॥
గీ । కార్యయోగమునకు గావైరినై నను । నమ్మింతులయిది నయోపధం
బు । తనబలంబు నెదుటి దళములబలమును । నెరిగినదవనలయఁ బృథి
విపత్తి ॥ క । స్థానవివృద్ధియైచి । గ్గానియుతుకులిలిదాన చాహులు
దునుం । త్రానుచరుదునువస్పవా । మామడునగురాజువైరి నొండలి
గలుచుకా । క । మనుతనతిసక్తుడగుభూ । రదునునిసిరిజెరుచుశ్రీ
రాజులుగుదుగా । మముగోధములోభయమో । వాముచదమునుభు
త్పరము మహాత్మకులార । క ॥ కలహంపఁజేరికకా । శీలకంకభుజంగ
భూగ కిటిపండ్వాం । బులచరితంబులగైకొన । వలయుధరావల్లభు
నకు వలసినవేళకా । క । ప్రతిస్పృహయందుఁజీటము । గతినుండుగ నేయి
వలయు కర్మముధరణి । పరులకుఁబిప్పికావం । తతిచేష్టలఁజూపఁజు
యఁ జరియెగిరికా ॥ గీ । అనవిచాలకక్రియా నియుక్తుండైన । వహ
మతిశ్చిరుండు వాసవార్క । దండధరసమీర కాశాధికతులయో । ప
ములచాల్పవలయు సమయామెరిగి ॥ క । ఘనవహుదావగరియం ।
బువనానుగ నెలలుతుహి । ముద ముసగుమిచ్చిం । చుగిదిగిదిగినవాదల
మనిచిప్రజలనరయవలయు మర్రిశ్చంద్రుడకా । క । వివక్తమిదమిదనల
దా । బుద్ధివధునక్రియలచేరి స్వవిధిపముగై । క । ముఖమునాత్మోపా

అయిం । బునగొననగువన్న రాజ భూజనములచేక । క । కాలమున
 హితులనహితులఁ గాలుడుశ్చిందుకరిగిగలవచ్చెను । కాలనఁ జే
 శియుకుళలకు । శ్రీలులదండింపవలయు యీతిపముడై । గీ । అధిక
 గూఢవృత్తి నఖలజీవులయందు । దిగజరించుమారు తిమువిధమున ।
 గూఢచారవృత్తిఁ గొనిచరింపగ నొప్పు । పొరపదివులందుఁ బాధికపుండు ।
 క । తిమతమవర్గాశ్రయధ । రృములువిడిచిదుష్పథమున మలయుజన
 వా । తముశిక్షింపుచునిజధ । రృములనిజపువిధుబొందు మధువప
 నంబుల । గీ ॥ నృపునిరాజ్యమందు నిఖలవర్గాశ్రయ । ధర్మములుప్ర
 పూరి తంబులగుచు । నుండేనేనినాక యువతిసంయోగ నా । ఖ్యాబ్ధిదే
 లగాంచు నవ్యభంకు । గీ । పరులవాత్సధర్మ పరులుగానుండెంచు ।
 నవనిధిభుజుఁదాను నమ్మనజల । సుకృతిపరితపీన పొందినైకొనుచుం
 డు । వస్త్రభాగమతను పత్నీలారి ॥ ఉ । కావునహిరుధర్మగుణ గౌ
 రవులై నయ ముగఁవృత్తిసి । భూవలయంబుసర్వమును బ్రోవుమయ
 జ్జముచేరవేల్పులగా । శ్రీవిలసిల్లసంతతులచే చిత్తకోటులతిత్వభక్తిపూ
 జావిధచేరినీశ్వరుని సంతసమృదామగ్నజేయఁడుక ॥ క । అనివారికి
 ననివారికి । వినయవివేములబుద్ధి వెలయదెలిపియ । మృచువృద్ధులజ
 నిలోకం । బునకీగిరిదేవసంఘ సులభాగదంబు ॥ గీ । అంతివన్ను
 పుత్రు లత్యంతవిభవ । రిమ్ములైతొల్లికంట ధర్మంబులధిగ । మొప్ప
 గవకపురంబున నుంకిరపుడు । రత్నకుండలువనిక రాజుగాక ॥ అల్లు ।
 నీ । పదియేడులక్షులి ర్వదియొక్కదివహస్ర ములవత్సరములతో కలిత
 మయిన । కృతయుగంబుగిస త్రేతాయుగంబరు దాచనప్రదుసము దీ
 పుడైన । రత్నకుండలుని పుత్రి కుండగు విజయ వధానుడను మనురాజు
 ధర్మయైతె । నానయమునయ యాశీశుడొకనాడు తగ్గియైనపుల
 పుత్ర తనయుఁడౌ । పుష్పకారూఢుడైయంట బోవగవగు । మూలీయ
 నురాక్షునికుబలి మందిరమున । మండిభూమికిజరుడెంచి యుంకియొత్తి ।
 విష్ణుయమునెందికోపప్ర విష్ణుడగుచు । క ॥ తనతనయయైనకై కని । గ
 నుగొనియిట్లనుకుమారి గనుగొంటివెయ్య । ధనదుడలంకాపయ్యె ।
 పుత్రులునున్నాడుధన మదంబుల చేతక ॥ గీ । సింహతనయంబుగలిగిన శా

కుమారి । లక్షకథితీయగుణచా శంకలేక । రాక్షసులశ్చల్లనధిక్రహ
 పుణంబులొదలు । మున్ను మనపట్టణముగురియన్నగరము ॥ 1 ॥ క
 న్దకాచిదాని కాలమిప్పుడునీకు । యోవ్యనంబుమగుల వధిగమించు ॥
 వీరులైన నానితేతబ్రతిగిహిం । పంగనీవుదగుదుపద్మగంధి ॥ 1 ॥ క
 మలకలిగియైనకమల శైవడిపర్వ । గుణపమేతవీవుగోరనీడు । కృతమువం
 దుమేమి కీర్తి చేబ్రతుకంగె । దలచియున్న వార మెలమినిపుడు ॥ 1 ॥
 ॥ న్య నెవ్వరువలెయింప కలుగుననుచు । కన్యకలుగలయభిమాన కాంక్షు
 లైన । తండుగిలకునిత్యదుఖంబు దనరుచుండు । కన్యకహంకారులు
 గ భాగ్యంబుగాదె ॥ 1 ॥ బ్రహ్మకులజ్ఞుడైనపాలమ్యుడగుమునీ । కర్మ
 నివిత్రవసునివరుడుగాగె । జాంచుమీవుమీకుపుట్టు దురీదృశి । బలులు
 భులుపురిపాతుగిలబలా ॥ చ । చదువరుడున్న యాశ్చర్యము భక్తి
 కించువచించింపినం । తనవనుదెంచియత్తపసి నాలవపన్నీయపాతని
 ల్పితా । గనితిత్వగౌరవంబునను కాలమిగోరగగనమూసిన । ద్యుని
 శైవరన నతాస్యయియి యుండెనిజాంఘ్రింబంబు జూచుచున్ ॥ 1 ॥
 అటులతనయెడుటనుండిన । కుటిలాలజ్ఞునివదనగోన్ వైవిధా । ర
 టలక్ష్మీయనం గెగసి । నటతేరింజూచియప్పుడొక్కండనియెన్ ॥ 1 ॥
 ఎవ్వరినూజనిబలసివిటటేల । యరుగుదెంచితి వేమి కా శ్యాధి మిపు
 డు । నశ్చిముగెడెప్పుడునుడునం జలియెనర్పి । పలికెమునినాధుతోడ
 నావంకచాక్షి ॥ 1 ॥ మునివరయెరుగతెతత్వం । మనతెంద్రీసుమానినా
 కుపుష్పేర్కటాక్షి । ననుజన్మకైగినాపి । రసభూజనకాజ్ఞనిటకు నాగత
 నైతిక ॥ 1 ॥ అనినవిని నమ్మునివరుం డంతర్మ్యంగంబున విచారించి
 యంతయునెరింగి య క్కురంగనయన కిట్లనియె ॥ 1 ॥ ఓవనజనేత్రితావ
 ॥ 1 ॥ భావమనాచేతనరుగలడియె నఖిలమున్ । నావలనంకమూరావి ।
 భావమనాంధిందిపు వ్యక్తముగాగన్ ॥ 2 ॥ చారుణమైన కాలమున
 తన్ను పరిందితిపుగావునకా । నీజరపత్రనేత్రీనిను నీకలువంటిమతుండు
 గల్గెడుకా । చారుణుడైనరాక్షసుడు చారుణనేవకనీవ్యమూనుడుకా ।
 చారుణకర్ముడుకవిపుల చారుణచేమడుచారుణాంగుడుకా ॥ 1 ॥ న్నాది
 కనియమ్ముని । తేవునకునమస్కరించి దేవమహత్మా । నీకుంటిపుత్ర

నీదగుఁ | బావనుచుబ్రహ్మయోని భవ్రుచుంగాగఁ | వ | అనిన బా
లస్తుండెట్లనియె | క || పశ్చిముక్షగునీనుతుమని | పశ్చిముఖుడునుదీ
యవంశోదీతుడం | పాశ్చియమానునన్దగు | నిశ్చయనితివిబుధత
నిశ్చలుచునగుఁ | క || అనిపలికింపవసుక | ప్లరుచుఁగించినదిభా
వరాత్మజకాలం | బునగొన్నాళ్లకుగనియె | దనయునిభీభత్సయాపు
చారుణకర్కుఁ | క | పదితలలిరువదిచేతులు | పెకపెంకోరలును
వేటపెదపులునీలాం | బుదరుదితేగురుకన్నుల | మదిమొగములుగ
ల్గిదనుజముఖుడుబుట్టె || నీ | అపుడునక్కలుగూసె నాకాశపథము
న కగ్రవ్యాధితతివికారములుతేసె | వానవ్రంశునురక్తవంశంబుగుంకి
చె వారిదంబులుఖర ధ్వనులుమోసె | దూరాంచుడెంతయు బుద్ధి
వింతెను లాకాలములుభూత లయినఁబడియె | వన్నెలముఖోద
వసుచుతిగంపించె వాయుపుత వారుణ త్వమునవీచె | వానీనీకుడై
వారాసిత్తోభించె | తిగిదశవరులుదీనవదనులై | జగములెల్లనిల్లపథ
యెంబులయ్యెన | య్యసువర్యుడుదితుక్షగుచునుండ || వ | అన్యదృశ్యని
వ తనూజునకు జనకుండితండు దశశిరంబుల జవించినవాడని దశగ్రీవుక
ను నామంబాపంగెంచె || ౩ || ఘనబలుచుకుభవంబును | జగయి
చెనుపర్వలోక జయనాగుడైకూ | ర్విసఖయచుసూసుంఁటల | జని
యించెభీషణుడుపద్మగుండె || వ || అద్వశగ్రీవ కుంభాక్షులన్యాస
ణ్యంబున దినదిన ప్రవిభాణుంబులగుచు నత్యంత మిత్తులైశైశ్విరోగ్యం
బున ననేకమహాజనహింసా పరివ్రంబుగ జనించిరి విభీషణుడు సమా
చరితజగత్తోపణుడైన ధర్మాత్మ్యుడగుచు న్వాఘ్వాయనియకాశచరం
బుల జతేంద్రియంబైయుండ మొక్కవాడు || క || ధనమకుతందిరిబా
డగ ననుపమతేజమునబుష్పకారాధుడై | చనుచుండబాద్మిత్వెసి |
చదుదొదిదళాస్యతోడ జరుపుకలలికఁ | కా || నీయన్నక ధనవాధు
బుష్పకగతుఁ జే జోయెనుఁ జూచునీ | యాయున్కదగజూడుబుద్ధ
లిభాగ్యవృత్తంబు తుల్యంబయి | నాయుత్పదిపువంటి ఫీరుకపుగా వా
పుతగీనిండుతే | యేయెత్తంబొనరింపగావలయు నీతిట్లుండగూరత్వమే |
వ | అన్యదృశ్యదర్శినుటనిని యద్వత్యంబునురోపజిత్తుడై | యనియె

అగ్నిజ్ఞ తేనీవనుచున్న మదగ్నిజ్ఞకంఠమిక్కిలిగా । ఘనతవహిం చెదగా
 సహధి క్రత్యయి నుండెదవత్సరంబుగ । నైనియెదుగానియిప్పుడెట్ల గుండ
 కవంతపనుచియొకాడుమా । వ । అన్ని జవని నుకంబరచి జగగ్నిత్రదా
 గ్నిహంబున పగోనిమానమౌడై యుగ్నిశివం బొనర్చి కామిశాఖాం
 బు నొందెదవని తిమ్మింబందాను నుగోకణాస్థానంబున కరిగి చుమ్మ
 రింతైం తపఃబుగావించి రవ్వడు । మ । తపశాలంబున భానుపంచగి
 ణ మధ్యస్థుడు వమోగతిగ । విప్రులాంఘోదజలాభిషి క్తతనుడై వీరావ
 సమండుడై । స్విపశీశావపంబు నొందువలిలాంతస్థుడు నైయాశ్రియగా
 దప మొప్పుగా దివేల మొడ్లు పలిపెన్ గాఢగుంభకర్మకర్తృకర్తృగ ॥ ఉ । అం
 చితసత్యధర్మము డై పవిత్రచింతితాచున్న । పంచపహస్రకర్మములు
 భానుగణాను దుసార్యబాహుడై । పంచపహస్రకర్మములు పాశ్రియము
 పురల్లతి యొదిగొంచుగా । విచిత్రపంజరబిల్వబది వేలకరత్నము వేల్పు
 లేన్నగ ॥ మ ॥ అమూల్యమైనదేశాస్థుడు విరాహారస్థితినదివ్య
 వ । యాపహస్రకర్మములవంతివేల్చె నిజశీవకంబుల్లొనెట్లువ । చాన
 వాప్రసాదముగొల్పి దెం తనశీర్షబల బ్రీతేనానెం । దేవమారావు
 నియంతుడే తన యేదేనియు స్ఫురిగ ॥ క । దేశమూర్తుపహస్రం
 బున । దేశము బుద్ధురముగుగ్రాంతర్మరుగగునా । దేశములునిమోలని
 లిచెతి । దేశముఖ్యపమేతుడైశామహుడొమన్ । వ । బుద్ధప్రత్య
 త్తుడై యజుడెట్లుయె । క । శ్రీపదపయితదేశావన । నీతపయనకీపు
 డువరిమనీకీచ్చెదవా । ఛాతిశయమేరుజపుమో । రీతివృధామానమ
 లభ్యతినటాదా । గి । అనివలేదివిశుద్ధాంత రాత్నుడైన । దేశము
 ఖుమగ్నిహరివిందములకెరగి । హాహగగ్గదకలితివాక్యములబలిక ।
 దేవదేవతామహాదివజవందాగ్ని । క । చతురావ్యప్రాణికోటి । మృతి
 కంఠభయములేదు మృత్యుప్రకంఠా । క్షితిశాత్రుండులేడది । గత
 దైవబలంబుకంటకలదెబలంబున్ । వ । అదిగావున । క । సుగరుధ
 యురూతున । వరపన్నగములులేవ వధ్యతనెండగా । వరబుద్ధులెరు
 లగడువగ । నరముఖ్యప్రాణితత్వప్రాణమగునా । చ । ఆనవినిపల్కి
 దేవయతు డై చతురాస్యుడుసేపుగోలెన । ప్లవయగుదానవేద్రదవను బ

మృత్యుగావర మొక్కటిత్తుము । న్నవలములో హులంబులయి నట్టిశ్చరం
బులునికు వెండియొక । జననమునొందుదుర్లభము సౌమ్యమునయినను
రూపమయ్యెడుకా । క । అనునంతదక్కీపున । కవలహుతములైవర్తిర
ములప్పుడు వెలులచా । వనజాశంతవిభీషణ । గమగొనియానంద మొ
దడ గానిట్లనియెకా । గీ । ఓవిభీషణధర్మవంయుక్తబుద్ధి । వైసనీచేతివీ
తుండ నైనిపుడు । పరమగోరుమునాపుడుగరయ్యగంబు । మోడ్చిప
ణమిల్లియట్లనుముదముతోడ । చ ॥ కమలజలోకవాధుమ్యుఁ గన్లెనగలై
మహాకృతాభాభా । వమోగైకొంటివాహృదయ వాంఛిమియదలం
చితేనిధ । ర్మమునమిదీయబుద్ధిఁర మాకుదుపేతుడ నైయప్పుడుకా । స
మయోకనుండునట్లగ నుసంగుమొసంగుముబ్రహ్మభావముకా ॥ క । అ
జవినియట్లయగునీ । కనిమిపరిపు యోనిజండ్లమెనకధర్మం । బునసీ
బుద్ధిరమించెను । గొనుమమరర్థింబునీపుగుణర్థినిధి ॥ వ । అనియత
నికటాక్షిచి కుంభకణూనకు పరంబీయ నిశ్చయించు వితామహు
జూచి కృతాంజలులై దేవతలిట్లనిరి ॥ చ ॥ కమలజకుంభకణూనకు
గాంక్షితిమియగలరాక్షసల్లలో । కమలకునిదుకంటకము గాఁజరియిం
చెడునందనంబునందమరవరానుచారిణులనెప్పులకా సురలకామనుష్యసం
యోమలనుబ్రుంగులబ్రహ్మ వైవజగంబులమూడులొంగడకా । క । కా
పమువరమూలంబున । నీపగతునకిచ్చుటొప్పు నిశ్చేనప్రహ । హావాద
ననుగుణగముల । కోపదృజయితినిడియ యుక్తబ్రహ్మడుకా ॥ గీ । జా
నిగళ్ళునిపుక్తపాణినిల । నేనిమిశ్రోణిరానిరావించెయజుడు । దేవిభూ
తంబులకుశవృద్ధృతియుమతియు । స్మృతియుగావునయ్యుదైత్యుజిహ్వని
లుపు । క । అనివినిభారతియై । త్యునిజహ్వగ్రముననిలచతో య
జభవుడుకా । దనుకేంద్రవరమువేదము । మనమునమతిమెద్దియనిన మ
నుజాశనడుకా । క ॥ వద్దనహప్రంబేను । త్పచకంబుగనిదబొందగాం
క్షిందితిదే । వమీకస్తురియిచ్చునపుడు । హవకంబునప్రహృత్యుట్లు య
గుగాకవియొకా । గీ । దేవనిదకాయనిదకాయద్వధతరముగ । పరముద
యనియమనియనవాణివశతి । నిదయానిదనాకునిన్నడిగడు । పరిమిని
వప్రహృత్యుట్లుయొనరుగునునియె ॥ క । అందుకుదేవతలత్యా । నందం

బున జొందిరజని నారిమిశియా । చందమునబలికిచనియెను । బృందా
రకరాజతో విరించి యునదిగఁగ । గీ । అంతకుంధకఁగుఁడెంతయుజెందిది ।
నాముఖంబుచలన చేమివాక్య । చిన్నదిగఁగమించె నెన్నడుమున్నది ।
యతిలపించలేదటంచువగచె । వ । యిద్విధంబున దశాసన కుంభకర్ణ
విధేమణులు లబ్ధవరులై శ్లేష్మాతక పవంబున సుండిరిని కథకుండు శాస
కాదులగుం జెప్పనిట్లు । క । జయవాటిశ్వరమృత్యుం । జయగంగాధ
రమపే శ శశిధరరాధసం । జయలోచనభవమోచన జయశీలజగన్ని వేళ
జయమల్లెళ ।

మూలిని । కనకకుంభరచాపా శాశలజ్ఞానదీపా । విమలసుజనరఁగో వి
ద్విపల్లర్యశిక్షా । ఘనవృషభతురంగా కల్పచవ్రాతభంగా । జన
నమరణదురా సానుమద్రాజధీరా । గద్య ఇది శ్రీమదగ
స్త్యేశ్వర వరప్రసాదలబ్ధ శ్రిద్ధకవితా విచక్షణ సులక్షణ
శాండిల్య గోత్రచిత్రి వీరభద్ర మంత్రీపుత్ర సహజ
పాండిత్య వీరనామూత్య ప్రాప్తింబైన మను పం
శత్రురాణంబును మహా ప్రబంధంబు
సంద, ద్విత్తియా శ్వాసము
పంపూణము

శ్రీమదాచార్యుల వ్రాసినది

శ్రీ

శ్రీమదాచార్యుల వ్రాసినది

శ్రీమదాచార్యుల వ్రాసినది

మనువంశ పురాణము.

శ్వాసము.

—

శ్రీశైలశిలాదినుత । శ్రీశైలశిలాదివాస సేవకజనజే । శేకద్రు
మహామూలక । రాశనమదభంగమల్లి కాన్తునలింగా । క । అత్రభం

పు మవ్యలి వృతాంతం తెట్లుఁజిఁచెనని యాదిగిన శౌనకాదులకు శా
మహామహాః యిట్లనియె నట్లు దశగ్రీవాదులు శ్లేష్మాతక వనగులున నుం
డుట నెఱింగి సుమాలిభయంబు మానినిజానుచర సమేతుండై పాతా
శంబున నుండి మారీచ ప్రహస్తపరూపాత్ మహాహాదర ప్రధాన వ
ర్గాద్యనర్గళ బలవన్నిభాచర సమూహంబులతో నుద్గమించి దశమబం
గకుంగొని యాలింగనంబానన్పి యిట్లనియె । క ॥ దనుశ్చేద్రనిమిసోర
ధ । మనుపమమై సఫలమయ్యెఁ బృథవలనం । ఘనతిరవముల గవని
టు । లెనయగగనిభాగ్యులుపుడెనియెంతు ॥ క ॥ వారిచేభగ్నులమై
మన । పురిలబరక విడిచిపారి పోయిభయముచే । సురగాలయమునమే
మం । దరముఁటిమిదిక్కులేక దనుజాధీశ । గీ । యిపుడనియెన్నధన
దుడగీశుడగుదు । లంక యేలుదునున్నాడు శంకలేక । సామమునకైబిం
పుమాకకృమేని । బలముగొనిపోయిపెడలింపవలయానతని ॥ గీ ॥ ఇ
ట్లు చేసినపిల్లలంకేశ్వరుండ । వయ్యదునిజంబుమానిగిన యసురవంశ ।
ముద్భుతంబగు సీచేరినోమార । రాక్షసకులంబునకు నెల్లరాజవౌదు ॥
క । నిన్నుఁజేరికీంపురుమే । మిన్నట్లన్నారమహితునిపుడు గెలుపు
మీ । వన్నవతిడనియె ధనందుం । చెన్నగిజా యులేనిచోరనగునేమాకు ॥
వ । అని పలికి భ్రాతృ స్నేహంబున నెడంబడక యుండిన దశగ్రీవుని
జూచి బ్రహస్తుడిట్లనియె । గీ । దశవదనయిల్లులుకగ దగదుపీకు
శూరులకు లెల్లిదండ్రులు సురులుహితులు । నన్నదమ్ములుననుదు
మశ్యాదగలరై । వినుము వెండియునుకీమూట వీరివర్గా । గీ । అదితి
దితియుననగనప్పకెల్లెల్లగ । పృథునిభార్యలైస్వర్గామేలి । రదితియుం
ముట్టిరమరులుదితియందు । ససురులుదృవిందిరధికబలులు ॥ వ । ఈ
భూలోకమ్మను పాతాళలోకమ్మను నేకచక్రముగా నసురులు బాలింపు
చుం నారాయణుండు వారినడంచి త్రిలోకాధిపత్యము సులభి౯పంగెన
తిగావున సీపైక్కరుండ విస్వసువివర్యయంబు జేయకుము సురాసురల
నడంపుము నావచనంబు గ్రహింపు మనవుచొక్కింత తడవు చింతించి యొ
జంబడి యాగ్రహంబున దశగ్రీవుడప్పుడప్పుర్వ వేపులంగూడుకొని త్రి
క్షూటంబునకరిగి బ్రహస్తునిఁ బిలిచి యిట్లనియె । ఉ ॥ పొమ్మబ్రహస్తు

వేగమున పోయి ధనాధిపుతోడ సామిపూ । ర్వమ్ముగ బంబుమీపురము రా
 మున సేవ్యము రాజరాజుని । విష్ణుయినిందునుండవల దిమ్ము పింఛులునని
 చ్చి తేనవా । ర్వమ్ముగధర్మముంజెడదు శాంతిమునుందిదియెల్లవాఁకిఁగి ।
 ఐ । అనిమన్యచ సంబులుగాగొని విహితోక్తులు జెప్పుమనవుడు । ఐ ।
 చనికనియెన్ బ్రహ్మడు బ్రతిస్తనమిచ్చిభూతిలాభశో । భవవిభవార్థి
 రాము ముక్తిభగ్గిరీటవిరాజమానునూ । తనశుభభావమానువిను తా
 ప్రతిరూపముతోవిశాలుగాం । చనమయిఫీకనంధుకుభ వంగ్రహకర్ము
 మనువ్యధర్మనిక ॥ క । కనితత్తునియోదితవ । తిశానమునదగియతి
 నితోడ రామసుకనియెక । ధననాధదశాస్యుచుని । యనుజునునుబంపె
 యుగ్మదంతికమునకుక । చ ॥ వియమతత్త్వవాక్యములు విత్తపయీ
 నగరంబుమున్ను పెం । పెనయసుమాలిముఖ్యదను తేంద్రుల చేబరిభు
 క్తమయ్యెను । య్యనినిపుష్టిమ్ముమాపురము హర్షముచేసని చెప్పకుండు
 బా । చిననిటవచ్చిమానయి చెప్పకుమీరుగ్రహింపుకంటయింక । చ ।
 అనిన కు బేరుండ్లినియె । క । వానవత్రూన్యంబగులం । శానగరము
 తేంద్రియశ్చై గాపుననేని చోనుంటిమానమునర । త్తనాయకమిమ్ము
 గొట్టికొంటినిచెపుమా । క ॥ శులంకారాజ్యమానగ । బాలయననునా
 కురాదెచాడిదలంబిని । రీ శేక యుండిననునా । పాల్కుమీరాపాల్కుమీర పాలిం
 పుడిటక । క ॥ నానంపదతోవరిగెడ । మీనంపదతోడ నాక్రమించుకొ
 నిపురి । భాసిల్లుదుండుపద్ధితి । వాసిగమీలంకమీరు వానవవైరి ।
 గి । అనిదశగ్రీవునకుజెప్పునునిబ్రహ్మ । బరిచిధనదుదుతతండ్రిచాలి
 గి । యతనికధిపందనము తేసి యిద్విధమ్ము । నంతయనుజెప్పనియె
 మ్మునాత్ముడనియె । క । వినుపుత్రేదశాననునకు । విసయవివేకములనేక
 విధములనరిగిం । చినవినుకుమూధదిత్తుడు । ఘనతరవరదానగర్వ కలి
 తుంపయ్యెక । క ॥ గురువాక్యమువినికుండిన । దురితాత్ముడుతానజె
 మునదు త్రమగూర్చి । సురులెనవారువారల । తెరిపునకుగజనరునద్విధే
 యులుగారే । క । కాపునలంకాపురమా । దేవారులకెచ్చిపకలదేవని
 పేనర్చ । బై వెలయురజులనగమున । కావాసాధకంబులొమ్మి యనుచ
 తతతితో ॥ నీ । ప్రాగుత్తరదగం తరస్తానాకేరివి లావణిలంబుగై యా

స్వశైల । మగ్గిరికృంగమం దఖలపంపద్ధరా కలిరగోపురమల కాపురంబు
 తత్పాశ్వామనమహాచా ద్యద్దివ్యకమలాధ్య పకలనదీధన్య బహుక
 వ్య । త్రిత్వంతముననిరం తరవసంతాత్రాంత నానావిధోర్వీక కానసం
 బు । నానవిరాపమునందుది వ్యాంగనావి । కానభువనమనూహర గాన
 ఫణితి । గలదనీకువిహారయో గ్యప్థలంబు । పౌష్ణివిత్తేయీకుసఖ్య
 మ్ముదొరుకు । ప । అని పలికిన మహాప్రసాదంబుని గ్రహించి నైత్రవ
 నుండు నిజపుత్రమిత్ర కళత్రా మాత్య వాహన ధనవమేతుండయి లం
 కానగరంబు విగ్రమించి కైలాసాద్రికికిగ నట్లుబ్రహ్మడు నరుదొంది తు
 లేదుండు పలికిన యుత్రరంబులు వినివించిన వినిదికాననుం దత్కంఠపం
 తుష్టాంతరంగుడై యనుంగుదమ్ములునుఁ దానును దానవవితాన ప్రభా
 నవగళ పమస్వితండగుచు నఖలభూస్యంజైన యన్నగరంబుఁ బ్రవేశించి
 నమించిర సామ్రాజ్య విభవంబుల వివాహవిధులు నిర్వహించి పుత్రు
 లంబదనీ మహాబల సంపత్సంపన్నులగుచు నుండు పమయంబున ॥ ౬౯
 తమ్మునిదుష్ప్రియాగుణమి తమ్మునెఱింగికులానునూపవృత్తి మ్ముదలం
 చిభ్రాత్యనిహి తమ్మునకయిధనదుండుబంచినఁ । పమ్మితి నేగుదొంది
 యొక చారుడుద్వారంబునదిటంకకుఁ । పమ్మితి తానురవ్రజవి శంకకు
 లంకకునిమ్మశంకకుఁ । ప । పచ్చి పభిత్తి కనకమణియై సింహాస
 నంబున తేజోవిరాజమా నుండెయిన్న దశానమం గమంగొని జయజ
 యోదిశబ్దంబుల నభినందించి తిత్తిమీరంబున గూర్చుండి యాదూరియి
 ట్లనియె ॥ ౭౦ । వినుదశముఖనీయగ్రజ । ధనఘనునీతోడ నెప్పు మనినవ
 చనములే । మంకులముపకలహితవ । తనమునదగునవుడునివుడు దా
 తుణుముఁ ॥ ౭౧ । నందనవసంబుభగ్నత నెందెఱుఁపల । యాశ్రయ
 ముఁబాహుఁడు లయ్యెనఖలదేవ । తలకుగంపముబాధ మెనీవలనననుచు ॥
 వింటి నీసీలుఁ పూర్ణతివెలఁపెడికల । ౭౨ । నన్ను మనిరాకరించితి । వన్న
 భునకగనలితాలుడపరాధములే । న్నెన్నియొనన్వినఁబఱా । త్విన్నులచే
 వాచురిత్తితవుడుగాడె ॥ ౭౩ । ప్రవీరవ్రజసంధరాధరమునం దేకాగ్ర
 భితుండనై । యేనూతేంద్రతపంబానర్చి గిరిబాధీకుఁ మహాదేవునీ । కా
 నున సంతసజెట్టియయ్యుభవుతో నఖ్యంబుఁ గాంఠిని । హృదయేంద్రి

వర్జితంబువినినన్ జోద్యంబుగానుండెనున్ || క || పాపమతివదలిభూ-
 తద | యాపరుడవుగమ్మరాక్షసాధిపతులున్ | దాపసులనుభవడి-
 యవ | ధోపాయంబులనుదలచు చున్నారనియెన్ || వ || అనవినిదళ-
 గ్రీవుండు పమగ్రకోధ రక్తలోచనుండై కటంకటంబడి కరతలము కర-
 తలంబున పీడించి యాగ్రహంబున నిట్లనియె | గీ || దూరనీపలుకులెల్ల
 విజ్ఞాతమయ్యె | హితమఁజెప్పగఁబెనే యిట్లునిన్ను | హరపభక్త్యంబుఁ-
 గైకొంటిననుచునా | వెరవుఁజెప్పెడుధనదుడువినగవలయు | గీ | అన్న-
 యగురుండుపద్మజుడనియెఱిగి | యింతదాకోర్చియుండుట యింతతే-
 నె | నాకుఁగీడుదలంచియున్నాడునాడు | మ్రోలనిటులాడుటకునిక-
 తాళగలనె | గీ | బాహుబలముకలిమి బరికించిమూచులో | కముల-
 గలిచియొక్కగడియలోన | యమునిశీతవమునకనిపెదనించాది | లో-
 కపాలకులనులోకమెఱుగ || క || అనియదిరిపడిదశాస్యుడు | కనుగొన-
 లనునిప్పులోలుక ఖడ్గంబుననా | ధననాథుడూరధిరమున్ | దునిమిగు-
 రారులకొనంగె దుష్టుండగుచున్ | వ | అంతబొలస్సుండు స్వప్రయోనం-
 బు గావించి జగత్రయ జయశాంఘియై రథాచూఢుండగుచు మహిమా-
 దరప్రహస్త మారీచ శుకపారణ ధూమాత్యైది పదిపులంగూచుకొని
 మహాసురిసేనా సమన్వితుండై కదలి త్రోధాతి లేకంబున లోకంబులం-
 దహింపదలంచు కాలాగ్నియుంబోలె పురగిరిపరిద్యమొం పనంబులుగ
 దదిమామూత మాత్రంబున రజతగోత్రంబువకరిగె నయ్యవపరంబు-
 న || క || దనుజేంద్రునిగనియెత్తులు | ధనదునితమ్మొడనియెఱిగి తారకిని
 తే | శునితోజెప్పినవంతట | జనుచెంచననేకరాజ సైన్యయుతుండై ||
 అంత | క | అభీమతలంబులసం | ట్లోభమురత్నాకరముల ట్లోభము
 పదిగి | శోభిల్లుచుదన్నగమున్ | ట్లోభింపగ తేయునట్లు ఘోరంబు
 య్యెన్ | గీ | అవునుదొమ్మియధమయ్యెఱిగియెన్ | పంకులంబుక-
 క్తపంకిలంబు | నాయుధోగనాధయపజయజయయ్యెక్త | మతులభూష-
 రాగవృతమునగుచు | వ || అట్లుదలపడి మహాభూర యుద్ధంబగునెడ |
 క | తనబలమువృక్కుటయధప | దునిబలమెక్కుగమగుచు దొడకుట
 యునుగన్ | గొనినిజమంఠియుతుండై | దనుజాధిపుడేవుఖాతాదృ

పక్షయో । వ । అట్లు దలపడి దశగ్రీవు దశ్యుగ్ర విగ్రహంబు పలువు
 యు మురంతనిరంతర కుంతగజాముపల క క్తితోమర కరవాలిండ్లినల
 ముద్గరపరకుపట్టె వప్రాప పరిభూద్యాయ ధంబులచే వధ్యకూనుండగు
 యు పిరుదీయక తవిలినిట్టార్చులిచ్చుచు పెచ్చువెగి ధారావహంబు
 గురియు జలధరంబులచే మహాధరంబు ఛాచ్చున ననేకాస్త్ర సమాన్వ
 తుండై చలింపక నిలింపరిపులం బురికొల్పుకొని కాలదండ ప్రచండంబై
 వ గజాదండంబు కరాగ్రంబునబూని జక్కులం జక్కదంచుచు విస్తీర్ణం
 బులైన కుష్మేంద్రప మణంబులు గాల్చు గార్చిచ్చు పగిది దీసింది ద
 హింపుచు రంబునీయ నవపరంబున క క । మారీచమృతాదరకు
 క । సారగఢామ్రమామృతముఖ్య సచివనిహతులై పారిరిరాజులు ఘోరప ।
 మిరపమానాతిములైన మేఘములగతిగ ॥ ౬ । కొందరుభగ్నులైప
 డిరి కొందరుబారిడిపితకత్తులై యొకదండంతములగరచి కూలిరి
 పమెలర్చుకొంతులై । కొందరు గాగలిండుకొని గుండుచునుండియొత్తు
 లిట్లుగా । నందరునున్నగాఢలప మాహాతికూలపమానులైరటగ । ద ॥
 హతులయినర్జునోద్యోనిల యంబునకేగడువారికిన్ సము । దృతులయిపం
 గరంబునకు చార్కొనునాతిరద్ధరావిని । ర్గతులయిపోవునాడిని గాం
 చినుధాళనసంయమిరాండ్రపం । హతినిలాభమధ్యమున నంతరమేఘ
 యులేకగన్నడక । క । అంతధనాధ్యక్షుడనయి] రాంతరమునభగ్ను
 లైన యొత్తులగవయి । త్వంతవరాక్రమబలగుణ । వంతులనాయకుల
 నాహవమునకుబనిడక ॥ ౧ । అందువంయుగకంటకుం దనడివాది ।
 గడగిమూరీచునురముచ క్రీమునవైచె । దానిచేభగ్నుడగుచునా దావ
 త్తుడు । ఊపుగ్నుగ్రహములొలిగితివబడియె ॥ క । వడిచుగుడజలసి
 వాడురు । వడివంయుగకంటకునిన వళరాఘంబుల । బడిబడి వదిరిం
 భే । ర్వుడ కేసినభగ్నుడగుచుబారెన్ వాడుగ । ౧ । అంతరమునీయహే
 మచి కాంకకమును । దగ్రవైచూర్యమణిభూషితంబునగుచు । వ్యార
 మర్యాదయైసత్తితోరణార । రముబ్రవేళించెరయమున కావణంబు ।
 ౧ । అట్లువచ్చువానినబ్జంతగనిమూర్య । భానుడనడివ్యారపాలుడెది ।
 యోధిరాక్షసుడునువారిం చెవారింప । నాగకలపోయెనసరవకుడు ।

గీ । యోగమునకుఁ బ్రవేశించి నా భక్తులను । తోరణ ప్రభములకల్పింపఁ
వైచె । వైచుటయువాడునుఁ దైవిత్వాచరేంద్రుఁడు । ధర్మతుండయ్యై బ్రహ్మ
వరాధ్యక్షుడనున । క । అతోరణంబుచేతన । దైత్యులు సూర్యభాను
వాడితు కేసవ । భూతకృతనిజునియై । యాతడదృశ్యస్వరూపుడయ్యెన్.
జూడన్ । వ ॥ అంతనయ్యెట్లులా తామసవరాక్రమంబు గనుంగొని నె
రిచి తిరంగిలుల ముఱుంగువారును మహీధర గుహంతరంబుల జూన్పు
వారును విచ్చలవిడి నెక్కడనియు బరచువారును మల్లంబుదల్లదిల్ల దు
ల్లిపడిబల్లనై పల్లంబులదాగు వారును పోలేక భువింబడి పూరిగరచివా
రునునై యుండిరట్లు వియక్తకేసులును నిరవసాధనులు వివరావవశు
లును విత్రస్తకంప మాపకులునునై పారుతినువారలంగని యక్షిణధై
ర్యంబున ధనాధ్యక్షుండు యక్షులొక పట్టభద్రుండైన మునిభద్రుంజా
చి యిట్లనియె । క । యక్షేంద్రపరివారము । యక్షులరక్షింపుమతి
దురాత్మకృతగుని । రాక్షసులజయింపుముని । యక్షిణభుజాబుముర
ణావనివెలయెన్ ॥ వ । అనపుడు మహాగుణ సముద్రుండు దైన మునిభ
ద్రుండు చతుస్సహస్ర యక్షుల సమావృతుండై సమరంబునకు దొడం
గెనపుడు । క । పరమగుణాతోమరము । ద్ధరపట్టిపధిండివాఁ ఁ భద్రాదుల
చే । నురురణమునై యదొడగిరి । హరినైరులతోడగదిసియై యాధీశ్వర ।
క ॥ వేయగదచే బహుశ్రుతు । వేయయోహాదరుడురెండు వేలుసము
ద్య । న్యాయుండగుహూమ్రాక్షుడు । పాయలుబడజోచ్చిపుడమిబడచై
చిరటన్ । గీ ॥ నారియధూమ్రాక్షుడుగృహమూనిభద్ర । సురమురో
కటములైననువిత్తకోమ । ధగురుగదబానియాతడ య్యగురుశిరము
వైచుటయువాడుసోలుచుననుభగూఁరె । గీ ॥ అట్లువాడితమ సకుండగు
చుకోసి । తోయితుండయిపడినధూమ్రాక్షుఁజూచి । కోపరాక్షుడగుచు
కక్షోవిధుండు । యక్షవర్మనిమిదికినరుగుదెంచె । చ । విలయిక్మకా
నుకుల్యుడయి వేడిమివచ్చుదశాస్థుమూడుక । క్తులనెడవైచుమనవి
తోడవతివృత్తులంబుమీదను । జ్వలగదవైచెరావణుడు జారుకిరీటముపా
ర్వగంబుగా । సలవజెనంరనుండియును యక్షవరేణ్యుడుపాశ్చాత్యు
ర్యై ॥ క । అట్లు మునిభద్రుండు విముఖుడగుటయొక మహావిరుండు

క కుచేరుండు చనుదెంచి పక్షిముఖుంగని యిట్లనియె । క ॥ ధర్మము
 లుచెప్పబనిచిన । దుర్మతి నెవినకమిగుల దూతనడచినా । కూర్మియుడలచ
 కనావావ । కర్మమునాతోడనేయు గడగిలివిటలే । క ॥ శేనంతనివారిఁ
 చిన । హానంబిండుకయులేక మరలవునిరియ । స్థానంబునొందియ్యాదు ।
 ర్మానఫలముగుడువగలవు మానవహీనా । గీ ॥ తల్లిదండ్రులగురువుల
 ధర్మనిరుదుల । నెవ్వడైనవమానించు నెకకమాని । వాడు వైస్వతాలయా
 వానదగును । నవుతుతిత్ఫలమునుగాంచునమరవైరి । క ॥ తనబలముగ
 లుగునప్పుడు । బుడవ్వందేనితపముసలుపడువాడుక । పెనుకలిపించు
 మృతుండై । ఘనతరదుఃఖంబునుంచు గల్గవచ్చుదయా । క ॥ ధర్మ
 మునరాజ్యసుఖముల । ధర్మంబునదుఃఖములునొదవుగావునస । ధర్మ
 ములునేయనగుదు । మృర్మములుబరిత్యజింపగాలగునసరా । క ॥ పా
 వఫలముదుఃఖంతా । పాపముభోక్తవ్యమన్యభవమందగునా । తోషహ
 తిశారకుడెలియక । పాపముగావింపుచున్న వాడవుగుమతి । క ॥ మేది
 నిన్లెలరకునును । తాదీంపపు స్వేచ్ఛనలనప్రజ్ఞాగుణములే । యాదృశ
 కృతమిగుకర్మము । తాదృశఫలమాగతంబు తిథ్యంబరయన్ । ఉ ॥ బు
 ద్ధియురూపముకలము బురిపనుద్ధియుగారవంబుశ్రీ । వృద్ధియుసిద్ధి
 యుగసుకృత వృత్తియుకౌర్మముఁగొళలంబువా । క్షిద్ధియుబూర్వజన్మ
 మున శేసినకర్మముచేలభిందుసం । విధనులైనమర్త్యులకు విశ్వము
 మెందునిశాచరాగణి । క ॥ నీమతియిట్టిదిదుగఁగతి । గామినగుడునిపు
 నిజముగావుననీతో, నేమువచింపగవగదివు । డీమాగఁముదురాణ
 ముద్రపృథ్విముగాదె ॥ వ ॥ అనిపలుకుటయు తత్సహివ వరకానులైన
 మూఠీచాద్యమాత్యులు పరాజ్ఞాబులై శైలంకులకు దొలంగిరంపి నక్కి
 వ్వుశేత్వరుని గదాదండంబున శిరోహతుండై దశముఖుడైమియుం జి
 లింపక నిలిచె నయ్యోపేనరంబున నయ్యోద్దళుండద్దయుం గవిశివారాడన్
 గడగిరంత । క ॥ ధనదుడనలాత్మమేసిన । దనుజునులిలాత్మమేసె
 దద్దయుబవనా । శివశరమువైచెయ్యుచు । వినతానుతశరమువైచెవి
 బుధాహితుడుక । ఉ ॥ రాక్షసుడంతమాయగొని రాజవరేణ్యవధింప
 బూనినా । ర్మకమువారణేంద్రముత రయపుక్రొడము పర్వముకము

౪౪ । పశ్చిమవాహిన్యోహదము బర్హతముగ జటులొంటుదంటులై
 యుండును నైదిశావరుడు నైశనుపట్టెపహస్రభంగులక ॥ ౧ ॥ యిట్టి
 హుదిధములజాన వేందుచేత । నభిహతుండయిర కృత్తాంగుడగుచు ।
 కృత్తమూలంబగునశోక వృక్షమట్లు । నతివిషాదంబునెందువ్యాకవి
 భుండు ॥ ౧ ॥ దమజుడంతవోరతన్ను జైకొనిరాగ । నవటనిల్వలేకయ
 మ్మవిభుడు । నవనిధానకలితుడగుచుచారాంతికం । బునకుజనుచుకనక
 పురముజేరే ॥ ౩ ॥ వెనుదగిలిపక్షిముఖుడును । ధనదునివెంటిదినయే
 గి తనబలములతో । కనకపురప్రాంతంబున । ఘనభయదధ్యనుల దిశ
 లుగలగంగవిడిసె ॥ అప్పుడు ॥ ౩ ॥ దనుజునకువెరదిపోయిన । ధన
 దునితోగూడజనువిధంబునజనియె ॥ వనరుచారాంధపుడనై । వనిధర
 మునకాత్మరిస్మి వర్గంబులతో ॥ ౧ ॥ అరుగుదెంచెల్లనల్లనతిమిరపో
 తములుదొల్తనాతితంబులగుచు । బెడరిడి క్షటులకు బెడరిపోయినయుమ్
 పంజయంబుకరణి జగతియందు ॥ ౪ ॥ కమలంబులుముకుళించెను । కు
 ముదంబులువిప్పురించెకోకములువియె ॥ గమునెంచెదకోరకములు ।
 ప్రమదంబుపహించెరజని పరతేంగక ॥ ౧ ॥ అపరదిశసాంధ్యరాగంబు
 లతికయిలై । సగ్రజస్మప్రయోక్తసాయంతనార్హ్య । నీరకణకాండనిహత
 మిందేహదైత్య । రక్తభారాప్రహారాల్కరములపగిది ॥ ౪ ॥ అనల
 శిఖాగులాత్మవిహితార్కరుచివజరత్నగార్ధమై । ఘనజలదుర్గజేకము
 లగైకొనియాండదమిశ్చయంబులొ ॥ య్యనజనుదెంచెనూయనర
 జాంబికవల్లకప్రవృత్తిమలం । దెనసెరుదగ్రుంకృతి మృగైదునివా
 దవరద్విరేఫములొ ॥ ౫ ॥ మూరుడుత్రిభువనజయియొ ॥ తారతిసన్న
 ద్ధుడగుచు తాబూనివము । తారాజితమిగుగొడుగన । తారాపథమొప్పు
 రుచిరతారావృత్తమై ॥ ౧ ॥ కనకపురమునకపుడల్లుజనికుజేరు ॥ క్షతిభ
 యుక్తాంతుడయి ప్రతిహారరత్న । కులకులేపవారకాశ్చెప్పగైకొనుచువా
 రు । నరిగినునువీరులకుజెప్పిరవిధంబు ॥ ౧ ॥ వినిరయంబునవిజయవ
 ర్ధనుడునుకుకు । మూరకులతోడనేతెంచిగారవమున । యుమ్మవిభుజూచి
 బ్రణమిల్లియట్టిరాక । శంతయునునిష్కయమునెంది ఇట్టులనియె ॥ ౫ ॥
 ఇదియేమితాత దైవ్యం । జాడవగన్గిఘనతమమున నెంటియనికనా । ప

కయ్యమిహాదమనిందా । దృఢితిజహరిహరవిరించులగిరొ చెప్పుమా ।
 అనవుడు ॥ ౧ ॥ విడుచునువంశోత్తమనా । చనునెంచుట దైత్యులొక
 డు జయశాలిదళా । ననుడుచురాత్ముడు కైకసి । తనయుడునవ్వాజగ
 లించి ధనములుగొనియె ॥ ౨ ॥ అంతటబోక వెంటబడి యాస్థుబలం
 బుననెగుడెంచెన । త్వంతదురాత్ముకుండయిన యాదశవక్త్రునువానిగెల్వ
 జం । భారతముఖ్యనిర్దరుల కైవసశక్తముగావేరుమా । శాంతు
 పాలి కేగడద గంటదిలంబుగనుండుమిచ్చట ॥ ౩ ॥ జేవారిలోడసమ
 రము । గావింపునుపారవశముగాకుంపనప । ద్వాపరమునపద్ధియు ।
 గావింపుండనుచుకెప్పికదలెనెందుక ॥ ౪ ॥ విజయవర్ధనుడంతట ఏరులె
 న । యనుజులనుమంత్రులనుజూచి యనములూర । కనకపట్టణమీరె
 యిగాచుకొండు । జాగరత్వముననుబలపహితులగుచు । ౫ ॥ మత్తును
 దుమ్మరుండుబహు మాయువాడతినాహమండును । శ్చిత్తుడుదైత్యు
 డావహము నేయగఁచిల్పునుజేకయొకనా । విత్తమువెంటనేచదును చే
 గులవారలనుంచికార్యపం । పత్రిమండునుగుడని పందిగృహంబునకేగి
 తానట ॥ ౬ ॥ ప్రాగ్విశాఖామీసిరిమణియకుంకుమ తిలకపండుతపా
 ల ఫలకమనగ । విరిహిడనకేనే విరిహవల్లులునుంప దశాతుడైతిన
 చాతమనగ । వేరుచుమరుడుకా వెల్లెనెనవినిచాటు కాలయాపకుచే
 తి గంటయనగ । నింద్రభూమినియాత్మ శృంగారదశకనా గమ్యుల
 గొనినద ర్పణమనంగ । సురలునవ్యమయూఖరజ్జులచేత । పాలము
 స్నీటిలోనుండిబయలువెడలి । జూలువుమీరెనువమ్మతపంపూణరజత ।
 కలశముననుయ్యనతుమారకరొడుబొడమె ॥ ౭ ॥ విండారబోసినట్టల ।
 నిండారనిలచగోర నివహంబులకుకా । బండరమగుచుశశిచది । భం
 చారముగ్రమ్మబునుపుపతికీర్తియనకా । చ । శుకవిశ్వారూపభులు
 సాంప్రదముఁజూఁచుభువనోత్తమ । ప్రకరముగేరిమోయనిక భానుఁ
 డువెన్నలమూగికాయము । ద్వికవలిగాలిపాచ్చిక కేయలవసంతుడు
 వెంటఁజాయడ । రృకుండపుడ్రాకమించెభువి పాంథమ్మగంబులవేట
 లాచుచున్ ॥ ౮ ॥ కెలిగలువపుష్పలెడనెడ । గలుగుకొనిమధ్యమందు
 కలహంసముధా । సిలుగిదిరేవెలుగురి । క్కలలోపలదేబ్బరైగగనము

నక్షత్రం । గీ । పూర్వదిక్పతితేనుబొట్టనంగ । దివిజపతికాంతమాకు-
 ముత్తి మునునంగ । దేవతాపథమెలుగొందుదీపమునగ । ఏకైకముగ
 పూర్వమనువేగుజక్కబొడిచె ॥ క ॥ తూర్పుదిగంగనతనయున । హర్ష
 తిగనుచువిజగర్భమందలివెతెగు । ప్తూర్పులనుపూహూయనవిధ ।
 మేర్పడగలహితరాజయపుకుగుసెగ । చ । శిలతెలవారవచ్చెన
 లుదిక్కులజేకటివిచ్చెకుక్కుటం । బులకొడమెచ్చెమంటనును పూజ
 ముమాయగజొచ్చెదామరల్ । కొలకులకాసిమెచ్చెవలి గాలిముదం
 బులుచెచ్చెకుతుడున్ । విలరతిచేతికెచ్చెరను శరణాగి నోచెక్రీడ
 లగ ॥ నీ ॥ ఉదయాద్రిశిఖర పముత్తన్న మైరయ శోకమృగిచప్ర
 నూనమునగ । గగనలక్ష్మీకంఠ కలితశరాంతిర నిహితమైవలయునూ
 శిశ్యునగ । స్పృహకృతసాధశ్చంద్ర గాగ్రియనమెచ్చె లలితచామికర
 కలకమనగ । కేళిమైపూర్వది గృలికైగొన్న పసిడితెందమ్మపూబు
 తియనగ । కాలరేఖుచుబడకాస్కింకాచితార్న । దెనదిపట్టినకెనదయ
 పిండమనగ । మూడుమూతులసారంపు ముద్దయనగ । లోకబాంధ
 వుడుదయించెప్రాకటముగ ॥ క ॥ అటుల బ్రభృతంబగుటయు । కు
 టిలక్రియు దైవదళముఖునిచేసెనా । పటములుపేరికములై । పటసా
 ధ్యమహాలయగ్రస్థాప్రాకారమున్ । గీ । విజయవర్ధనుమనుకాల వి
 ధులుపలిపి । సకలనిన్నాహములనుహూతా శ్వాహుడగుచు । తనబల
 ముతోడశోరణ ప్రంభమునకు । జాసిదరుజలతోనవి తేసెనిల్లు । గీ ।
 ఒక్కపెట్టునమనుపుత్రులుకుమిలిలి రక్కసులమీద పెక్కువారపము
 లేయ । వానినశుకునఖండించి వాడిమీద । నధికశరపృష్టిముందిరయ్య
 నురవరులు ॥ క ॥ మునువీరులంతనురువడి । దనుజబలముగవిసిహరులు
 దంతిబలమునెం । చివవిధమునజేకాకుగ । మెలరించిధృతంబదొడగ
 రుద్ధతలబులై । ప । అట్టినువాగు ముజోరులం దలకడచి మచ్చరంబు
 న విచ్చలవిడి దలపడిన యెడంతాడమన పరాగమ్మగ్రమ్మకొని వంధ్యా
 రాగంటు ననుకరించి నలుదిక్కులంబిక్కుటిల్ల నతిహంసా మహామృగ
 చ్చాయలు విశాంతిభ్రాంత వంతిలను దనరనన్యాయ్యపరమాకలిత క
 రివాలభిండికాల ముసలముద్గర పరకుపట్టప ప్రాసపరి ఘోరాయుధవి

స్ఫురద్విష్ణులింగంబులు నింగిగనుంగొనంబును నుడుగణాబులు వ్రతపునఁ
 బ్రాగ్నిసింహ నిలింపరిపు ప్రకాశతపసుండ్ల ప్రమందిన గనుపట్ట పాయితా
 నింబునుంబోలె నుదందిత భేరిపటహ మృదంగ ధక్కా సముద్ధతభ్యా
 నంబుల వలన మదోన్మత్త దంతావళి పంతాన సంతత ఘోశారంబుల
 వలన సమున్నత పవన జవన సర్వస్వ నిర్వాపణ దురంధర మ
 హాగంధర్వ పంజోహదోహలా శేషహేమా ఘోషణంబుల వలన ని
 శాబరముఖ కుహరముహూర్ముహూరు దితదుర్వసా బహుళవాకహాస్య
 టులవలన నిర్భరంబై బవరంబుపొళయి కాలసముద్ధితసమీర సముజ్జ్వం
 భితంబు నభోంధియింబోలె నిర్భరతరుంత విశ్రాంతి సంతాంత్రులై
 యంతికంత కునెంతయు బంతంబులుచ్చించుచు బెచ్చుపెట్టి మను
 జుల ద్దనుజాలఁజుంబుమట్టి నెట్టనతిదీయి వక్షంబులక్షిణ కొక్షేయకం
 బుల గుర్మిచ్చి మిదికామివర్చి తిరచుచు బల్లెబులఁదలె యొక్కజం
 బుగ నుక్కుగంబంబులు వ్రక్కలించుకొని యుక్తునంజనుదెంచు నృసిం
 హాక్షతుల తెరంగున గననినత విశిఖనముఖంబులం బెక్కుముక్తుపక్కు
 పిక్కులక్కులుజంచి చిందరలాడినా దెంచి యువలంబుగ్రక్తుచు బలంబు
 దక్కిరక్కుసులుప్పక్కియొ గ్రక్తునముక్తులం జనుచుల దరశదరిపయిఁ
 బువనరుజేర జెదరక నిగిదియిల్లెఁదెగువందిగిచి చేకర్తుల రాచూర్తు
 ల కుత్తుకలు త్రరించి మిందినజవంబు సనోరగండ్లాచి తురగంబులం
 బుండించి యుద్ధండ్ల వేరండ్లంబుల మీదిపరికి కుంభ స్తలంబులు సరికిక
 రుకుటములఁ జెలశేగి యోధుల యోధింపుచు సవక్రపశాక్రమ దు
 ర్భారులై పోరంబోరు ఘోరంబయ్యెనయ్యెడ । క । మానవవిభులా
 హావంబు । భీరుగజెంటలుగఁజేయి జెగ్గిలివాదశే । హనిమిపరిపుణస
 మేరుము । మానిపరచిరద్దశాన్యుమరుగునకంతక ॥ ౨ ॥ అట్లు వికలం
 బైన విజయంబు నకలంబుగనుంగొని దశాననుండు చండవరాక్రమం
 బున నుదగ్రోధ మానసుండై మనువీరుల నుదర్శించి రాకురాకు
 నిలునిలుమని యదరింపుడుఁదలపడి తలంకిత పంకజాప్తకర దుస్సహం
 బులైన విశిత్తరస్రసహస్రంబులు మహిషభోంత రాశఁబులంగ్రమ్మిన ।
 ము । మనుజుగ్రాహణదన్వహాశర కదంబంబున్ సేవారింపిలై । తుమ్మి

పైపెక్కుకరంబులేసిబలముం దూరించికోదంజములే తునుగగ్నైదిగజం
బులన్నివదికోదోవాళలకాగూర్చిస్యందనములే నుగ్గుగఁజేసియట్లునియె
నస్యింతిప్రకాపంబునకాచి నిలునిలుప జైకంఠముట నీవరుజెంచుటగేది
హేతువు । బలబలభీముడకవిజయ వర్ధననాముడవన్నెరుంగనే । బల
మునిన్ను నేడుజయ పాలిజింపెనవిక్రమంబునీ । కలగతిజాఘ్రిమంక బ్ర
తుకంగడలందిన బాయమింతటకా । చ । అనవుడునవ్వియట్లునుడకా
మ్యుడుపర్వజగ్నిసిద్ధిగా । మనుకులమందుపేరుగల మూనిసియన్నత
భూరివిక్రమం । ధనమతిక్కిరిపిటుల నంతియకానిటువంటిమూడయకా
పనిగొనరానిపంఠములు పల్కని నేటినిబుద్ధుడ౯కా । మ । అనినీయంగ
బ్రాయానమేలవిన యిహాధీశుడెప్పించినీ । యనుజలేనిపురుషంధులుం
బ్రతుకు నట్లర్థంబుగాకున్నఁజ క్కనజన్మంబుననిబుద్ధికావక భుజాగర్వం
బుగిల్పించెడికా । మనుజుంకోత్రమనీయడగ్రజల సామర్థ్యంబునన్మోహ
నే ॥ చ । అనుడుమనుప్రభంజలుక వద్దకకంపనిపైయిహామ్రములే ।
జానిపిక్వరంబునేమొకట సూతపాయంబులరెంటుమాటవ్యం । వనమున
వృంచియాచైనట వారదుడుబ్బుచుపాటబాడిన । తగానమొనరించెమిం
టవిధు ధవ్విజయాలేవిరుతిందిరెంతయకా । గీ । అంతవిరభుడగుచున
క్యరధంబెక్కి । కనలిదనుజవిధుడు మనుకుచూడఁ । జంపదలిచేకచంబ్ర
వాసమబూని । బైవబోవగగనవాణిబలిక ॥ కా । ఓహూరాచావనా
హంపంబుడుగు నీయుగ్రాస్త్రపారంబునీ । బాహుశక్తియొందుచెల్ల ది
చటకాబ్రహ్మాదిదేవీహంపం । దోహంబున్న నినుకళించెడు శిరస్తామం
బుప్రయ్యంగనీ । ద్రోహంబేటినిహమ్ముపైన్యములతో మూఁకంబునకా
లంకకుకా । చ । అనవుడుకాంతిహందిదను బాధివుడిట్లునుమోహిహాశ్చ
యెయి । మనుకులచంద్రనీలల పమగ్రతయోనపునయ్యెమెద్దికా । నిను
రమించునెర్పరివి నీకధికుండగువాడుగల్గడి । కనకపురంబునందరి సుఖం
బునందుడుదనిపుడమ్మలకా ॥ ప । అనిపలికెన వకకంఠుడు దీవడకా
నమండగుచు మరలి నిజనేనా నమన్వీతుండగుచు బనియెంతకా । గీ । వి
జయవధానుడట్లుచా విజయోడగుచు పకలబంధువమేతు దేవమ్ముడమన
కతంబాశ్చయఁజెలువారనచటగొప్ప । నులదెలిజేరిగదిమ్మలు నుట్లని

ల్ల । వ । అంతట । ఉ ॥ అరణ్యవనంధువచ రాచరలోకములందుభా
మలగ । మారలుబట్టుచుకొనిగు నూర్వకుబంధగురాముడేనీ । శే
రుహగ్రాత్రగానలచె రింతురతోగొనిపోయెలంకిక । త్యారభటిశాంత
దురంతనిరంతరదృష్టచేపుడై । నీ ॥ అటరాముభద్రుడ య్యవనిజగన
క కానలవెడకుచు నానుజుండు । కష్టించకరిగింప గ్రీవునితోజెల్లిగ
డుతేసివారిలిం కంటడంచి । పకలదిక్కులముని పంపులలునుగూర్చి
మానుతుంతుచేసీత యునికినెగి । రావణాసురవధా ధామసుర్వవాసర
కానీకనంయుతుండగుచు నేగి । జిగ్గియున్నాడులవగాభిరీకభూమి । ననుచు
వేగులవారిచేవినియమునఁ । జనివతుర్గుణులొకగాంచివనితేసే । విజ
యవధానుడిట్లనినిన్నవించె । కా । సాకేతాధిపుడైనరాము డడవి
జాయునియొగంటునక । శోకబాంధికళత్రచోరుని డకాస్యంధునిక
వ్రజా । నీకుండ్లడిగియున్న వాడల ప్రవతినాధతీరంబునన్ । లోకాధీ
శ్వరతత్వహయమును నేనుంజేతునేచెప్పుచు ॥ క । సరవరులెవ్వరుడో
బ్ధుడ । నెరుగలేవటవహాయులగుటఫోత్రీ । శ్వలకుంధర్యమువేగం ।
ఖరిగడరామునకునేసహాయతనొండక ॥ వ । అనిన వినించి యిట్లనియెఁ
క । రాముడుచరితపదాత్మా । రాముడుపకలసుగుణాభిరాముడనతను ।
త్రాముడుబలవిశ్రుతపం । గ్రాముడుభీమద్విపద్ధిరాముడుగాడే । నీ ॥
మధ్యమైసోమక మనుజులనునిగూర్చి చనువులకెచ్చియట్లు జానికెచ్చి ।
కూర్మమొకవృత్తి గొండ వెన్నునమోసి చేపదానిపులచింతి తిములొనిగ
పోత్రీయైకాంచన నేత్రునిబరిమార్చి యుడధిసంగతభూమి నుభరించె ।
మనుజుకీపరియియ కనకకళిపునిజంపి వారిభక్తుడైప్ర ప్రహుగాచె ।
వాట్టియెలనిహిలోకమునకుదొక్క । భగల్లపాదయభువిరాజ భరమును
డివె । డకముఖునిదృష్టవెనివ్వుడు డకరధువకు । రాముడై యుద్ధవించె
నారాయణుండు । క । వానిరయాపంబులడే । వానీకముబుట్టనుర్వి వా
ప్లవగులచే । గానియడంగరుడనుజులు । వానసులజలంబునగనివారిగల
డె । క । కాపునకాముడుసాక్షా] ద్వేనోత్తముడయ్యుతుండు చేపతలు
కపుర । నీవతనితేరవోయినె । కేవలభాగ్యంబుదొరుకు కీరీకాయుగలు
గుక । చ । నావినియానుచుప్రభువు నై జడంబునకేగుడెందితా । నా

విప్లవైతములకు నాపులకున్వినుపించిపర్యవై । న్యావరినంతసూర్యు
 కొని సానుజబాంధవమంత్రియై ప్రవం । తివిభుజెంతనున్నపతిగ గవ
 నగరిభాధియాధుడై ॥ చ ॥ అటజనికాంచవమ్మొకుకు లాగ్రణివాంఛిత
 దైత్యజన్యము ॥ చటులగదాహతిస్వరిగు సారవదాన్యముపేరిదై న్య
 ముగ ॥ పటుగిరలోకమాన్యమును ప్రాకటకాంతివిశేషమాన్యముగ ॥
 ముటగుణభన్యముగలుప తూన్యమున్యక రాము సన్యమున్ ॥ క ॥
 కాంచిత రాకజెప్పగ ॥ బుంచినవరులేగి రామభద్రునకు నేరుం ॥ గించితం
 జంతవినిమో ॥ దించితహనూనాంతరదోషి తెమ్మనిబనిచెగ ॥ వ ॥ అట్లు
 కామై పేరికుండై పమీరమంతుండరుదెంచి మనువిభుంగమంగొని ॥ క ॥
 మనురినయదుమ్మొరవ్విని ॥ యినివంశిజాజ్ఞయైచదే తెమ్మనరేం ॥ ద్రు
 నిరామదంద్రుజాడగ ॥ వసజామోర్త్యులయతుండ వగుచుగ వేగన్ ॥
 క ॥ అనవినిమనుతనయదుముద ॥ మునజనిగనుగొనియెగ పిచమూమధ్య
 మునం ॥ దనఘునిదశేంధన్యంనం ॥ దనఘునిసీలాః గునుగుణ భాముగ
 భాముగ ॥ వ ॥ గిరుంగొని యన్నదమ్ములును దానునుబ్రహ్మాంబు
 గావించి పనుటంబున నిలిచిన ॥ క ॥ రాంమ్మొరుయంబున ॥ శేర
 గావించి వీరి చేసూర్పుండం ॥ గారమ్మొప్పలిజాపిమ ॥ హీరమనుకుగు
 శిలనుడుగనిట్లనిలకుగ ॥ చ ॥ ఇనకులచందరామధర గీశ్వరమిమ్ము
 లగంటిమీయెన ॥ చ్చినతపములే ఫలించెక్కత కృత్యుడనెరిభవత్తృణా
 పముగ ॥ చినుటకునేడుజూచుటకు నేడుకయయ్యెచతుర్భుజాంశవం ॥
 జనితుడవంచునిన్ను ముని సంఘములోనజగత్ప్రసిద్ధిగాన్ ॥ క ॥ జీవరజ్జెట్టపు
 జేవిక ॥ కావణకటగొంచబోవ రాక్షసవధమున్ ॥ గావింపంగనువచ్చు
 ట ॥ నేవినివణదెంచితిన్న రేశ్వర యిటకుగ ॥ క ॥ మాకనకపుండరీక
 ను ॥ నాకాధిపరిపుణవచ్చి నాచేతుగ ॥ నీకుండెనహతాత్మా ॥ నీ
 కుండెపారిపోయెనిసాతుండరుచుగ ॥ మ ॥ సెలవిద్విష్టుమవాధికా
 టిచనిమన్మీలాగదశగ్రీవునా ॥ పులతోనూడవధించిభూమినియగోతెం
 చివీకెచ్చెడగ ॥ గలితప్రాభవబాపుమమ్మొనుచు బలంబుతెనవైదలి ॥
 లలితుండంతలవాడవోడు విటులేలానీకుకప్పించగ ॥ గీ ॥ త్రిభువన్
 ద్రోహములకత గ్రీవుచువు ॥ లంకకధిపతిగానక శంకబుద్ధి ॥ యగుది

శ్రీమ. ను సరింది యవనితనయః । దేవ్రవనిలో నమరహరిద్విభులెఱుగః ।
 ౪ ॥ కావించివాడకపథము । గాత్రవనాచేతగాని కాదీవార్యం । నీవని
 ఖట్టగట్టివి । భావరిచరుత్రురములెల్ల బట్టెవయిపుడు ॥ ౪ ॥ దిరిజల
 ద్రుందియేనుజగ తిసుకః శేకానివచ్చుచాకమా । నితయగువస్తుదీయధిర
 శీతలభారముబూని శైకయా । సుతునకుతోడుమీరలతి శోభనులైప
 రిపాలవంబువ । స్తుతముగవల్లుచుండునువ ముండుమనుండుమనుషీతి
 క్వరా । ౫ ॥ అనియొడంబరింది యనేక హానినయ భూషణాంబరాదులు
 జపామానంబులు గావించి పిడ్చొల్పిన గ్రహించి యన్యునుకులగ్రాణి
 నిజానుచర సమిద్వితుం డైచని శివకపురంబున నిఖలరాజ్య పరిపాలనం
 బు గావించుచుండెయ్యెడ ॥ ౬ ॥ రాముడుకృష్ణుల బ్రోవముతోవార్ధి
 వకలెడిసేతువు పలనదాటి । కుంభకణ్ణాదిర క్షోపికులనడంది త్రులిమ
 త్రామాత్య పూర్వజేవ । వరపతేతముగరా వసుపాంకమార్చి లంక
 కువిభి. నునధి కాఁజేసి । జానికొగ్గొని సకలనిజాదుధా కులగ్రూడి
 త్రుచ్చుకా రూఢుడగుచు । మరలినిజివకరుగంగమధ్యమునకు । వచ్చి
 మునుపునుకారీఘూర్వహునిగాంది । శనకపురమునకరనిదొడ్చొను
 చుపోయి । యుదితిపూజలోనర్చనత్యుత్సవమున ॥ ౭ ॥ సుగ్రీవాదుల
 కునువం । శ్రీగ్రీవానుజునకుందగివవారికిన । వ్యగ్రాత్మలైయుదితసా ।
 ముగ్రీబలుమానములుసమర్పించిరొగ్గ ॥ ౮ ॥ ౫ ॥ అట్లు యథాపకారం
 బుగా సత్కారంబులొనర్చి వివయి మనముతోత్ర మాంగుడైయున్న వి
 జయవధానం గనుంగొని రఘుపుంగవుం డిట్లనియె ॥ ౯ ॥ విజయవధా
 నమీనువివేకయతులు । నిత్యసత్యవ్రతాచారనియతనకులు । భాను
 రంగుప్రకాశులుభివ్యయికులు । పృథులలోపలమీవంటి పృథులుగల
 శే ॥ ౧౦ ॥ ఇచదగువారినునిది సేవిత్తుచునిదు । పరిజనుతోడమా వెంట
 నరుగుదెమ్ము । ప్రాజ్యమొనటిసామ్రాజ్యమునకుమీర । తగుదురత్యంత
 వద్దుకోదారమితులు ॥ ౧౧ ॥ అనినవినివిజయవర్ధను । దనుజులలోనరని
 విగ్రహాధమంబయిత । త్రునికాయేవనధనంబయి । ధనంబయిండనదు
 వానిరత్నదమునకు ॥ ౧౨ ॥ రాజాగఁజేసిసకలసామ్రాజ్యవిభవ । మ
 నుభవించుచునుండువ. మునునవుడు । బ్రహ్మజ్ఞునివలెకర్తవ్య

నంబు | నవిదిఁ ఘనవర్ణుఁడెంటఁ రాజనియెనంత || చ || అనుబంధాను
 వస్తువులు లాగి శివయోగ్యులుంబుతోడన్ | ఘనపదయానమెక్కుటయొ
 గాతుకమండియూగ్ధవాంఛన | వ్యసనిధిగోష్ఠబ్రాహ్మిణ వాతకలువా
 నరదైత్యులొడరిం | చివలంబుత్తివారలకు జెప్పించునేగనుతులేగ్ర
 హింపుచున్ || గీ || రామజ్వలంబునిరాముడైరామాను | జావ్రబల
 వమేతుడగుచుమగుడ | నరుగుడెంచుబరిగిపురముశృంగారించె | బని
 యెదురుకొనెంభరింతుండెరివి | క | రామునిపాదమ్యులకుల | గాను
 ముగావించిభూతన ముకువదినినా | బ్రోయమున మొక్కిరియ్యునిఁ | నా
 ముత్రం గాగలిందివలెప మొదవగ | క | సుగ్రీవవిభీషణులన | తగ్గిపు
 లనాడరించిరిగువారలవీ | రాగ్రిణులనరిసిధరతుడు | దగ్గరతన్యా
 నాత్మ్యయ్యెన్ దాను || కా | కాకుత్స్థుండట శైవపట్టియొక సా
 మున్ మనుష్యుఁడెను | శ్లోకుంజాపితదీయకీర్తిగానా తేజోధన్యుల జె
 ప్పుచున్ | పాతేరింబునకేగి మేడ యెదురిన్ సర్వా ప్రవర్గంబుతో | నాకా
 కాగతిప్రవృత్తంబుడిగి యత్యానందచేరిమ్ముడై || గీ | సీతనంతఃపుర
 మొంటువీ శివతేసి | భామరసువర్ణరత్నసిం హాసవమునఁ | దానదాసీ
 నుడగుచునుద్దండకొలుపు | కూటమునసహజములుగొలువనుండె |
 క || అంతివసిష్టాదులునా | మంతలుమంత్యులునుబుద్ధి మంతలునెం
 తె | సంతిపమునవారుచుసీ | కాంతునిఁబట్టాభిషిక్తుగావించిరటన్ | ఖ |
 అట్లు రామచంద్రుండు పట్టాభిషిక్తుడై రాజ్యంబు బాలింపుచు మను
 శుమారులఁ నిడరాజ్యంబుఁ బాలింపుచు రాజ్యాధి కాదులఁగావించి కొ
 న్నిదినంబు లరిగిన యనంతరింబ | క | పద్మావతియైతనరెడు |
 పద్మావతియనువగ సొక్క పట్టణముమహా | పద్మాదినిధిగనునరిది | పద్మా
 వ్రకులుండుచునున్నపాలురకొసగె || క || పట్టాభిషిక్తులెయా | పట్ట
 ణముననుండియాన్నపాలకులారా | పట్టియనుజ్ఞక రాజ్యం | బట్టలపా
 లింపుచుండిరభిధర్మముగన్ || క || పదిరెండులక్షలునుతో | బలితో
 యొదిలేలయెండు బరిగివ్రతేతగ | వదలుచుచునువిభులకుడ | త్వదవి
 యుపగింఁముదాత్య పదవికివియ్యె || గీ || అప్పుడా రాజ్య మెలునుజా
 త్యుడై | మనుకుమారులనంతోమ మండబంబు | ధర్మనిలైడకభిజ్ఞ

శ్లోధర్మనీడ । సంతమూడవయుగమునం ప్రాప్తమయ్యె ॥ గీ । వసువిభా
 తియవగ వైషస్వతుడునన । మనుకుమారులిరువురసఘమతులు । హంస
 వద్యకేళి లమరేంద్రవిభవులు । సగురుగీతి వెలసి య్యుగమున ॥ స॥
 ధరణీదేవులగూర్చి యోడక మహాదానంబులక సత్త్రియా । దరణంబులక
 రణాగ కావనముల సర్వాగ్రహరంబులున్ । గురుపూజలే పితృపూజలుగ
 ప్రతములుగ గూఢంబుగా జేయుచుగ । ధర బాలించినీనినమ్మనుసుతుల
 తద్వాపరంబుదొగిగ ॥ కా ॥ ఆరీతిగ మనువంశ శీఖరులు సర్వాశ్వాం
 తసంతాంకితకీ । ద్వాపరాధ్రుతికాశులై నియతి చేపకాంతవిశ్రాంతి
 జారత్వంబున భూమిరక్షణకా భారేయులొడుండగా । చారవౌతము
 చేసెరిగి ధృతరాష్ట్రునిభుండ్లయొడగ । కా ॥ సప్తద్వీపముద్రము
 ద్రితధరాచక్రంబువ్రకంబుగా । పౌప్రశ్రీనయి కానయేలవలె గాకన్యం
 దుపెంపెక్కిను । వ్యాప్తప్రాభువుడైన మౌర్య గలనేయంచుగ విచారిం
 చిన । ర్వాప్రామాత్యులబిల్పియి ట్లనియెనత్యంతో జ్వలత్కర్పణై ॥ గీ ।
 రాజరాజనేనురాజనాపట్టి । యిట్టినియతి చేత నెల్లధరణి । నేలుచున్న
 వారముల్బంగిసకలది । గంధర్వపకాతయశులమగుచు ॥ గీ । మంత్రివగు
 లారమనువంశ మనుజులకులు । మిందీయున్నా రుభువిచారింబియివు
 డు । మొరలేరీత్తి నెననువారి నొచ్చి । రావలయుమీయవక్రపరాకే మ
 మున ॥ క ॥ అనిపనుచు సమయమునచా । వనచరితుడు సకలలోక వంద్య
 డువనజా । సనుజగమువలసనచటటికి । జనుదెంచె బరాళ రాత్యజన్మడునే
 గగ ॥ ఉ । వచ్చినమానిగాంచియభి వాదనముల ఘటియించియవా
 పూ । జొచ్చియమూల రచియించియ చిత్తోన్నతపీఠమునండునుండియ
 ద్యచ్చతుర ప్రపంబులగ రాంబుజముల మాకుళించిమించిమీ । లిచ్చదలం
 చి చెంతవసి యించిబృహద్వహు డుండెనంతట ॥ ఉ । సత్యచిదాత్మ
 మూర్తి యగు సత్యవతిగుతుట్లనుకగురు । శ్రీత్యధివాథయప్పగిది సే
 నలగూడుకలకేలు హేతువా । చిత్తవిభానము దెలియ జెప్పముకత్రు
 పులెవ్వరైంపం । స్తుత్యగుగాఢ్యులైనమను సూనులగల్గెనుయేమి
 నాపుడు ॥ క । మొరెరుగనియెదిగలదే । మొరలుసర్వజనుతులు మే
 దినిలోనగ । మొదలవారిని గల్వంగ । మొరకదా తెల్లువార మేయగు

గాఢా | ౪ | యెవ్వరిగఁగనసేయక | నవ్వానిగలముగోడనక్కరుత
 నయిం | త్రొవ్వనగయ్యునునకుకాల్ | ద్రవ్వనునురువారిఁదం
 డింపనగు | ౫ | అనవుడుకృష్ణదేవా | యచుడిట్లుచువినుమువాస వా
 దులైన | మనువిభులగలురాదీ | పరియేటిచెరుపసేయపాధిగవ
 ముఖ్య | ౬ | వారిచిల్లబందివారికిభవదీయ | రాజ్యమందుకొంతిరా
 జ్యమొనగి | చెలిమివారితోడనేయున్నప్పుడుగాక | పోగుసేయఁదగునె
 కారమేద్రా | ౭ | అనవుడుధృతిరాష్ట్రపుత | మృనిమొగిమీక్షించిగు
 గనముజ్జలనీవ | మృనువిభులమేదోడ్పాని | చనుదెర్చుటకుగుమి
 పుడనబలుడవగుచు | ౮ | అనవినిపాచురాజుదత్తు రింగబలాద్వి
 తుహుడునేగిత | తనకప్పుకోవకంఠమున దాచుదొడుటఁజెప్పిపంపి
 నన్ | వినియెనువంశశ్రేణులు వేగమొప్పెచ్చనమేతులయెను | కొని
 కవుగిలదానినుచు గూడినివేళముమొగిపొందుగన్ | ౯ | మాజ్ఞనగో
 జవాదిబహు మానములున్ ముగిభూషణాబర | దృజ్జనవాశ్యవాగరధ
 యానభటావధులన్ భుజిచ్చయో | పిజ్జనప్రజ్ఞులన్ సకల సేనలకుడ
 గునట్టిరతుల | మాజ్జలజానుమోడమునఁ దృప్తుకేసిరిపాండుభూవ
 రికా || ౧ || అతిపభావదనంబున ముఖాసీనుండైన యంబికాసూనుం
 గినుగొని వసువిభాతి యిట్లనియె | ౧ || శారణములేకయునులయ |
 గారమునకురారునులు గావ్రనయిటకే | శారణమునవద్దితిరిచు |
 హీరమణవరేణ్యతెప్పు మంతయునాకు | ౨ | అనవుడువారివాక్యవిస
 యంబులకుఁబ్రహమామానరితికి | మనమునసంతసించియెట మానవలో
 కవిభుండుపల్కెన్ | కనకప్రళమీనుగుణ గౌరవమున్దివిమున్నరాజ్య
 మం | దురునుచువేడ్కనగ్రజు దోడ్పానిరమృనిమమ్ముబంచిన | ౩ ||
 వద్దిరిమిగనకపురమును | శొద్దిరిమియెల్లసినలు జూదిరిమిమ్ము |
 మెద్దిరిద్రభుత్వమునుమీ | కిద్దిరిమరుదొడుమీరు ధృతిరాష్ట్రగన
 క | శ్రీరాముడుమీసఖ్యము | గోరియయోధ్యకిధినాయ కులుగా
 మిమునం | దాలోపించుటవినుచుం | గౌరవపతిమీచెలిగొతుక మొం
 దు | ౪ || అని చెప్పివారిదోడ్పాని | యనఘుకుపాండుమీరిశుభావాస్తి
 ప్రగం : బువకే గుజూచియన్ను | చనుజూచినయట్టివిధము సకలమున్

త్వే ॥ మ । ధృతరాష్ట్రంపనుజాతయోవ సగరాధిష్ఠాతలంబిచ్చిని ।
 త్రితవాటిందియనక హేమ మణివస్త్ర శ్రేణులన్పించిప । మృతిగాగ్గంఠ
 బలంబునిచ్చి యటసామంత్రి ప్రధానాదుల । పాతవిక్షింపగవారిచాత్మ
 కురురాజ్యాధీశులంజేసినక ॥ ౩ ॥ ఖండకపాలికా వ్యావ సంకతిసల్లుకృతి
 యుగమందునాహేమకూట సగరాధినాథులైజగతిబాలిందిరితేతాయ
 గమునసా శేతమందు । జానకివిభునితో నఖ్యంబుగావించిరాజ్యభారము
 దీర్చుటాజ్ఞలైరి । ద్వాపరంబునహస్తీ నాపురంబున నాధృతరాష్ట్రతో
 జమిత్రతవహించి ధరిశిరలమీలియైవైమేధములుజేసి । దక్షిణలచేతవి
 పురిదనవికొనుచు నిరతవితరణవిఖ్యాతినిభలక్షల । వెలయవిలసిల్లిర
 న్నానువీరవరులుగి । అంతదుర్వ్యథనుడుపాప చింతనాశ్చ సంగులగుకణా
 శకునిదుశ్చాసన్లను । గూడ్చితవమునజాద మూడిధర్మ । పుత్రునోడిం
 చ్చినిభలవిభూతితోడ ॥ ౪ ॥ పాండుశుక్రుదక్షునిభలసంపదలనోడి । త
 మ్ములునుచ్రాపియువేగ దానునడచి । కరుగుచుండగవిద్యాధరాదిచును
 కు । మారవిరులుమున్నురుమందిగూడి ॥ ౫ ॥ ధర్మజనితోడగూడ
 కాంతారమునకు । నడిగిండ్రిమౌనువమకంబులటవసింది । యంతనజ్ఞా
 తవాసమేకాబ్ధముండ । విరటునింటిక్షిణువట్టిఁధినిజనిరి ॥ ౬ ॥ అంతిన
 మ్మినుక్షునాధిపాత్యులేగి । పాండవులనువిరటునిట్టణమున । దాగి
 యున్నారుధర్మంబువదలక । ననుచుజెప్పింపురాధిపతి ॥ ౭ ॥ అంత
 సుయోధనుడుచతురంగబలాన్నితైవిరాటభూ । కాంతునిట్టణాం
 తికముగైకొనియచ్చటదక్షిణోత్తరా । కాంతమునందుగోసమున యం
 బులబట్టుటయుకసమగ్రవి । శ్రాంతివహించిపాండవుల రాతులగొట్టిను
 రల్పిరాగడుక ॥ మ । పదమూడండ్లుప్రతిజ్ఞజెల్లుటయు తత్ప్రచ్ఛన్నవే
 మంబులు । ద్విదివాధీశ్వరబింబముల్ తిరురరాసింబాసిభాసినిల్లుభా । తి
 దలన్ వెలగిదిట్టి సింగములరీతిన్ గంచుకాచ్యాదనం । బుడొలంగించి
 శభోగులట్ల తెలివిన్బొల్పిందిరప్పాండవుల్ । తదనంతరంబు ॥ ౮ ॥ త
 మ్ములగనుగొనియెడి । చిత్రమ్ములఁచునువిభులురాగఁ దార్హినికానున్
 తమ్ములుదార్హినివచ్చిచు । దమ్ములలరనుపచరించె ధర్మజాదంతన్ ॥
 ౯ ॥ విరటుశుద్ధపదాఁడుమొదలుగఁ । ధర్మశులుతోడవారి ధర్మసింహ

ములే । కర్మచియిరిగావుచునును । వరవరులన్ గూడిరణమునన్ సాను
 జడై ॥ ౪౫ ॥ యేకక్షాపిణులై ప మైన్యులతోనే కాదకాక్షాపిణీ ।
 రాదిశ్వర్యజనీయులంబయి ప కౌరవ్యావళింగ్యుష్టుతో । నూడంగూడవ
 థి చివశ్చగనాదిగా నొప్పెసభాగ్యమృతో । నూడక రాజ్యములేక
 మా సిపురినాని పీనుకుండున్నతిన్ ॥ ౪౬ ॥ ధర్మగుణంబులట్లతన ధర్మ
 గుణంబుల చేరి మోక్షుగా । సర్వలక్ష్మీకామంతుడయి నిర్వరత్వ ద్విగత
 శ్చక్షుషు ॥ ౪౭ ॥ అట్లుగా లెనయ్యాగములు ఓక్షిణిలోపుకేసిలోకమున్ ।
 భక్తిజలజేయమన్నతరి ద్వాపరకాలమజెప్తవంతయున్ ॥ ౪౮ ॥ లియు
 గిమగదెంచుటయు గర్కునవచ్చుచువంక రాజులన్ । విలిదిరిగి దాఖ్యం
 విజ పృథ్వికీలబ్ధమగల్గి రాజుగా ॥ మలగఁనగ రాజ్యభారముప మున్న
 మువాడికీపుగించియు । బ్రలమతిధర్మనూనుడమ జయ్యలతో దివిగీగనం
 రటన్ ॥ ౪౯ ॥ విలసిల్ మెయెనిమిది ॥ మలయరువదివలయేండ్లుగల
 ద్వాపరమృ । ప్టులనిన్మమించిననుటయు ॥ గలియుగమరుదేవవర్ణికా
 లమునందున్ ॥ ౫౦ ॥ అభిమన్యగుతుఁబరీక్షి । ద్విభునవనిలరాజు తేసిదీ
 కిరలక్షి । విభవులయిరుపమంబగు । వభివృద్ధిగాంచివెలసిరమ్మను
 వంతులన్ ॥ ౫౧ ॥ అపరీక్షిన్న రేండ్లను కాత్మజంబు ॥ గలిగఁజనమేజయం
 డనుచునుండు ॥ తండ్రిగరవివనిభూమిదద్వివాక । కాలముగఁజే
 నువగ్ధయాగంబునతడు ॥ ౫౨ ॥ అరసికీర్తివర్మయును వందిరికీర్తి
 నుంపులుటైవా । పరితయశస్త్రికవిజయ శర్మయనంగనవంగరూపభా ।
 సితుఁడయించెనునుజ సింహాఁడుపంరతనంకినంబుగా । క్షీతినభివృ
 డ్ధివాంచెలుభ గేమనిరంతరధర్మబద్ధియై ॥ అంత ॥ ౫౩ ॥ అవంకంబు
 వనుద్యవించె సఖలాశాంతిపురస్థితిగోళో । భావిర్యావ్రుచుమౌనునిజాత
 మనోజాకాతకాయోధన । హృదిశ్చక్షుషిత్వము ప్రతాప రవిసంకాశుండు
 కార్తవీర । గ్రామశ్రీవృక్షువిష్టువర్ధుడనం గాంధీర్యవారాశియై ॥ ౫౪ ॥
 అనును తేజ్వగుండుపక లావనిసెలుచునుండియొక్కనా । దానునువంతు
 లన విలిచి యాదియుగంబునమున్ను మిరలా । హేమపురంబునన్ ధర్మక
 నేలిరించెయోధ్యయొందుక్కి । రాముని చెల్లిగాంచియత రాజ్యము
 తోడిరిరహాసంగతి ॥ ౫౫ ॥ ద్వాపరంబునగారి తేజ్వగుని నిత్యవం

బువ్వబాటిందిన । ద్వారాపారమునహస్తా నాపురమునందహ్మ్యునిచాలిం
 చివా । రీపట్లన్నన నుగూడికాంధవము చేసిరాజ్యమలింపుడి । భూపా
 లత్వమునందుగతకలగుచుం బూర్వప్రకారమునక ॥ ౧ ॥ వినుపభు
 ధవగుడుమెలగెడికతమన । నిందుమహిశలంబునేలగందు । నెంతలల
 ముగలుగు సతవంతోపంబు । వృషతులకుమనుషీతీకులారా । మ । అ
 విశంఖంబులునాతప్పతింములు నుద్యచ్చాచురింబుల్తురిం । గవికా
 యంబులువారణంబులు కతాంగంబుల్భటానీకముగ । కవకాంక్షలిక
 లుగ్ధులచేకములుగ గట్నంబులర్పించియమ్మనవం । శ్యేంద్రులవిష్ణువ
 ర్ణమను సంభావించుచుండగ ॥ ౨ ॥ అంతలవేగిజేకమను బాధ
 పుతోబగబూనికొర్యవి । క్రాంతిఁజుదిష్టువర్ణనధ రావిభుజమ్మనవం
 కమేదినీ । కాంతులవిల్పిమిరిపుడు గ్రుక్కునసైన్యముతోడనేగిజ ।
 వ్యాంతులమునందువేగవను భాధిపుగర్వమణంబిరండిట ॥ ౩ ॥ వచ్చిన
 విమ్మలక విజయ వాటిగతకలజేసినిల్పెడగ । జెచ్చురసప్రయోజనము
 నేయుడుపొండనివంచెబుంచినక । సచ్చతురప్రకాశులగు సర్వయుక్తి
 వాధులేగిరు । ద్యచ్చతురంగసైన్యనివ పాంబులతోడలభాద్రాధులై
 కా । భేడిందికావాకావగులు గంభీరంబులై మోయవి । సాంశ్యం
 తననేమి సైంధవ భురోద్ధత్వాపరాగంబుడి । గ్వారంబులకబలించి మో
 గధులకైవారంబులొప్పరిడ । ద్వీరోతులవిలసిల్లనేగమను భాతివా
 ధసైన్యముమూల్ ॥ ౪ ॥ పవమానవయశీల జవమానపటుతురం గ
 ఘోరులకంక తరం గములుగాగ । నాకాకపరిమాణ నీకాకపవకుంజ ర
 ములుధరిల్లిధ రములుగాగ । నూతనాంబుళి కేతనాంబరచిహ్ని తిము
 లునిలకాళకా తములుగాగ । వికచామలాంబుజా శుకచామరచ్చక్ర త
 తులుడిండిరవ తతింబుగాగ । తత్పముద్ధిరవిద్యుతతరమహిష । రాగపూ
 తంబువివ్యసీరంబుగాగ । వాద్యరావంబుమందరావంబుగాగ । తెలసె
 సైన్యముద్రముద్రైలతిగ్గుడు ॥ ౫ ॥ అపగిడినిలఁగెరవ । మూఁ
 తులుఁగున్ను మన్ను ముట్టినడువనా । భూపాలుఁడగి నేగెడ । రాచరినగరం
 బుఁజల్లిరావిడిసికొగి ॥ ౬ ॥ అంతవచ్చిభుజమరుఁగా వరుగుచెంది ।
 కేకమోగివాకపరిధాన గజవికాన । భేనువాసాదివస్తువులకానుకలంక ।

సేసగిపట్టంబుతో వారినుపవరింపె ॥ ము । ఆకరుణామనుషీతితలాధిపు
లవ్యులుచేతకట్టుముత । తేజానియాతనిగరుణ తేసిముదంబునవచ్చిపం
తిత । శ్రీకరవిష్ణువర్ధనునిఁ జేరితదగ్రమునండుతిద్దనా । నీకముతుంచిరం
దులకు నెచ్చుదీపమృతముఁ దెవారముకా । అంత ॥ ౩౬ ॥ మూలవకోవళ
ద్రవిళ మెక్కుకళింగమరాటలాటపాం । చాలకయాళచోళకురు సాశ్వ
వికూంకఘోషకారాదిభూ । పాలురుదన్నగొల్వయిను పాధిపులంగ
నివిష్ణువర్ధకా । త్సౌలలసీశుఁడేగబల పంయతుఁడైజయవాటినిటికి
క । కృష్ణేశ్వరనిలయంఁదై । కృష్ణాతీరముననిండకీలాద్రిదండక । వి
ష్ణుపురివై భవకో । చిష్ణువగుమవిజయవాటి తెన్నుండుభంగ ॥ ౩౭ ॥ శ్రీ
కరపంపద్విష్ణుమందిరకోటి రజతచామీకర రత్నపేటి । నతిరసంధరిత
వ తృకలభూఁతిచేటి యవిరళాశ్రీమహామా ద్యానవాటి । కాశ్రవోర్వి
ధర పంథుతళితకోటి సురవధూసామ్యభా సురవధూటి । పరివస్తా
కమా చారనిరాఘాటి కలుమేనువీశితథ మిణనికాటి । దారుణోదా
త్రపృంధన దంతిఘాటి । కలితవరభక్తిపూజరి కణామోటి । నజ్జవా
వవతత్పరకర్మకాటి । విబుధపట్టణపరిపాటివిజయవాటి । క । అతీతస్స
ఖలజగదని వారితభూతియగువిజయవాటిజనియా । భూరమణుమమను
రాజు । మాదులతోనిట్టులనియె మదిముదమువకా । ము ॥ వి
నుదీపట్టణపశ్చిమాదలయికా విశ్వేశ్వరుండుద్దనా । ఖునితోబాణనిజ్ఞ
త మెళిబరుడై యుద్ధంబుగాంచియో । తనికీస్తాధాములిచ్చెన్నిన్నగము
మీదన్ జేయుదువృక్కమె । ల్లరుపత్కర్మమగుకాపనుస్త సురబాలంబు
యొడుకగ్రహురకా । గీ । పుష్కజేదియనుముబంగార ముపరిండు
శ్రీనిమ్మకానదీరంబు । పాపజనులువిగతపాపులొమమదిక్ర । కాశ్రమన
పుణ్యజేగిదియె । కా । ఇచ్చోరూఢవవర్సవారిని కులార్జీకుండుభూ
రక్షణం । చిచ్చంజేయుదునుక్కడన్ దవసుతుండుం జేదిబృంధించియె ।
ద్యచ్చాతుర్యచాయెంబునన్కి పుమధ్యాధ్యంబునకావచ్చుచుకా । పం
చత్రత్విజవంబుచే నుకళికుకావంగదొక్కించినకా ॥ ౩౮ ॥ అశికుతిల్లి
యెల్లదను । జూకోకమునుండుటయె పయ్యగ్రోళుం । డైశింపగ్గ
నుంపెను । మాకుగనిధ సుంకరాంగుడగుతనపట్టికా ॥ ౩౯ ॥ దండించిపు

నిసన్నిధి । ఖండింపగవపుడుమెద్దిఖండపరశుడా । ఖండలనుతవిభువు
 నువుర । ఖండనుదావిభావిందికరుణానిధియై । ౩ ॥ ధరణీకేసిన్రుగోరిన
 వరమిచ్చెదనడుమనుడువసుధేశ్వరుడో । పరమేశభక్తవత్సల । వరమిచ్చి
 గైదమిమ్మువాడువాంఛితమభవా ॥౪॥ మృతిబాంధినయాశిశువుక । సత
 తముబ్రతికింపుమివిజయవాటిదన । ప్రతతికపురులికమియుగా । కుతు
 కంబుగగనకవ్యప్తీగురిపింపుమిటక । చ । అనవినియట్లయాసనుచు నా
 నెలియిచ్చిమహేశుడగినం । తనసురవర్కవిధివలనక జయవాటికయిం
 తమేరై । కొనివడగల్గినోస్తవిత ఘోషముతోతటిదుచ్చయింబుతో
 కనకపువపముకగురిన గన్దనవారిదమిమలేకయుక । ౫ । అరితినే
 ముగదియలు । కోరికదీరంగపసిడిగురిపించియెచుచు । వాడుడమాధవ
 వర్క । మ్మోరమింబుండింబుచ్రజల పంరకేంచక । ౬ । క్రీడిపండితుడీన
 గ । రీపంచకోశమధ్యపీఠనవలముక । కేఁబ్బవస్త్రయిందిది । కోపం
 బెడవగంగబుద్ధివాక్కుంగట్టె । ౭ ॥ ఖండకుకారభారేశధి ఖండకలాపు
 క్షఖంమూర్తికాయా । ఖండలముఖ్యసన్నుతుడు ఖండితుడుకానుడకా
 నాదికా । దండుడుదండితప్రబల దండధరుండుప్రదండభండతో । ద్వం
 పుడుమల్లికాజానుడు దైవతమాధిపసిండునయ్యిడక । ౮ । కులగురు
 ఖంపండితులకును । కులదైవముమల్లికాజాకుండగుమిడు । బృలవిజయ
 వాటికాపురి । నిలయింబగుపంతకంబునిర్వలులారా ॥ ౯ ॥ అనిరికివి
 మ్మవధానుం క్షమ్యునుకులీనుల వప్పట్టణంబున నిలిపి సుముహూర్తంబు
 న కృష్ణాజలంబుల నభిషేకముగావించి తత్సామ్రాజ్య కట్టాభిషేకంబు
 తేసి చనియెనంత ॥ ౧౦ ॥ అమృతువంశులాపురము నందుయెచుమహుడై
 యునేకవ । మగమ్ములులోకపాలనము సల్పిదివంబునకేగినట్టివం । కం
 బునసంభవించిరివి కాలయశోధన్యలైనమావపుర । పద్మకార్యకరకా
 నులు పంరతధర్మవిభావచిత్తులుక । అలవిశ్వంభరుకాపహేతువున నా
 క్కాచారసంపక్తులై । తిలలెంచకచిత్పదేవకార్యము లనుద్దిష్టంబుతో
 గావునక । తిలఘాతవ్యవహారలక్షణమునకాదీరిందినధర్మని । శృలులై
 యుండిరివారవారి తియకస్సంకారతిక్కాంతులై । మ । కులశింబు
 తుతోవడప్పక ఖంబోభంబుగావించక । కులదేవగ్గులుగాకపంతక

శ్రీమద్భగవద్గీతా ప్రథమోఽధ్యాయః

శ్రీకృష్ణ

అవిధు మస్తు

శ్రీమద భగవాదగీతా షష్ఠ్యంశః

మనువంశ పురాణము.

చతుర్థాధ్యాయము

—॥—

క । శ్రీవిష్ణుయవాటికావగ । రావాసయపీతవగ సుతాధీశసుత
 గ్రావకోరావభక్తవ । నావనధవకాంగమల్లి కావాసలింగా । వ ॥
 వధలింపు మివ్వలి వృత్తా తింబెల్లిన తల్లికా శ్రవకాసు మిరులగు
 కొనకామలు పకల పురాణవ్యాఖ్యాన విహితమై నూనూనూది
 మహాత్మా జగదగ్ని తనూనూనూ త్నశ్చిత్తయిలు గానుచు న
 మృదువంత శాశ్వతైవ అంబులివిభులై నుండిరిన్ ॥ ౧ ॥
 ను జ్జగదగుండు వాల్మీకియై । యి । యె ౩. నులను దిగి వ
 గ్నితమృదానరపురుషగా । న తులనకాకాన వ క వ క వ
 యుడైవి । విహితమయ్యెను విద్యుం విద్యుగర్భ తి విద్యుం
 యో । అతభవాన్యయోక్తయని సంయోగైవ బ్రహ్మైవైవ ॥
 యి । కాందియమైరింబుటముగా భవగ్నిం తలగాది విది
 బ్రియోక్తిలత పుష్ప పీతదేయమైరింబుటముగా తి । పుట్టి
 వియోజనవిపరీతవర్ణమైరింబుట తలగాది వేగవర్ణ
 పరిమిదిగి । యి । అయియురానిది ను ధాన్యయోగవోవ
 రాదుమిగా । రెనయభిజంతిపా దనియు నిక్కమోయి వకామదేవపు
 గుడుగొనెన్యోగయోగము గాభిజంతిపాదయోగమునైరింబుట
 పల్లనాననుమయోగముగాననిచ్చయి యున్ ॥ ౨ ॥
 చోవ్యపానియెంబులగు మండలధాతారెంబులైరిన్యోగ వలయభం
 గి నల్పలంబులతో నూత్తి నయ్యులైరిన్యోగముగా మున్ గి
 తెనంగిమృత్యువృత్తావయవైరిన్ ॥ ౩ ॥
 క । మానుషదత్తవీర్యావతి । మృత్యునూనూలక మూనూనూనూనూనూ

ధీమత్రులకును చెప్పెను | దీనిమాటలకు నామధేయతనూనా | ౧ | నా
 ప్రభువహువలకులు | గోవులయినవలననాకుగోపాలకయ్యా | గోవులకు
 సఖములే పెర | గోవులగోపముదీనిగోరకువననూ | ౨ | అత్రుకుకార్త
 వీర్యకుమరుగ | గ్రహానిగ్రహాలలభ్యుక్తులం | బునిదిహాకంబుగగ బలియి
 అట్టకలదివధేయవననూనా | ద్రునిపెలవందియగ్రహర రోషమునగనివర
 మహావనం | జనితబలంబుచేపతి సైవ్యమూకారగదోలనంతయ్య | ౩ |
 అట్లుచాళవంబునంది కాదవీర్యవందనందు తద్వాగ్రహంబున
 కు మూంబున | దీని మనంబున మనుకుమూకుంబందలంది యమూర్య
 వందనంబున సన్నితీతికిట్లనియె | ౪ | గూరునంశ్యులివృక్షుంబిన | మన
 కార్యమూగ్రహమన గూతాత్మకవా | రినివిలువబువుతుతిరయ | యు
 కవాదినినితయూరికమువమునలికా | ౫ | సీరాత్మంబునరాక్షసు
 మూరులనేకులువని వయికుంబలవక | కారణమేముకొదిలితి | పో
 దిలొకాంధ్రులొకార్యనేత్రలొయివా | ౬ | అనినది కారణవీర్య
 తామూ దిట్లనియె | ౭ | వారుకునువంశిజలుమా రాతినవర్కానినోచు
 లాహవకూతుర | ధీమనాశ్రియకయ్యా | శ్రీరమ్యలుపంత్రి
 యోగ సిద్ధులునకయ్య | ౮ | మినియురు తొల్లిరావనును బిడ్డనూ
 భిలామీయెన సప్తకాశాశుంది | ౯ | ఇంద్రునిగల్పిచావకుల యింది
 శృకానినిశాంతుకేసి | న్యేంద్రునలందిచావకురు నేనివదాననం
 చిమాశ్రియం | ఇంద్రునిభంగచేసిని మన్వీశరంబులనోర్చిపార్వది |
 ప్రబ్రజవరాకముండుగుడు సర్వహీనులగల్పిబుద్ధికో | ౧౦ | వాన
 గరంబునకరుడెంది తదివకంబున కళింకుడి కుంతివైకవంబున
 వనేకబంబుతోదగ్గి నమ్మి సనారంబునకు రమ్మి చారులబనిదిన నేను
 యుద్ధవష్ట్రదుంధనైవది ప్రాప్తియేపముద్రంబులు గలసినట్టి వాగు
 లదిగలసి | ౧౧ | కలిరియొద్ద మిరధిచారి | వారియులవాదియెలవాతి
 యునుకునేక | దురమునిరించితిమతిను | ర్యరముగదిక్కులనిదివి
 భ రవములుపెలగ | ౧౨ | బ్రాహ్మంబుగోరునంత | బ్రాహ్మదేయవా
 మహావ్రభుంబింబాదై | కుంభంకంశకేత్య | క్షుంభం దైయేయవా
 ద్విభాద్యుగరము | ౧౩ | అప్పటినుకూళానుతానా | యుద్ధా

స్త్ర్యభిజసారవిధికంబయ్యెన్ । దప్పెన్న భుజసారము । తెప్పెడిదమి
విధిక్రమమదంత్యముగాదే । ౪ । అనుకొనె యెప్పుడు మొప్పభుజంద
అంచునడ వారును తస్యమయం బెరింగి బహుసమూహా పమేతులై చ
నువెంచితోడ్పడిన నేను తత్పాహాయ బలంబున మహాసంగరం బొనర్చి
యాన జీకంధరుంబట్టుకొని సింజనీలతాబద్ధ నివ్వంద బాహుం కేసి కారా
గృహంబున పులస్త్యపార్థనా పర్యంకింబును నిలికిరివిగావున మనుష
భులరుదెంచిన తత్పార్థంబు సఫలంబగు సత్వరంబుగా జవపత్వసంప
న్నులైన భృత్యులనురావించి బిలువబాపు మువ్రావట్ల నీయ వారును
తవాచూయబూనులై యనేక నేనావితానులగుచు నప్పుడేతెంచినం
గాంచి సంతసించి యజానుండు దుజాయబలుడైన వారెంగూడుకొని
౪౭ తరమినభేరుతో మొదలి తంబుననబ్బలమెల్లనెల్లకన్ । బురదినభేరువే
గియుని భరతాదుగుండునజ్జాచ్చనమ్మునీ । తన్నుమనుబ్రహ్మగండమున
పంగోనియొగ సమాధిద్వీప్తియం । దరభవితివ్యకార్యమును సంబునవా
తనియొండెనూరకన్ । ౪ । అపుడు నెలవంకూపున । గంపిశ్చిరోధరము
సూర్పితక్షయకమనజా । ధిభుడొకరుడనెనురలున్ । తపసులుహాతార
వములదల్లకపక్షగన్ । ౫ । తెగియుఁజెగినియట్లతగియప్పటికి । త
వసికంకనీమత త్రపఃప్ర । భావరీతిచేతభాసిల్లుచుండెనా । రమడుబల్కె
నపుడుదడలవిలది । ౬ । ఓహూరమకంబేటి । సాహసమహాంత
విప్రజనములమీదన్ । బాహుబలముసామంతుల । పూర్వాముపైహ
వజ్రలయానుర్వీపతికిన్ ॥ ౭ ॥ భూవాధో త్రమమేదినీ సురధవంబుల్ గో
తగానూడడి । భేమోల్లేపముయజ్ఞకార్యమున కాదిద్రవ్యమాగావునన్
క్షీనింబట్లకామమీరభుల ధాత్రిపాలకుల్ ధర్మవి । ప్తానైవ్రణ్యులుమీ
రరుండుని కధార్ధరంబిలంగల్గున । ౮ । కేవలమనుష్టయపులు । గా
వునమనువంశ్యులగుటగోడువిద్యుతుల్ బోవీరులురణమునదో । దైవిజయ
మునంగుడురు ధరాధీశులన్ ॥ ౯ ॥ అని చెప్పి పారదమహామునియ
శ్చవ్యవర్తిగవంత పమ్మనుమహీ కాంతుతో నేనానమన్వితుండై తనకు
కాలావసానంబగుట దుర్బుద్ధిజ్ఞానమి దివిజ మునెవవనంబులు గ్రహింపక
అగ్నిపాపాగ్నికైయైన భేనువును మహాత్మారంబునంగుకొని ౧౦ ॥

జానపాదకల్పతరు హారః ప్రేతమహాహరతా । రాజానమల్లితాజాన
 సిధాభివిశాలయాశోవిరాజతుం । జజానసామమధ్యతి నమగ్నశునైవి
 లసిల్లుకాతావీ । ర్యాజానభూవరుంజరిగ నాత్మప్రరంబున కత్కుడగ్ర
 తన్ ॥ వ । తదనంతరంబున జనుడగ్ని మహాముని రాజావమానితుంజ
 నైతినని చింతింపుచున్న సమయంబున । ఉ ॥ తామరసాప్తజాటినిభ
 ధాముడుసంతతివిస్ఫురచ్ఛతో । ద్వాముడుకీర్తిపూణాహిమ ధాముడు
 దండీతకతుర్రాజసం । గ్రాముడుకౌర్యపంచదళి రాముడుమానవనాధ
 గోత్రపు । త్రాముడునైవయాపరశు రాముడుధవోరరణోగ్రభీముడై ॥
 ఉ । భూమికిభారమైయుత్తరు భూపతులందును మందలందియు । ద్వామ
 సుగ్రాధ్యుడై ఘనర ధిన్వీతుడౌచుకుకారధాన్యై । భూమివ్రలున్న సీమల
 కు జోవుచునుగ్రతవారితోడవం । గ్రామమైవనియెచ్చురువు గావధి
 యించెనశంకుచున్ వడిక । సీ । క్షాన్తికాంభోజ కరహాటలాటమ రా
 టభూపతులగ ర్వంబుడంది । కొంగలకొంగల ఘూజారయవనగాం ధా
 కాధిపతుల మెదంబుడంది । అంగవంగాధిక లింగవిదర్శనూ గడమహీ
 విభులపాం కంబుడంది । కర్ణాటపారశీ కళయాపనేపాళ పాంచాలసమృతం
 బ బలమడంది । పాండుకురుకోపలావంతి పతులగూర్చి । ద్రవిళిమా
 క్షవచేదీ బార్ధివులగడవి । చోళబర్హరమద్భరా జలవధించి । కాతావీ
 ద్యునిపురగు గంగదలది । క । తనవతామానమునవిని । తనయజ్ఞక
 రుడెంచినట్టి తనయనిగనియె । మృనియతనితోడనిట్లును । తనతోటో
 లిక్పరవిర్య తనయనుబలిమి । క ॥ మనభేరువునుపవత్సయ । గొని
 మాహీవృత్తిజనియె క్రూరాత్మకుడై । మనువిభులతోడనవనిని । ఘన
 తోవముతోడతన్న గరమునకరగా ॥ గీ । అరిగియెరిగిరిడంభోరి యై
 నరాము । కవిభునినగరోప కల్పమునడిగి । యతనిసమరంబునకుని
 త్య నంపుటయును । కాతావీద్యుడుకోసవి మృగిరామరయె । వ ॥
 నమస్త్రహాసీని నమేతుండై సముద్రంబునుజోలి ఘోషిల్లుచు పురం
 బులెల్వడి మహాపతుర పన్నాహాభిముండైన పరశురాముంజూచి యిట్లు
 నియె । ఉ । రాజ్యమునుల్లక్షయక ధరాధిపిరావలించియేమనా ।
 మాన్యమునంగ్రహించుటకు మానవనాథవధంబు జేసెనుచున్ । మా

జ్యోతిమండలిట్లునును బాండవేటివిప్రకోటికిన్ | బ్రాహ్మముగాదపంబు
 పలు పండగుగాటిటహింపకూడునే | గీ || రణమొనర్చగనిటలకుతా రిం
 బుబాని | యెదుటజనుదెందితివిప్ర యిడేశరంబు | లేసెదనుబెడర
 కనుచెలి యింపకలక | కులకేశనుసుక్రశనునింక నిలుపుమెదుర | చ |
 అనవుడునవ్వుగిన్నయ్య ముఖాంబురుహంబునడోపనిట్లనుగ్ | జనవరరా
 వణుంబిలుధ కేతునిబందినిబెట్టితందున్ | మనమునగర్వమందకను
 మౌనకనిల్వముపారకుండనా | భువభుజపత్వమేర్వక కాలునిహోలికిని
 న్నుటంపెడగ్ || క | మాతంద్రినిబాధించి | పాతకపదగాకకాళా
 మా పశువునుగొనినీ | వేలెంచినపద్మాస్త్రాణ | భూతకుడవునీక వధింప
 గానపాశాసుకన్ | వ | అనిపలిగ కేంద్రంబుదూదిగ్ మృగేంద్రంబు
 జనువిధంబున రాముండలేనిదూదిగ్ పడుచుపంతట | క || గరుడునడు
 ర్కొనుభుజగము | కరణినిసింగమునెడుచుగ్ గజమువిధమునన్ | తర
 ణినెదిరించురాచాపు | పరశిగ్ రాముగృతపీర్వ పంథవుడెదిరెగ్ || చ |
 వరరథనీమిఘట్టనము వాణిఖరక్షత లేణువుంబురిం | బురినెపంగంఘా
 మిలలముగ్ బగులంగనికాతపాయకో | త్కరములవై చుచుంపనెరగ్
 కళాకేశనృతపీర్వసూనుడా | పరశుధరుంబుమెచ్చుటకు బంధురవిక్రీ
 ముడైవిరాజిరెగ్ | చ | జలదవిభుండురాముడు విశాలగుణధ్వనిగజిగ్
 తారచా | కులితకులాచలుండగుచు ఘోరధనుర్ని ప్రణత్యమొప్పగా |
 నలఘుప్రపత్కివషణముల నబ్జభవాంక్షమునింజవిక్రీమో | జ్వలసము
 దగుడైకురింపె సంయమివుత్తుగుగాతావీర్యపై | గీ || భాగకాపుశీలి
 ముఖంబులు పాధికావేందుగ్ | వానవాంబుజమునబాహు కాననమున |
 హృదయజలజాంతరంబున నెనయిజెందె | నమరులొకసమునముడ మం
 దిజాడ | ఉ | భూరమణుండునై చుశిత భూరిశరంబులుఘోరపన్నగా |
 తారములైవిహసల శిఖరే వెలయుంగవిజృంభమాణురూ | త్కారనిని
 శ్వేదపూచులు గాగ్రిలగతోడనె గగ్నిబువచ్చియా | హోనిగారుడాత్మ
 ముల్ల బోలగమా లెయభాయధంబుగన్ || క | అగ్నిహనిగ్నిహమున
 నిజ | విగ్నిహమెరుగంగఘోర విగ్నిహకార్యో | దగుడగుకాతావీర్య
 స్థ | పాగ్నిశైలై చరాము ధత్త్రశతంబుగ్ | క || తొంబదియాడు

మహావిధి । ఖంబులుజనుదగ్గితనయు గాత్రింబువగా । భంబుగవాటిత
 చెతురో । మంబెపగక గాతకవీర్య జనపతి వేగక ॥ క ॥ హరియుగ్మము
 కరియుగ్మము । గిరియుగ్మముశిఖయుగంబు శేవలముగథా । ప్పరయు
 గ్మముబోరినక్రియ । పరిబోరికాతకవీర్య జనుదగ్గి ముతిలో ॥ క ॥ ఏ
 నూరుకరావసముల । నేనూరుభుజంబులను గ్రహించినరేండుగ్రం । జే
 నూరుబాణములుపం । భానియుగావించిజై చె ధరణిమరేందుక ॥ గీ ॥
 నవ్యశరదభానిభవిమూసంబులెక్కి । గరుడగంధర్వయుక్త ॥ వృక్షసమర్థు
 సాధ్యసిద్ధముచూరగ చారిణాదు । లభ్యమనవచ్చినిల్చి యాజిజా
 డ ॥ గీ ॥ జనకవంబుజాపుటయుతూపు గొనుటగొనయ । ముననమర్చు
 చుటెగవాపి మునసిలక్ష్య । భేదనము జేయుటయుగను వింపరాక । పో
 రిరియరువాటోప ములుజెలంగ । మరియును । నీ ॥ సాయకంబులు
 వక శతపహస్రాయిత లక్షకోటులపంఖ్య లనుదనర్చ । బెక్కుగావై
 చుచు పృశ్వీకభూమరు లక్ష మనూనీగు లగుచుజెలగి । మర్మములో
 నెప్పించి వర్మములో భేదించి ధరణీరుకుక్షివ తులకరాంప । కంకపా
 లంబుల గాఢంబుగా నేసి రధరధ్యములనుసా రధులనెంచి । గేతనంబు
 లుగూల్చి యారీతివివిధ । గతులజెలరేగికలహించు కాలమెడను । ను
 భయరధనేమితురగ ఖురోద్ధతి ॥ మారజయగ్రమృపకలది గ్గంక్షల
 మున । అప్పుడు । క ॥ శూలంబులూనివై చెన్న । పాలుకుజనుదగ్గి
 నూన వైవదియగ్ని । జ్వాలలునిగుడగనుగి । వ్యాళమవిహగేందుగి
 గదియ వచ్చినవిధముక ॥ గీ ॥ వచ్చుదానిజూచి వసుమతీసురమాధి ।
 కక్తివై చెవదియై చంక్షమగుచు । వకకామంక్షలోగ్ర మైతేజరిల్లుచు ।
 బోయితునిమెళుల ముతగడంగి । వ ॥ అట్లువికలిత పాదమండై మ
 హీధప్రదం వటావటలంబు విడిచుకాచు రోషించు పంధావనవిధంబున
 నుదగాగ్రట్టజావ పంపులిత దిగంతరుండై । క ॥ పదిశరములభాగకా
 వ్రువిరు । పదిశరములసూతులేరి వారువములము । ప్పదిశరములనెం
 చియునలు । బదిశరములగేతనముల బక్షవై చెనిలక ॥ ఉ ॥ ఆజుద
 గ్నితంపనుచు నాజ్యముబోసినవహ్నిరీతిను । బాగోతుడై కుతారముగ
 కలుజలూనివడికరధంబున । యాజ్యమహికాజారంజూనిది యంతయు

మక్కలగింపజొచ్చెనా । రాజులంబునున్నతిల రత్నధర్మాలయరణ్య
ముఖలై ॥ ౧ ॥ మండలికృతకోదండమధ్యమందు । వేదిధిమధ్యము
సంకు భాస్కరుడునోలె । గ్రాలుచునఖండకాండ వహంబుగూరిసె ।
సాధికవలంబునందునా భాగవ్రండు ॥ ౧ ॥ రామభోకమనుకాతక
వీర్యమమాధి । నేతృపప్తదళాక్షహిణీబలంబు । బక్షలుపక్షతేనెవరకు
కృపాగతాగ । క్షత్రితోమరముసలాది సాధనముల । ఉ ॥ అంతటకా
తకవీర్యనకు సడ్డమువచ్చిమనుషీతీతుల । త్యంతబలంబుతోనెదియ
జునుదగ్గిరసూచమిదదు । ద్వాంతదురంతదుస్సహ కదంబకదంబముని
భారంబుగా । నంతయుబూన్చినసి చలియింపగ తేసిరిరాజుమెచ్చగ
చ । మనువిరులేయుబాగుములు మంటలగ్రీకుచు వచ్చిరమ్మచా । ॥
సనెకలోర్పకుండవరి కింపనాకృతివీర్యసూనుడే । సినివిభిషివ్రంజుడ
ను తెందివవిగ్రహమోర్చియుండున । మృదుకులులెంతవిడిచి ననుభు
తాయించుదలంచెరాముడు ॥ ౨ ॥ అంతిమరియు । మ । కృతివీర్యా
త్కృతమైనుపగ్రస్తులపై శేతుప్రకాశంబుపై । చతురశ్యందనదంతివా
హములపై పారధ్యసికంబులై । క్షీతిదోతై యుదాకృతైర్మనుకర
శ్రేణులప్రయోగింపుడు ॥ వితకాశ్చర్యముగానునర్చెరాము ॥ వే
ల్పులఁజొనంపంగ ॥ ౩ ॥ మనుకులరాట్సహాయతిన మందరయంబు
నకాతకవీర్యుడ । మృనివరసూతిపైగూరిసి ముంచెమహాశరవృష్టినిరదం
బునగముమీదవ్రాలెహమ ముగదుగ్రహిణాండము నించుచుండున ।
హ్లాసరగనంతయేనలని కూపిరిబుచ్చగ యుండనద్దరి ॥ ౪ ॥ అంత
తందు మహా పురుషుండుగావున తిన్వాయాబలంబు తనమాగ్గణంబు
ల నివారింది యవారితప్రవంక్షకొధంబున । ౫ ॥ అకణకాంతము
గాగవిల్లిగిది ప్రక్యాపీథపాదస్తుడై । యోగాగ్రీధిపీఠుండగుచు మో
సిందాత్మజాండరథం । భ్రాతారప్రవ్రయంబువైచి కృతివీర్యాధీశపం
జాతువా । చాకాండంబులుండుగ్గించిమత్తమున బృన్దీలద్రొంచె
నా ॥ ౬ ॥ అంత హతశేషులెక్కడ శేనియంబుని రిమ్మనుచంకబలం
బు బక్షరశిఖరితె నప్పరకురాముండు । ౭ ॥ చెదరకనిజ్జనుముముడు
నా ॥ యోధునిజుతికసామగళి మంపడనుచు ॥ బ్రిదముగదారునిశి త

ప్రకరంబులవై చెతును స్వపాలనవిధానం || ౪ || ప్రభుగణాభిలక్ష్య
 లేకనును వంశాన్నీకమేకంచితే | తోబుండంబునెల్లయున్నకేసలుక
 తుద్ధాత్మునిగాంచియెం | తోబాహుద్వియమెత్తి మొక్కి మునిభం
 దాగిరాని సప్తాశిసం | తేబాధంబుకియింపవద్దితిమి మన్నింపనీ దగభ
 మిన్నులన్ | ౧ || అనిన కవిలంఢిట్లనియె | ౨ || రాజవధార్థమెవరకు
 రామిక్షనకజులదగ్గి కాల్పకం | దైవనియించెనవ్వనరు హాత్ముడుగావు
 నవర్థమేదన్ | రాజులదృగనుమీరుమను రాజకుమారులుమిమ్మునేటి
 కం | భోజనీ తాగిహాయియు చొందగత్రయును ఇచ్చియందగక ||
 ౩ || అనియె మౌనమైచేయల నాదరించి తనమాత్రమంటున నునిదికొ
 వియె నయ్యవపరిణాన తన హామిభేరువున గొనివచ్చి దండీకొ
 వించి వారిగుంబడి పరకులముండుచి దేని కవిలం దెనురుగాజనియె
 నమోక్ష్య పగభాంబు వంభానవలదనరి రిప్పక్ష్య కిల మహిముని యి
 ట్లనియె | ౪ || రామహింస ధానికీర్త్యభి | రామగుణలలామరివుని రా
 మునువాత్సా | యేమిదెనిత్తంబునమా | ధానునునకువచ్చితిరి యెదరి
 బమ్మెనుదిగ | ౫ || అనిన గుంబడి యిట్లనియె | ౬ || భూక
 తుగ్రియనునవంకియె | హితులుమాయాదరువచ్చి యక్షనున్నార | భా
 శమునల్గి యింకి | నాశన మొనరితుమునిజ నాధిపయిదుకు || ౭ ||
 ఏనునశ్శిష్యులఁ ఘృణ వినులనుతులు | శరణుబొందినవారున న్నరేభ
 యునున | శరణుబొందినవారల జంపనిచ్చు | జరుగుగలరెయ్యెనుంగ నే
 జగమునందు | ౮ || పరహితబుద్ధినింతులు కృపాకలితాత్ములునీతినుం
 తులొ | క్కరికికీడుసేయరుప కారమనమ్ములునిత్యకీర్తికా | మధుల
 జతోయకూరులు నిశుద్ధదరితులనిత్యవాక్యబం | భురులబలాభ్య
 లుగకలువ దూరులుమానవతంశవధకమల | ౯ || ఫలినప్పగించుట
 ధర్మంబుగాదు మాయంబు ధూరు కరుణాకటాక్ష ఏకతంబు గలిగి నే
 నియునిమనుషిధుల రక్షింపవలయునుని విని పరకులఁబాండు నర్వి యె
 క్కపిల మహిముని కేవల విష్ణు స్వరూపుండు గావున నతని నవంబులు
 గగ్గింపించి యిట్లనియె || ౧౦ || మానివర్తయిదు నుమాదులువిష్ణునకు
 త్తనయింపునకురుకు మిత్తురై | నాదరించితినిజిహ్వా క్కరికికీడుసే

విలువనంపువారి ననభుతులు || ౧ | అనినవినిదోర్తి లేర్పించి మునివ
రుండు | మనువిభులరాముముందర సురుచుటయును | గాంచివారల
చేసమి ప్పారములుగ్గి | హించియావిప్పదాశీర్వ దించివలె || ౨ ||
మనువిభులారయారకలన | మానివరుండు హరిష్వయావుడీ | తనివదనం
బునగ్గియు మువంబునపర్కప చేసికాంచితిగ్ | మనమునకేదకక్కిని
మందిరసీమకునేగిమేదినీ | జరులకుపయ్యెకంబుగ యశస్థితియంబును
రాజ్యమేలుచుగ్ | ౩ | అని మనుకుమారుల ననుగ్గిహించి నిలిపి కపి
బుని విడ్కొని భాగవంతు యభేచ్ఛనరిగనంత నక్కపించుడు మను
వంశ్యులకట్టనియె || ౪ || భాగవంతుమహిమిపల పాలు చేసె | మిరు
చింతింపవలవదు మిరుకుతిలల | మూలమునజేవనంబగు ముదముగలు
గు | విజయమగుననితిలలుడీ విందియొప్పగ | ౫ | ఇట్లువారికి భవిష్య
త్కాలంబున తిలవృత్తి యగుటనరింగి తిలలొనంగినవార విమునిమాప్త
వత్తంబులు ముఖ్యంబు లనిగ్గిహించి విడ్కొని మహాదేవు పన్నిధిజని
పాప్తాంగదండంబొనదిగ్ ప్పాంజలులై యిద్విధంబైరింగి నిలిచిన నీశ్వ
రుండు పరవ్రజ్ఞుడుగావుత తత్ప్రకరణంబుడెలిసి యనుగ్గివా ద్భవ్విగ్గా
చె జూచుటయు తదియొక యంబైరింగి యగస్త్యులగు తన్నిధికులు
మిరుకు విశ్వంభరముని వలన కాపంబు ప్పాప్తంబయ్యె కపిలు నాశ్విన్వి
దనంబున తిలవృత్తి యగుట సిద్ధంబు తచ్చాపంబు కరియుగంబున మి
రుకు ప్పాప్తంబగు నింతియసిద్ధించు జుతింప వలవదు మిరుకుండు నిందుధ
రునకు కారుణ్యంబు గలదని మనుకునీమల నాదరించిరంత || ౬ || పం
దముఖుడైనమారుచక పదామునకు | తిలరపముగావలయునని తలచి
యొక్క | నాడుతమదాయకపిలునా ననముజూడ | విశ్వకర్మనతకుజా
చి వేక్కననియె || ౭ || కూలిజటాజాటమునకు | తైలముగావలయు
తద్వి ధానము వెసనీ | తీలాచారుర్యంబున | నోలింగాదిందియొప్పగు
ముకుతత్వనిధి || ౮ || నావిసీరయమున నావిశ్వకర్మధా రుణిమంక్షల
ముగాన్ల రోలుగాగ | ప్పదాగ్రిమిధ్యుడు ప్పంథంబుగాగహి మోక్షిద్ధ
శింద్యులు యుగముగాగ | గోరాజతస్యహ భారవాచుకుగాగ నా
కుష్ణయత్రతిహగ్గి హంబుగాగ | నలకాప్రసిద్ధయంబు మూలాగోర్తి

యథాగాగ ఖరకరుండున్మిదిప్పు కరకగాగ । వేసియందులతైలంబు
 దీసితిపుర । వారునకవికాంపగైకొని యాప్రభుండు । ముదితుడై
 మృగలమున నుదితులైన । మునుకుమారులబిలిపించి యనియెనిట్లు ।
 క । ఈవిశ్వకర్మచేసిన । యావిధిగొనిభూతలమున నమరించుచునే ।
 తోవాక్కుయైతలను । గావించుటయగుచుమీకు గలియుగమం
 దుక ॥ వ । కావున కలియుగంబున కార్యకారణంబునంగాని కాదు
 మీరలు తత్కాధనంబుల పంక్తిపొంది లోకోపకారంబుగా తైలో
 త్పాదనంబొనరింపుడు । మరియు । గీ । ఏనుడునుహిక్రమారమూ
 విజయవాటి । కాపురంబుగ్రహారమై కాపురంబు । మీకుకృష్ణానదిజలా
 తి షేకపరగి । నిందికీలాద్రినిహరణా భిష్టభూమి ॥ వ । మరియు త
 త్పాదనం బెరింగించెదనందు కోటిదేవాలయంబులు రెండుకోట్ల వైజ
 యంతులును మూడుకోట్ల కుంభకార నిలయంబులు పడునాల్గుకోట్ల
 చర్యకార గేహంబులనేక వింశతికోట్ల గజంబులు ద్వావింశతికోట్లు
 శ్వంబులు గోపురంబులును నైదుకోట్ల బ్రాహ్మణ నితేతంబులును బ
 ద్వికోట్ల రాజునందీరంబులును పదునెకండుకోట్ల వైశ్యవేద్యంబులు
 పంచైంశుకోట్ల శూద్రాహంబులును పదమూడుకోట్ల ఏరళంబులును
 గలిగివలసిట్లు నవ్విజయ వాటికానగరంబున కధిష్ఠాతలై । నీ । వేద
 కాస్త్రాచార విప్రపూజనములు శివయోగయోగప్ర సిద్ధబుద్ధి । శివభ
 క్తియుక్తియు శివమహానందకా త్పర్యసోదకమహా వానగరిమ । భూతి
 రుద్రాక్షుసం పీఠియునదిగాక పంచదినోద్వాహ భవ్యనిధియు । జప
 హోమమహావ్రతా ఐరణంబునద్గరు వందనంబునునిత్య వైభవంబు ।
 గలిగిశక్తియకులతిల కులుపవాప్ర । గోత్రినిశ్చుకులనిమిష గోత్రికీ
 రు । లద్ధిమంచారులతమసా మ్యాకృతులును । ననగమనునంశ్యులొ
 ప్పదు రిఖలదిశల । వ । పొందుయభేద్య నుండుండని ఖండపరకుండను
 గ్రహించె నంతవిద్యోని । క । మనువిధిలునిజపురమునకు । జనినా
 మూర్తిజ్యముననుండి నతేతంబునున । జ్ఞమలవలనబుద్ధ్యధర । విమరున్
 సాఖ్యంబులనుభ వింపుచునేడక । వ । అనినవిని శాసకాది మహా
 ఋషులు రామహర్షణితో నిట్లునిరి మహాత్మా మనుజేంద్రుని యాహా

కథర్న వ్రావతాన శుభానుభవంబుల తెటంగెటుంగింప వలయునపు
 డు మాతుండిట్లనియె || ౪ || అవనిపతులకుతోలుతక | వివిధకథాలా
 పమైన వృత్తిమూలం | బపుడుడియారముబెట్టుట | యవసరమైయె
 ప్పవృత్తియు లగుగుటదెలియ || ౫ || హరిహరలక్ష్మీనామ | స్మరణ
 మునునధికయామ వమయంబునని | ద్దురమేల్కొనిగురులఘుశుచి |
 కరణంబులుదీర్చవలయు ఘనతరనియతి || ౬ || గీ || కనకమునురన్నివస్తు
 నికాయభూరు | హములబృంహవసంబు బుగ్గాంగనలప | లంబులను
 పుష్పములవలి లములమేలు | కొనుచుకాడంగవలయుభూ జగపతుల
 కు || ౭ || మరియు భూవిభుడాలోగ్య బలములకొను నొక యామమ
 స్త్రీవివ్య వలుపవలయు || ౮ || లేవగడమేలుకొనికెవ స్వర్తికపరించి |
 దంతభావనవిధిబూని తత్త్వదమున | బూనినెఱుంగవలయుని కానబుట్టు
 ఖాట్టుదెనియమంబుతో వచనివిధుడు || ౯ || ఖదిరమ. త. లే. బ. కా. నుగ. త.
 లేడు | మిట్టివేముపాల మద్దిమామి | కాదుకాగురుకెదు గలవియా
 ర్త్రముచేసి | దంతభావనంబు దగునుసర్పి || ౧౦ || గుర్యముబ్రీయలలు
 కఫపైత్యరోగహరము | చిత్తమునకుబ్రీపన్నత తీయకర్ణ | నాడికాశు
 ద్ధిగావించు వయనములకు | హితమునగుదంతభావనం బెల్లపృథకు ||
 ౧౧ || అంగముఖంబగు నబలత లేయని మంచుమేనికాంతి పొందుటరచు |
 మగుడబ్రాహ్మణుడెచ్చ మర్దనముతియగ నమగుణంబైనయ భక్తంబు
 వంబు | తపత్యన్తవారిచే ద. చలకంబాడ తలకుకొంఠమువేడి జలము
 తెప్ప | కంపదాడిపృథి కిమలకుసుమలంగ నుష్టాదకమువల యామఘ
 టింప | జలకిమాడినపుడువలయు నుదడియొత్త | కాంతివచ్చునీడ కల
 లుజెంద | వంగమునకునుశుభ్ర నమవుగావలసిల్లు | గలుగుసుఖముభూ
 వరలకునిపుడు || ౧౨ || బుధకినైశ్చర్యవారి ములయందునభంగమున
 రింపగావల యానువిధులకు | పదిహేనువారి ౨౦ సం దెన్నట్లగుడ దన్య
 వారదత్తప్త యమ్మరచు | తలయంటుకొనిబు గిలిగివనియుతైల
 మునభానుదినమున బుగ్గాణవ | దినగానస్థింబుగ్మిత్తికభావాదినమున
 తొలకర్కమ్మ సునంకరించి | వ్నాచ మువంబున్నచే శ్రవనియొడలు |
 గాంతిసంకుమభాదక కళలచేత | బూణాచంద్రునిపొత్తిక బాబుప్రభు

. అ | సుగుణపంపదశ్రుతును జోలపుజామీ | గీ | దేవపూజయజ్ఞప
 మును దీక్షువేళ | భోజనము చేసినిదురను జోవుతరిని | గొలుపుకట్ట
 దీయపుమను వలయముడు | విధములగువస్త్రములుచాల్చి వధిపతు
 లకు || క | తోయజ్ఞపదమలయూర్పులు | గాయము మొందిననుదీప భ
 ట్వాపును | చ్చాయలుజాదవినన్నానము | శ్రేయగదగుదత్కలమ
 ము శైందకయండుగ | గీ | పరపతిపరధనముల బట్టరాదు | పగలు
 భామినిగూడంగ దగదునరుల | కదిపొనగకుండరత్నరి హరిమునకు |
 నిర్మదానంబుదగునేయ నీతిమతికి || ప || మఱియు గోహరణ్య మహీ
 మర కృతానుస్మరిపలిల భాస్కర ధరిత్రీశ్వరాష్టకంబు మంగళాష్ట
 కంతై తనచుగ నిదిగంచుటయు భక్తిబ్రహ్మిల్లుటయు ప్రవక్షణించు
 టలోపగునవి వానియందు నియమంబుగా నర్హవిధానంబులు || గీ |
 పెక్కుజనములులేకున్న సుక్కడైన | నిరువురై నసుగుడువకా క్కరు
 డుభక్తి | గొనినయదినిద్యమాదాన జదుడుపుణ్య | లోకదూరుడను
 చునదియి వేకులండు | గీ | ఇష్టఫలసిద్ధిక్రావించు దృష్టియొడవు | త్రి
 ప్తివిలసిల్లనజ్ఞనో తృప్త్యుడగును | భోజనములెప్పవిప్పప్తముగ సెనర్చు
 నట్టియనిజాధనాధున కవినియంచు | నీ | కువలయాధీశులు కొండము
 చ్చునునద కారపక్షులశుక శారికలను | వెనుతురుగరళంబు బెట్టిన
 యన్నంబు నాజంతువులమ్రోల వరయనిదీన | ఏక్షించివెంట్రుకలో వి
 దిరిచికన్నులు మూయుచుగూయునా పొలుపెరుగుట | కాగతికట్టిలప్ర
 యోగంబులారసి భుజియింపగాదగు భూమిపతులు | మగడులేనినెలం
 చే మగువలేని | జనునిచేరోగయోతుడగు జమీనిచేత | పోలముగ సెన
 రించిన పురుషుచేత | దానిచేతనుభుజియింప దగదుపతికి || గీ || ము
 దలుతీసిమధ్య ముపసంగరులుచేదు | నావపులుసుపిడప నానలెన్న |
 భోజనాదిపలిలమును గొనలేగదును | ధ్యాయనందునీరు బ్రావవలయు
 క | ఎక్కుడగులేనివిదుశుధ | మిక్కిలియగుకారమున్న మిక్కిలిదిని
 యు | దృక్కాంతిపీనంబగు | నెక్కువపులుసొగరుదినిన వృద్ధరశెం
 దున || గీ | పవజలదవారివగవారి చవుటవారి | గొనడగదువెళ్ళుటం
 బుగా గూడుమెక్కి | జలముగొనకున్నదడుతడు కృతరశెందు | కొం

దముజులంబుపలుమూరు గ్రోలవలయు ॥ ౧౧ ॥ కడుపువాల్గుపాల్గుగా నె
నరిదిరెండు । పాల్గుభుక్తిగొనగ బ్రమదమెవగు । నుదకపానమునకుమె
క పాటునుపమలు । గానియెడలనెక్క గదజనించు । క । డప్పియుడు
తారునన్నం । బొప్పదుత్తుధకోదనార్థ మొప్పుదుదకమా । మొప్పెరుగ
డేనిపుట్టువ । గుప్పువగుల్కయొక్కవము గురుకుగళమునక ॥ ౧౨ ॥ కడు
పువీక్ష్మటిల్ల గుడిచినహీనభో । జనుడునైనయట్టి జనుడుజంతు । నామ
గానవతడు పనుమైనగుడుపుచే । నెపులులేకనలరు లేదమెవక ॥ ౧౩ ॥
సావడిదేవతా వృరణంబులేయును కొంచమునడచుడు గూరుచుండి ।
తమ్మలంబొనరించి తల్పంబుదక్షిణ భాగంబుమీదుగా జవ్వలింప । భూ
రిశుభంబగు భుజియించితేయినింప తోడనేనుదరంబు తుండిలమగు । మె
సగియేపుమీట మిసగగమించిర వెంటనేయంతకు డంబనరుగు । గు
డుచువానిమనము గూడుబెట్టెడువాని మనమునుకొనైన మలయుదులు
ము । రెండుగానుసేంబు లుండినభోజన । మరయవివచమానమని తెలి
యుడి ॥ ౧౪ ॥ పరిమళంబున్నపు మృంబులుధరియింప తలకుండుబట్టమె
త్తయునున్నద । గంధంబుదొలగుకొరముమానవులకు శేరింగిచాల్చి
మంతురెలమి । జవాడిటూనిపా ర్థంబునగన్నెరుల్ మల్లెటొగడ
లు మద్దియులును । జాబులుసంపెగిల్ శతపత్రములనుకాటలముగ
నూరిని గలిపిచాల్చు । రరియగోరంబపువ్వులు మరువములను । చెలగి
విరువాదివిరులును చెంగలువలు । కప్పరంబునగూర్చియిం పొప్పుడు
తు । రతులభోగరతులైనవా రనిశమునను ॥ ౧౫ ॥ మొల్లపువ్వులుగర
వీర ముటునుజాజ । విరులుగురువేరునుత్రిదోమ హరులునగును । తె
త్తుకారులునగుటగొ ఱ్ఱంగిసేరు । జల్లిముడువంగవలయు గ్రీష్మంబునం
డు ॥ ౧౬ ॥ మొగలివిరుల్ చేమంతులు । పొగడలుసురపొన్నపూలు పొ
న్నమంబుల్ । తగపరిపెంగలునుష్టము । లగుటకహిమవేళచాల్చు
రిసుభవనిరతుల్ ॥ ౧౭ ॥ శిరముమాసినపుడు మరువంపురుల్లికా । కు
ముములుభరింప బొవగుసంక్రమ । దగళిరోరుహముల దైలంబువిడు
వని । తరినిమొగలిపువ్వు చాల్చవలయు ॥ ౧౮ ॥ రెండుఘడియలుజ్ఞా
నాలు నుండుతావి । మొల్లలునువిరివాదుల మొదయునాల్చు । ఘడియ

లోకర్షూముపాన్నల గ్రామగంధ । మొకవగలులేయుపంపెంగ యుం
 దవలపు । క ॥ కరపీఠంబులయందును । కురువిందములందునుకుళ కు
 సుమములందున్ । వరమల్లికామంబులు । పరిమెళమలురెండుజాలు
 బాహుకయుండుక ॥ గీ ॥ ఊడురెండుబగల్లును రెండురాత్రు । అర
 యుజేనుంతిపువ్వుల పరిమెళంబు । నైదురాత్రులు మొగలిపూ లందు
 నిలుదు । దానినోలుచుచెంగల్వ తావికలయ ॥ గీ ॥ మొగలిపువ్వు
 కంటె రేగ చెంగవలకంటె । మైదువచ్చుకంటె మల్లికాకు । సుమము
 కంటెనను హితమమైనవువ్వులు । దెలియలేదువసుమతీలలాను । గీ ॥
 అగరుకుంకుమపువ్వును మృగమదంబు । కుంకుమదుఘనసారంబు గొజ్జ
 గిరిమ । ఢిందిశిశిరవిదాఘాన్ధి దినమాలందు । చందనమలందవలయపు
 వ్వుంబునందు ॥ కా ॥ మాంజిష్ఠ్యంబునుపృష్ఠచీరలనుమో మాలంబరం
 బులేధరిం । పంజల్పాంబుగ్గీర్షుకాలమున ప్రాప్తంబైనవపకంబువే ।
 కంచంగాపులుకాపులున్ధవళ చేలంబులేధరింపందగ్గ ॥ రింజల్లంగ
 నుదాడిపైతిమాలు దూరింబై నివతికంపగ ॥ నీ ॥ వనితగట్టినయట్టి
 వస్త్రంబుదాల్చిన భాగ్యముకొర్యముం బాఠిపోవు । మాసినచేలం
 బు నొవలలేధరియింప తీటయినశుభవృత్తియునుటిల్లు । నయనివస
 నంబు నెరయకదాల్చిన జేసినపుణ్యంబు చెదరిపరచు । నెలుకగొట్టినయ
 ట్టి ఎలువధరిందిన పంశాపమొనరించు వంతెంబు । ఖండపరిధానము
 ధరింప గదియుజ్యేష్ఠ । కాలినపటంబుదాల్చిన మేలుదొలగ । జేసికా
 లువిహారిక జేర్చుగాన । వీనిధరింపగూడె వ్యాధిరైవ । మ ॥
 తెలుపుజెందదువేల్పులిత్తును మహాదివ్యంబులైనట్టియు । తనవములేర
 త్నవిభూణప్రపయమున్ దాల్పంబున్రేణిక । ల్లవిలేకున్నమలక్ష్మరాగి
 యును లేకభ్యంబిరంబైనపీ । మవిభూషాభిధరింపగల్గుదుగు సంద్యై
 భవ్రాత్నాహములే । గీ ॥ కకినమైదిక్కునలప క్లాంతిగిలిగి । యొగ
 రులేకడ కొత్తున నెత్తబడుచు । శశివీరితఖండ రుచిమాన చ
 ట్టమైన । ప్రాతదియుమధురమయనైన క్రమకమొప్పు । నీ ॥ దళమె
 క్కటంబైన తాంబూలపత్రములే మూజేసితర్కూగ ముననొనర్చి । తొ
 న్నెమెయింపబ్బింది పద్మియూ నయిదీసి పానగజ్జాలిదివడ బోసినట్టి । నీ

లాశ్యచూడాంబు నియమంబుగాబెట్టి భోజనంబునకుత త్సూర్యమం
 చు । నాల్గుచూరులుభోజ వంబుచేసినమీద రెండుచూరులుమరి రే
 యినప్ర । మూడుగునాకుదడియొత్తి మానవులకు । తత్సూర్యమంబు
 చుండుప్ర ధమరసద్వి । రీయరసమందుమిసి తృటియరసమి । ము
 క్తలుమింగినవత్సూర్యమి బోలునదియు ॥ ౧ ॥ ముఖవిశాసముపంతితా
 మోదకరము । పారభవివధానముగభా సౌఖ్యకరము । భూరిదోష
 గ్నుమనునతి భోగవేళ । దహకమువిలాపకమునిచ్చు తమ్మలంబు ।
 వ ॥ మఱియు మఱిరోగంబును రక్తపైత్యంబును అపస్మారంబును
 చిర్రుభ్రమయు పాండురోగంబును తొమ్మిమిప్పియు గ్రహణీయు కడు
 కాసయు కాసలుగలవారలు వీద్యంబు నేయగూడదు వినుండు । నీ ।
 తపగంధమునమోహ రాహిత్యమొనరించు దవరగాగెఱుయి దంత
 మునకు । జగిచిగిదెచ్చుకె చెయ్యరకపైత్యమును మునునాఖ్యాతహం
 తైతనర్పు । ముఖవిశాసముగూర్చు మోదంబునెనయుండు చింతింపన
 వుమరం జల్లితేయు । భానునీవశ్యత బరగించుపద్మింబులకంటెమీల
 వ న్ముఖికాదనరు । తాపమునడంచుచిచ్చుకు దగదలిర్ప । చెలువమందిం
 చులఘుకారి తైత్యహరి । దీపనికరంబుకిమిదోష యాపనంబు । ధ
 రణిజమలకుకడ్రొంపు తమ్మలంబు । ౧ ॥ అశ్వచూడాంబువాత్తిపై త్య
 ములనడచు । శంఖచూడాంబుకఫపైత్య పంచరగము । దిప్పనున్నం
 బుల్లేచ్చ విచ్చితి తేయు । గుల్లకున్నంబువారిదు ర్గణముకెరుడు ॥
 ముక్తచూడాంబుమేనికి । వ్యక్తముగాగాంచిచ్చు వస్త్రంబునకుగ ।
 మాత్రులునుటించుగారవ । యిక్త భాగించురాజ యోగ్యతదెచ్చుక ।
 ౧ ॥ కున్న పాకుననాయపు నన్నగించు । పత్రమూలంబుననురోగ బా
 ధతేయు । వగ్రపత్రంబుననుపాప మతిశయిల్లు । నడిమితునయ్యలజ్ఞాది
 నాశమునపు । ౧ ॥ శ్రమకమలగుణంబులపై । త్యమలదగించుమ్మ
 దులీల నాకలిబుట్టిం । చుముదంబుగజాహమోశీ । ప్రముఖమాత్మ
 వ్యక్తిగతి గావించుదగ ॥ ౧ ॥ నాగవర్ణిదశమ్మల వైజగణము ।
 భద్రకర్త యాకఫపైత్య భద్రవంబు । నాననామియనికరంబు వదులుట
 యును । గలిగిరఃశల్లజలయలో శవ్యముల ॥ ౧ ॥ క్రిముక్తముఖాంబు

కునగారకక । నమాలముగపర్వములు మెనగగతాంబూ । అమృతము
 దుగాకుండగ । నమలగవలయునుధరిల్లి నరముఖ్యులకుక ॥ ౧ ॥ ఛరు
 అనిందించితరసుం దరులగోర । కహములనునిదురింపక ప్రాణరతికి ।
 కీడుదలవకకపటంబు గినుకయలుక । మదములేకుండుటహాంబు మా
 వపులకు ॥ ౧ ॥ ఎంతచనియున్నరుచియు నభీష్టముగను । భోజనముగాని
 వంటకం బునుభుజింప । జనదుబుడబుడలాడుచు జలజముఖుల । మొ
 గములనుచూడ్చిప్రేలంగ దగదుప్రేల ॥ ౧ ॥ పలుకుతుకొజడిపెట్టక
 పలుమారుంజాంక్షపలుకు పలకకతనుదా । వలరుచుబొగడినగవ । నన్యు
 లకుపకారంబు జేయు ట్రాప్పనరునకున్ ॥ ౧ ॥ తాలింజోనావ దల
 యొందుదైర్యంబు మెండకపంపద కుబ్బులోక । కమగూన్వితుడయి సా
 హపకారింబు లందుపడుధుకడ వైచిత్ర్య । జేయంగదగదును చిత్తు
 డైయరుప్రార్థన నల్పభోజనుడవై యనుదినంబు । కరణుజూచ్చినదీన
 జదులరక్షింపనే మరకనుదానధ ర్యమునుగలిగి । సుగుణపంగతియతిధి
 జేవగురుభక్తి । గోద్విజప్రగతియనుదీర్థ కోటిశేవ । భూతవయ్య
 నువగృంధు పోషణమును । గల్గివర్తిండువారికి గల్లునుఖము ॥ ౧ ॥
 పగలుపురతంబు జేసిన పాపజనున । కాయపునశించుపాపాత్ము లైవచ్చి
 జలు । బుట్టుదురుపంథ్యలనుసిరి బోలుగాల । మెరిసితరుణులగూడిన
 నెనయుభుభము । మి । పరభానులే పరివర్ణానీయులు దలంపకువారిలో
 భానులే । శ్వరుభార్యమణిభౌత్విపత్నియొ గురుస్వామినియాహ్వా
 యుక । ధరణీజీవవధూటియొన్పలుని కాంతారత్నముక బంధుసుం ।
 దరియొక మాతృపమానులందువయ కాస్త్రజ్ఞులే ప్రశిద్ధంబుగక ॥ ౧ ॥
 పతివిరహితమైన పంకజాక్షినిబెండ్లి కానికన్యనువృద్ధ మైనపతిని । రూ
 పశీలములనా క్షేపింపబడివయం గవతనవణాంబు కంటెనధిక । వర్ణ
 మాదానిదు ర్వారగాత్రినిబొగ్గు బాణదానినిరజ స్వలగుదాని । గడు
 వలకుగుదాని బతుగునుగోడిని కుబ్జునవాతకవన్ కులదిహీన । బ్రాహ్మ
 ణినిబిలివొంగిదు ర్భగనుకులట । మాత్స్యవజ్జోజసాధిని మూలజంధు ।
 ఋతువనిగృహరోదానన్ బుష్పనాథు । నెలలుబొంచినగద్దినక గలియ
 దగదు ॥ ౧ ॥ వలదువన్నులలేగాను జలుచుండు ॥ అలరనెత్తుము

వాలు గన్నులనుకొంపు । మోవికొల్లంటిపంపెంగ కావిమేను । భూరి
 లజ్జయుగలవతికా బొందవలయు ॥ ౧ ॥ మెలగునపునుబసిమి మెరుగుదీ
 గయుబోలె । పొంతనిలదినపుడు బామ్మవోలె । నురముజేరినపుడు విరి
 దండవ్రాలెనిం । పొడవుపక్షచుపక్షతి గలియుటోహ్మ । ఉ । నందనుడై
 నపాతక మొనర్చిననన్య మనుష్య చేతవా । నిందునిమింపగావలయు ని
 శ్చయమింటజనించికీడుకే । యందొరకున్న మూచకము వారసిదంపగ
 బాలుబోసిసి । ల్లిందగబెదినట్లు నచలీకృతమానసమైన్మ పోత్తముల ।
 చ । దినదినవధామానలగు భీరులకాపడవచ్చుబోనుకా । మనుజులకం
 పెపాచ్చుగను మస్తకపంథవ మాకచోత్కరం । బునకగుగాక రెప్పలు
 కుళ్ళాయుగళంబున కుంక్షురప్రభం । క్షనమొనరించు నేవిధిక దంకయ
 చింత్యమెరుంగకక్కమే । నీ । దీనతజౌరసేక తీర్తిప్రస్తుకప్రియ భాషణం
 బారులతో బాడినయ । వాత్సల్యముద మందగతెమ్మనిం దించుటక
 లుగక నిష్ఠురోత్తు । లాక్షగపత్యవా క్యంబేక్షవదియింపు చునుదానధర్మ
 వి స్ఫూర్తికమేరసి । శరణాగతప్రియ సంతోషముజేయు ధన్యుడవ
 మా శతంబుబ్రతుకు । పంతతోద్యోగమునుసాహ పంబునుచిత । య
 త్నమునులేనియలగున నధాచరితు । గవయమెల్లమసారి కన్యయన
 తి । వృద్ధునొల్లనివిధమున పృథివియందు । ౧ ॥ ఆవలింతుమొర వాగి
 ముక్కునబుచ్చ । వలయుతుమ్మనట్ల నిలుపవలయు । పలుమరునుసా
 పింప దలనూచగారాదు । దగ్గదగదుపథల ధరణిజనులు । ౧ ॥ కార
 ణముదైవమనుచులో కంబునందు । ప్రజలుబూనినయట్టి ప్రార్థంభ
 యోగ । ముడుగరాదెంతయును మణిసూరకున్న । దిలనరీతిదైలంబు
 దీయవచ్చు ॥ వ । యేలేద్దగ ధర్మప్రవతాన శుభానుభవంబులు మ
 నువృద్ధులందుగలపు వారికి కృతయుగంబున శేవనాసిద్ధండును ద్వాప
 రంబున నేకోరామ పండితుండును వారిగురువర్యులగుమరు కలియ
 గంబున శ్రీపతిపండితులను జేరికవరుండు కాగలండు వారు మునిశాసం
 బును బొందియు చింతాదైన్యంబులు జెందక కీర్తిధర్మంబులబలికాళ్లు
 లైరని జెప్పిరంత ॥ ఉత్సాహ । హరిహర కారకార కారవిందకుందసి
 హరికారదాబ్ధికార దాబ్ధికారదామరా । హరిసారపానిసార సాక్షాదప్రసా

లగబసం । హరికుముదయల్లి కాళా నాంగమల్లి కాళానా । క ॥ మం
దరమందిరకుందరి । సుందరకుందరదనౌను సుజనహృదయై । దింది
రదారుకముని । మందారముకుందిసుతయ మందానందా । మూలిని ।
నతలివిజయవాటి స్వనకామగావధూన్తి । యుతివిలసితిమూర్తి యో
గిచేత్రవర్తి । ధృతవజ్రలహరీ దేవతాసింధుధారీ । వితరగుణకాలీ
విద్యదంభోజపీఠీ ॥

గద్య । ఇది శ్రీమదగస్త్యశ్చర వ్రహ్మాదలబ్ధ శ్రీవిద్య విచక్షణ
సులక్షణ కాండిల్య గోత్రపవిత్ర సరిధర్మ మందిరపుత్రి సమాజ
పాదేత్య విరచామ్యాశ్రిత శ్రీకృష్ణ మురువం
శత్రురాజంబును మహాశ్రీమం రంబు
నందా, చతుర్థా శ్వాసము
సంపూర్ణము

శ్రీకృష్ణ శ్రీకృష్ణ శ్రీకృష్ణ శ్రీకృష్ణ శ్రీకృష్ణ శ్రీకృష్ణ శ్రీకృష్ణ శ్రీకృష్ణ శ్రీకృష్ణ శ్రీకృష్ణ

శ్రీమద్

అవిఘ్న మస్తు.

శ్రీగురు చరణారవిందా భ్యామ్నః

మనువంశ పురాణము.

బండహాశ్వాసము

క । శ్రీకరనగజాస్యాబ్జి । వాకరతాలేందుభూమి వాసవముఖ
నా । కాకపున్నతపాదకు । బాకరభస్మితాంగమల్లి కాళానాలింగా ।
ప । అవధరింపు మవ్వలి వృత్తాంతింబు శౌవకాది మహామునుల క్షధి
కునితో నిట్లనిరి ॥ క ॥ మనువంశవిభులకలియంగ । మునమునకాం
బుతమ్ము బొందిననీలా । గుసవతికందిరిధారుణి । జననాయకులెవ్వ
రెవరు కాశించిరిగి । ప ॥ దూరు భూతభవిష్య ద్వర్త మాన విశ్వ

పక్షాల్గు గావున మిమ్ముల భవిష్యద్వర్తకమానం బడుగంగ వలసెమా-
 తరింగింప వలయుననవుడు రోమహవకాణి తనూభవుండు మీరన్నయి-
 ట్లు వ్యావవ్రీసాదంబున భవిష్యత్ప్రచారంబు నెరుంగుదు రాజులవిధం-
 బు తెప్పెడవినుండు || ౧౧ || ద్వాపరాంతమునను భాక్తిబురంజయం జ-
 నురాజయేలెన య్యనఘుమంతి | యగుశునకావ్యాయు డవిభ్రదుని
 మిత త్పుత్పదైవట్టిప్ర ద్యోతనాఖ్య | ధరణిబిరికిసె దత్తుతుండైనవి
 శాఖయపుడువోచె బులులనంత | రాజగుండటమీద రాజయ్యెబుడమి-
 కం తటభూమిగాచెద తనయుడైన | నందివధకానుడిట్టిచం దనమున
 నూట | నుప్పెడినెనిమిదివత్సరం బులుధరితి | కథిపుడై వర్షసౌఖ్యం-
 బు లనుభవించు | రమ్మనుజనాయకోత్తము లై దుగురును | ౧౨ | అం-
 త మితియు శిశునాగుండును కాకవణుకండును తేలిధన్వండును తే-
 లిధర్మకాండును విధిసారుండును అజాతకత్తుండును దిర్ఘకుండును అజ-
 యుండును నందివధకానుండును మహానందియునను మహిపతులు పదు-
 గురును మున్నూట యరువదియేండ్లు భూపాలనంబుగా వింతురు తదనం-
 తరంబున కలి పైబలంబగుటయు శూద్రప్రాయలయి యథావైధా-
 ర్మికులగు రాజులుదృఢించిరండేక ఛత్రాధీశ్వరులై మహాపద్మంధను
 మహిపతి రెండవ రామనింబోలె భూశాసనంబొనరించు సరిసికుమా-
 రులు సుమాల్య ప్రియులులయిన భరతుండును వటసుండును శివస్వా-
 మియు అరింద ముండును గోమతి పుత్రుండును హరిమంతుండును నె-
 వనరుండును శివప్రదుండును శత్రుసంవత్సరంబు రాజ్యంబు జేయుదు-
 ను మితియు నటమీద మహిసరుండు బగత్ప్రసిద్ధులైన తొమ్మిండు
 వందాఖ్యలగు నందనల భరించువాడు అంతట టంద్రీగుప్తుండను చా-
 వ్యుండును భూమికి రాజపును దత్తనూజులు హరిసారుండును అశో-
 కవధకానుండును సుయశస్కిండును సంగీతుండును శాలిశూరుండును హే-
 మశర్కుండును శతధన్వండును బృహద్రీధుండును మార్కుండును న-
 నువారి నూటముప్పదియేండ్లు భూభారంబు వహించురు బృహద్రీధుని
 దధించియెరిని సేనాపతియగు శృంగావ్యయుండు రాజ్యంబు పాలించు-
 మితియు ఛక్రిమిత్రుండును మిత్రేవుండును వినుమిత్రుండును సుశ్రుదం

డునుపురిందును మేఘుండును వ్రజమిత్రుండును భాగవతండును దే
 వహుతియు శృంగుండు నను వారునూరు సంవత్సరములకు నెక్కువ
 గానీల నేలుదురు అంతకన్నులను పృథివీపతు లల్పగుణులు ధరణిచాలిం
 తురు కన్యామాత్యుం డైన వసుదేవుడు శృంగదేవహుతుల వారింది
 తానుక్కరుండ ధర్మితికధపతియయ్యె నంత భూమిల్పండును నారాయణ
 ణుండును కన్యపంబుంధులగు వారును మున్నూటనలుబదియై దయనం
 బులుధరాతలంబును శాసించురు మరియు కన్యశంకుం డైనను శర్యువం
 వారింది తనభృత్యుండగు నాంధ్రజాతి యొండగు శూద్రుండు టలవం
 తుం డై ధర్మితివనుభవించు వానితమ్ముడు గృష్ణుండు గొంతకాలంబు
 మహిపతియగు నంత కేతాణుండును పాణకమాదుండును లంబోద
 రుండును సివికుండును మేళరాసియు నటమామండును హరిష్ఠిండును
 మహావేయుండును తలకురెడను పురీషభీరుండును సునందనుండును య
 జ్ఞశ్రీరుండును విజయండును భావ్యండును బీజండును న న సృపతులు
 నన్నూటయేబదియారు వషణంబులు భూమి శాసించురు మరియు నే
 డుగురాభీరులు పదమొకండు గర్భభులు పదియారుగురు కంకనామిధే
 యులు భూపతిలుగాగలరు మరియు నెనమండ్రు యవనులు పదునలు
 గురు చతుష్కులు ఏడయ్యగురు సురంతులు పనమొకండు మానులు ల
 నువాగు వెయ్యేండ్లు రాజ్యాధికారు లగుదురు అంత కింకలాపట్టణంబు
 న భూతనందనుండును కేళువందుండును యశోనందియు ప్రతికర్షుండును
 యుక్తుండుననగు మనుజుపాలకులు నూటయారాల్లంబులు ధరణిభోగిం
 తురు తత్తమాజులు పదమొక్కరు బాహికులును పుష్పమైత్రుండును దు
 ర్వితుండును న్యస్తండును మొదలయిన యాంధ్రదేశకాధీశ్వరులు యేడ్గు
 రు కోవలాధీశ్వరులు లనేకకాలంబు జనగలవారు గొంత కాలంబు
 భూపాలనం పొనర్తురు మరియు వైడూర్య పతులగు నిషధరాజులును
 మగధాధిపతులును విశ్వనాథులు రంజయండును పులిందుడును మ
 ద్రతులును గంగావయాగంబుల వనువరించి భూరక్షణంబుగా వింతు
 రు మరియు మహిమరులు భృత్యులగుదురు భూపాలకులు నూటదహ
 యంబు మౌగ్ధ్రపాలకులు కగుదురు మరియు ప్రజలు శ్రీ భాగవతా

హృదయములు సరదార ధనాపేక్షకులును దిశావైదిత ప్రాయలు న
 ల్పవత్సరములు వలసరాయములు సపంభారములు క్రియాపీఠములును
 రజస్తమోధృతులు నగుదురు రాజస్వరూపులైన స్నేహ్యులు ప్రజాభిక్ష
 గుంబు గావించురు తిష్ఠనపదా వాసులు రాజవీధితులగుదురు నాశనం
 బొందుదురు మరయును । నీ ॥ కలియందధర్మము కరుణసత్వమువా
 యు సాచారమునుక్షాంతి యునుదినంబు । జనుచుండుజనులకు ధనసం
 గ్రహముననా చారధర్మగుణాది సంగ్రహంబు । శ్రీత్యప్రంస్వములం
 దు ప్రీతియుత్రాహృణ త్వంబునమాత్రమా త్రముడలంప । కాండి
 త్యుడుండువా పలవాక్యమునసార్య తయునసాధుత్వంబు దాంబికతయు ।
 గలదున్నా నంబలంకార విలసంబు । దక్షతకుటుంబపోషణ తత్పరత
 యు । నట్లుభువిదుజ్జవాగీణా మిగుచునుండ । రాజులపంతువఖల
 వ గాములలోన । నీ । క్షుద్రవిభాగయులును చోరపక్షకులును నై
 వరాజులచేత నఖలజనులు । పురదారిపదార్థ ములనుగైకొనిభయం బు
 వత్తెలకానం బులకునేగి । కందఘోరములుకా కములుసిగ్గుత్రాద్ర కు
 నుదుఫలదాదులు మెసగిగొనుచు । వృష్టిశూన్యతమదు భిక్షువీధితులొ
 చు వాతనీతములచే వ్యాధి నెగిలి । క్షుత్తిపానలచేరొగ గుణముచేత ।
 చింతచేతనుదస్యి క్షేణింపుచుండు । రిరువదేండునుముపుది యేండ్లునగు
 చు । నజ్జనంబులపరమాయు వానహిల్లు । నీ । కలికాలమునవేద క
 ర్మముత నశియించు వణాశ్రమస్థితుల తరదగలయు । కలధర్మము
 లుపా వదంక్రియలుజెందు పృథులుబల్ జొంగలై పృథులుచుండు ।
 చార్యావృత్తవ్యధా జంతుహింసాదినా నావృత్తులజరించు సరచయంబు ।
 ధరణివణాములు సంకరరూపముగనుండు శోపులమేకల కొలదినదురు ।
 నాశ్రమింబులు గృహములయెట్లుచాపగు । బంధురతికాత్రప్రలరీతి భరిష
 విల్లు । పూషధులనువ్వయచత నెంచి వెలయు । జలధరంబులు మెరుపుల
 నరణిదనరు । గీ । అట్లుజనములుదుర్వృత్తి నెపగుచుండ । గలియుగాం
 తమునందు నాత్మకాధ్వజుడు । ధర్మమంతకణంబున ధర్మశిక్ష । గం
 బుజునరింపదలచివత్సంబు చేత । వ । కంభాణంబుమిగ్గాయంబున విష్ణు
 యోగోదయ ప్రాప్తానుభవ కలికయాపంబున ప్రాదుర్భవించి దేవదత్తం

తైవ కురంగంబునకిట్టి ఖడ్గపాస్తూరై మైద్యుచ్చాయులయిన వకలకత్తు
జనుల పంపించి బంగంబు రక్షింపు మఱియు నాయంగంబున మునిశా
ప కలితులైన మనుష్యుల వర్తనంబు వినుండు || ౪ || ఆహుపంబు
లువాయా | భారంబులునానమిగ్గి పంపదయాశీ | ర్భారూఢియు వా
బలమును | వారికితగ్గునుముసీంద్ర వరకాపగతిగ | సీ | ఆహుపగ్నిర్ని
గో తాగ్నయులగుమను పృథివులుకాకా రణమువలన | వ్యవహార
గోత్రప మన్నితులయితిల వృత్తులొనురుతిల వృత్తికతన | నాగోత్రిము
లయిత్త రాంతంబుననుమాళ్ల కల్లుములేగలిగి పృథ్వరుగురు | పదపక్షి
ముదునూళ్లు ముదునూళ్లు చేనూళ్లు గుళ్లునూళ్లు మొదలగు గోత్రవిరతి |
దనరుపందట్టి నాల్గుగోత్రములవారు | నాల్గుకాళలవారలైనాల్గుదిశల |
నున్న వారలుప్రబలులైయున్న వార | లగుటతద్వంశమునతెల్లలనదగుదు
రు | గీ | తిలలుగానుగాడ తెలుకులవారలు | కడిగియాడ దేవ గాండ్లవా
రు | కడుగకాడిరేచికిగాండ్లవారును | గానుగాడమరియు గాండ్లవారు ||
వ | అను సామధేయమొల బ్రసిద్ధులగుదులు మరియు గ్రామ్యగోత్రం
బుల రాజవీరగోత్రంబుల విధంబువినుండు | (౧౧౭౭) ఇట బ్రతిగో
త్ర వామాంతమున “ నూళ్లు ” అను పదమునుగలుపువది)

గ్రామ్య గోత్ర వివరము

వ || పకల, పగ, పంగ, పంత, పమ, కకల పవక, పద, పంప, పర్వ
పరి పంబ, పంతు, పన్న, పాకి పావిత్రి, గుడు, ముడు, గుల్మ, గురు, గు
డు, గుచ్చు, గుడకు, గువక, గూ, గుట, గుంట, గుళి, గర, గంప, గురు
పు, గుండ్ర, గాది, గనాకంఠ, గాగి గొన, గల్ల, గునద, గా, గోగు, గం
ద, గళ, గాజ, గిరక, కంప, కిక పాలుపు, విద్దె, పొందు తులసి, తు
లక, తిలక, తాలు, తప్ప, పెరట, విరచి, పత్తి, మై, పానగ పట్టి, త్రు
ట, పెద్దె, వింజ, మరిచి, తిమ్మ, విరు, విను, విగడి, విదప, అమె, వింజ, ప
ర, పెదకి, పక్షి, పగడు, వాడి, తెలది, పెండ్లి, వాజ, వామి వలసి, పన్ను
మొల మూగిక్కో పెంగు, పెవ, చేట మొరడు, విను, మవిక, ఇచ్చి వాసి
మొగ, మిదు, మొలక, మొరిచి, మద, మిగిళి, మూగ, మిట్ట, మోత
మూగు, మొరక, ముడుగు, మింగు మొగ్గయి, మొరియి, మొగళి

జాంతి, జంద, ముతుకు, ముదు, ముద్ది, ముత్తై, మును, మోత్రు, మూటు, ముల, వరక మోరుపు, గుజ, వెలసి, ముకుపు, ముదర, మెరపు, లేప, చాగి, రంగ, కంబు, రువ, రుద, రుబద, కంచు, కంత, కర్మ, కొన, కొది, కొడి, కొత్త, కంబు, కొప్పు, కొల, కొవ, కొంగ, కల్ప, కలుగు, కపికటక, కెంతు, కెమ్మ, కెలువ, కురుకు, కుప్ప, కుకు, కెల్పు, కేగు, కంది, కదప, కడుగు, కిడుగు, కొల, కంబు, కేట, తుము, తగు, తాగి, తియ్య, దిబ్బ, తెల, తార, తుమ్మి, రదవ, అంప, తీత, త్రిపుర, తెంకి, తమ్మి, తాగ, తాజ, తర, అండు, అందె, అయిర, అకు, అరి, అయ్యి, అకు అది, అంబు అదవ చా, చిలయ, చిక్క, చాడు, బయి, బది, చే బరగ, చేల, బోధ, భోగి, చాక, బన్న, భృగు, బులక, బదు, బయిద, బలుక, బలిదు, బది, బవ, కిందు, యమ్మి, యది, యలది, ఏ, యనయ, వినుక, యేక, యేపు, ఈకర్మ, ఈగు, ఈవ, యజగ, యాడుదు, యరద, అనుగు, యవలి, యాడుగు, యాబుకు, యమ్మి, హర, హంప, అది, అదిరె, యిది, మరప, మేయ, బలసి, రింప, పోధ, కోధ, జ్ఞాని, రుజ, శివ, కాబ, వనగ, కను, కక్తి, శిరి, శిద్దు, కెల, కెలవా, శూరి, శూర్ప, సిప, శింప, శిలవా, శుత, సెట్టి, దుబ్బి, దిరు, దంట, దగమ, దెనుగు, జేవ, దిళ, దిమ, దిశవ, దామ, దినుబ, దిరుగు, దనుక, దణ, దహల, నంద, నెలుగు, నీల, నేగు, నూగు, నృపు, నుసిక, నిలమ, నిగ్గు, నేక, మెవ్వు, మెంగు, నిన్నుల, మ్ముచువ, నృజాక, లక్ష, లోక, లోల, లంక, లొంక, జేవ, లింగ, లంప, వెంక యిరిక, వేగు, లంబ, లదిరి, వింప, లన్ను, లంతి, ఇల, లగు, వవ, శుభగ, కవ, దమర, దలను, దంక - దిలక, దొల - భోవక, దొబ్బి, దువ, దింపుల, దై, బయెదిక, పురజ, నాగి, ద్విలక, రావు - రవ్వ - రతుల - చిరి - చూది - చెంగ - చిక్క - చే - చేడి - చెట్టు - చెబ - చెంద - చెద - చెల్వ - చంద్ర - చెంది - చాటు - చిలక - చిరు - చెంగు చుక్క - భాగ - చొప్పు - చరప - చిలి - చెప్ప - చిజ - చయిబ - అయి - అయిన - అయివ - విప్ప - యాకు - యాకు వృథ - ల యిలి - యయి - ఈపు - బంబ బుధ బంప విజ బుమ్మి - బుగు - బుల

క- బులమ- బుంగ - బులబ - బుమ - బుగర - బులవ - బుగు బు
క - బుంచ - మొదలగు వెయ్యిగ్రామ్య గోత్రంబులు పరినిద్దంబులగు
ము పి. గో. త్రి. వి. ర. ము.

ముద్గలగోత్రము, ముగునూళ్లగోత్రము, మాపలగోత్రము ము
సునూళ్లగోత్రము, శానకగోత్రము, చేనూళ్లగోత్రము పనకప గోత్ర
ము, గుంజపాలగోత్రము, రుజనూళ్లగోత్రము, పనక నూళ్లగోత్రము, వి
శ్వామిత్రిగోత్రము, విసునూళ్లగోత్రము, శాశికగోత్రము మాండకగో
గోత్రము ముదినూళ్లగోత్రము పులస్తీగోత్రము పులకనూళ్లగోత్రము
పనందనగోత్రము నందనూళ్ల భృగునూళ్ల గోత్రములు వశిష్టగోత్రము
వసునూళ్ల గోత్రము మొదలుగా ముపి.గో.త్రంబులుబుట్టి తద్భవగోత్రం
బులగు ఈగోత్రంబుల బ్రవర్తి ల్లుచుండి మనువంశ తిలకు లొక్కవాదా
త్వి ప్రకారంబులు విచారింది మిన్నమొక్క మర్యాద నుండుదమని త
లంచి । నీ । శ్రీమద్వెండువారి కామల్లికాజ్ఞాన స్వామియోశ్లేష్మ
దై వంబుగాగ । శ్రీపతివెండిత శ్రేష్ఠుండునిజకుల గురుడుగాగావించు
కొన్నవార । లగుచుతత్పురమున కరుదెంచియభవాల యంబుముంద
రిమంట పంబునందు । గురులభూసురులను గూర్చితీర్చురముఖం బునచ
తుగ్గోత్రం భూతతతికి । ప్రథమశాంబూలగంధముతో పరిణయాది ।
శుభమశాంబూలగ్నివిధులనుసేయనిగా । యంచుకొండ్రుమహాభూత
పంచకంబు నాక్షిగాగచతుశ్చాఖజనులుబ్రీతి ॥ మటియును ॥ గీ । మల్లి
కాద్భవవిధునకుమంటపాదు । అమరగట్టిందినిరతోత్సవములొనర్చి । నిత్య
నై వేద్యములొనంగయత్కుదార । మతులవిశ్రుతులగుదురు మమకులకా
లు ॥ నీ । చినుకుచిన్నముగిగాం చనవృష్టిగుడిపింది కట్టిమాధవవర్మ
యటనంత । పాలుడుదిక్క భూపా పరిణారంగభూ పతియునునాగభూ
పాలవతులు । సనిశంబుమరొన ర్చినయాదై నైవేద్య ములుపాగిసకున్న
తిలకపప్ర । వరకాకిజనులుపర్వముగూడియభిమాన ముననట్టి నైవేద్యము
లనొసగక । గానుగకు నెదుపలములమానవెత్తు । చొప్పుననునూనదివ
రామలకునునగ । గజగతిల కేక్వరాఖ్యలింగప్రతిష్ఠ । సలిపినపుడురుత్స
వంబులుసతతము । ఉ । తొలిట్టింబుమిక్కిలిగ భూజాదికుత్సవముతో

కలంఘా ! కల్లభద్రద్విధంబుగని వారలలోమనుచంద్రులారామీ ! తె
ల్లపుల్లలు తేసినదరు యాకునకట్ల మెనవ్వుచక్కరం । కల్లుచుసాంప్రదా
యముగ తేతురదవారభవోఽహారముత ॥ ౧ ॥ అద్విధంబునప్రీతిల్లికా
ర్జునునకు । కనకచక్రకుతిలిశేక్వరునకనొక్క । విధమనర్జునునితల్లి నెవే
ద్యవిధంబు । విజయవాటికపమ్మనుప్రజలువేడిది ॥ ౨ ॥ భుజశివాలయము
లుగట్టిందికొండరు నిక్క నేవేద్యమల వరపుదుండ్రు । వసుధామరులకు
వివాహముతకొండరు గామంబునికుతు కంబుతోడ । నడిగినకోర్కె
లే దకకయాచకులక ర్పింతురుకొండరుప్రేమనువన । కుంపకటాకము
తో కొండరుతీర్చింది తునొనరైకగువం తర్పణములు । మరియుకొం
దరుపంపత్న మిగుళిగుడు । కలభావ్యాదివస్తుపం చయమపంగ్గి ।
కొందిక్రమవిక్రయములుగా విందికొనుచు । నుండుగిరిలవృత్తి చేకొండ
రుండురెలది ॥ ౩ ॥ మితియు తజాభాంకినింబు వినుండు ॥ ౪ ॥ మి
నుకులోజ్యేష్ఠుడైన మనుజుండుసూర్యోద యమునకుబూర్వంబు నందు
నెది । గురులఘులకల బురిలైలదీర్చి వాస్తవదళుద్దియు దంతభావనం
బు । నెనరిదిముఖముచూ డముచేసితిలకి తపాలుడైన నరనయెద్దు యదము
ఖములు । గడిగిగంధంబున మ్మరలుకృంకారింది గానగయుగమున గ
ట్టితిలలు । తగినమాత్రంబుబాసిగా నుగపముద్ధ । తిక్రియకుపుంగవమును
బూర్తింపకంత । యనుగుంబంబుగవాడి-ప నుదితవరణి । నట్లుగాకున్న
వాతని కభుముతెంచు ॥ ౫ ॥ కాచయములయిన గాఢలుగూడదు ।
కనకమయములయిన కంకణముల । కగుధరింపమనుజ తరళాయతాక్షి
కి । కంఠాంబుబాల్చ గాదుమితియు ॥ ౬ ॥ రమణకుండ్రనుమవి
నకతాద్రీయందులం బావపృథ్వుముక్తింద భూరినిష్ఠ । తత్కుసుమాదు
లు దహనాత్మునర్పించి శంకమూలాదిభ క్తులుముఖముకు । బదివేల
నెలకెల్లక పంజానర్పించునుండి యాశ్వరకృపగాంచి కృష్ణవేణి । దరిమ
న్మజయవాటి కరుణాదీరమణిగ దేవతాలింగవి తిష్టతేసి । రమణకప
మువ్రోయినతటా కమరచింది । అన్నపంతర్పణములబాగ్గి హృణులదని
గ్గు । నతనితంకంబుభారైన యదునుమాళ్ల । గోత్రసంభవులబాహ్య గా
మిత్తకన్య ౩-౪-౫ మిద్దెయి శివంతుండ్రును కునిశ్వరుండు సింఘపూర మి

హిమవంతులైన నాల్గువేల మున్నూ లేండ్లు కి కాదిక్కు దపంబులేయి
 చు తత్పుష్పఫలముల మహేశ్వరునకు బూజోపహారముల యభ్యుపది
 కందముల ఫలాహరుండై మహాదేవు కృపవదనీ యరుదెంచి బెజవాడ
 యందు కోవెలగట్టింది యచ్చట జీవంతుడను పురాంతుని ప్రతిష్ఠితేనీ
 జీవంతిపముద్రాంబును తటాకములిర్పించి యనేకశ్రావ్యుని సమారా
 ధనంబందుగావించె తద్యంత్రాలు యరవకులగోరియు వారలా భూరు
 హంబును నరకగూడదు వెలమండను మునీందుగిందు గన్ను రుమాను
 క్రిందమహాగంగిస్తాపరుండై త్రలానంబున మూడువేలయేండ్లు తనం
 బుగావింపుచు తత్పుష్పముల సభశ్రవర్చించి కందముల భామండై
 శివుని కాదుల్యంబు బడసి యేలెంచి విజయవాటికయందు వెలసేవ్వర
 ప్రతివ్వవలికి వేలవనముద్రాంబును పరోవరంబు దర్పించి చతుశ్చేదహ
 రంగతులయిన విష్ణులకు మృష్టాన్నాహనాదుల పంక్తికి చేసి కీర్తివన
 సే తద్యంత్రాలు జరుమాల్గు గోరెజలా భూజంబు దునుమిదగడు, వి
 శ్వామిత్రీకడ మహామిషి వింధ్యాచలంబున సకృద్దహి హిమవంబు
 క్రింద పంచపహస్ర పంచత్సరంబులు తపంబులేయించు తత్పుష్పముల
 నీశ్వరుంబాచింది కందములంబుల భక్షించి వారుని కృపబడసి బెజ
 వాడకరుదెంచి విజనామంబున తటాకంబువేయించి విశ్వామిత్రీ లింగప్ర
 తిష్ఠ మెనరించి అరువేలశ్రావ్యులొత్తములకన్న పంచత్సరంబులుగావిం
 చె తద్యంత్రపంభపులయిన కుటుూరుగోరెజ లాతరువుదుగింప సర్వం
 బుగాదు । ౧ ॥ శిష్టాంకుడనుమునిశ్రేష్ఠుండు శాల్మగ్రీవోఽఖ్యుడందమహేం
 ద్రులైలమందు । బదివేలయిన్నూట పదియేండ్లుతపములే యాచుతత్పు
 షంబులనుగ్రహుజ । గావించి గారీకు కరుణ గయికొనివచ్చి బెజ
 వాడలో తనచేర చెరువు । గ్రామంబుగట్టింది ఘనపతుశ్చేదహరాయ
 బులగుభూడు రరవరుల । వారువేల కుటుంబుల వదలినిలిచి । తనిపె
 వారలనన్నపం తర్పణముల । వక్త్రులమువార మృతిమాల్లాభ్యగో
 త్రీ । శాలకునాచుట్టుగొట్టుట చొప్పుగాదు । ౧ ॥ వారడముదెనివల న
 గముక్రిందనునాల్గు లేలనన్నూ లేండ్లు విశ్రమియింప । తపముగావింపు
 తత్పుష్పముల మాధవకుటుంబానీప తిర్యగింపు ॥ పర్యవశింపు

మూ లాహర్యుడై పర మేశుమెప్పించిత త్కృపనుబడసి । యాత్మనామ
 మునకు లాభయెంబురచించి గ్రామంబుగట్టించి భూమినురుల । నారు
 మారిండ్లవారల నందునిలిపి । యెన్న సంతర్పణములపై త్యమునుతనిపె
 నడవికూరాళ్లగోత్రుల లై నతత్కు । లాగ్రులకక్కుజముదుగ్రంప నను
 చితంబు ॥ వ । వైగుండును మహాముషి కరవీర తరువుక్రింద రెండుజే
 లయేండ్లు తపంబు జేసి పశుపతికృపనువడసి విజయవాటి జనుడెంచి యం
 దు వైగవముదగ్గింబుర కాసారంబును దగ్గివ్వించి వైగపురంబును గ్రా
 మంబుగట్టించి బ్రాహ్మణుల తొంబదియైదిండ్లవారి నందునిలిపి సంవ
 త్సర గ్రామంబునడిపె తద్వంశంబు వారగు అనుమనూళ్ల గోత్రసంభవు
 ల కాకుంభినిరుహంబు భేదింప నుదితంబుకాదు । నీ । మత్రియమోడ
 కుడను మానీండుగ్గిరాక్షి పృథ్వుముక్రిందనా ర్చ్యయేండ్లు 1- తపము
 గావించెను తత్పుష్పములపుర పారునిజాణించిత త్కరుణబడసి । జ
 యవాటికరుడెంచి శంకరాల్మయుగట్టించిమోడకనామ పంచముఖ
 పుత్రి । తివ్యయొనర్చియా శ్రీయాభ్యుచైరుపుద్రవ్వించి గ్రామంబు గట్టించి
 యందు । మూడువేలగృహంబుల కాడబులను । నిలిపిచ్చాప్తాన్నభోజ
 నం బులునుడనిపె । మోడ కాన్వయజనితులౌ ముదుకన్మాళ్ల । గోత
 రుండనులాచెట్టు గొట్టదగదు । నీ ॥ ఆర్కాంశుడనడుపం యునివశే
 ణ్యుడొండ రెల్లకిందనురెండు వేలయేండ్లు । పలుతిరినిష్ఠత పంజాన
 రించుచు తత్పుష్పములజండ ధరునిగొల్చి । కండమూలాదిభ క్షణ
 ములుశయ్యుచు శ్రీపునికారుణ్యంబు చేతనలరి । బెజవాడకేతెంచి నిజ
 నామధేయలింగ ప్రతిష్ఠయొరటా కమునుపురము । గానునర్పించిభూ
 నులా గ్రులబహుకు । టుంబములవారినిలిపిభు వ్వులనుజేసె । నవని
 కంఠెలకగోత్రుల లై నయెట్టి । వారలాభూరువాముద్రుంప వలనుకా
 దు । వ । భరద్వాజుండను మునీంద్రుడు దేవచారు మహీరుహంబు
 మూలంబున నేకాదశ సహస్ర హయనంబులు తపంబు నేయుచు తత్పు
 ష్పఫలంబుల నంచికా విభునకు బూజానై వేద్యంబులు కనుర్పించి యత
 ని కిరణాకటాక్ష ప్రసాదంబు బడసి యరుడెంచి కృష్ణానదీపమోషగతం
 బుకు విజయవాటికా పురంబున భరద్వాజు సముద్రులను ప్రభాకరంబు

యింది శివాలయంబుగట్టింది భరద్వాజ లింగప్రతిష్ఠపలిపి అరుణేల
యింద్ల భూమనోక్త మొలనిలిపి వారిక వారి తథవంబు లాసంగి నిత్యా
న్న దానంబుల పంతువులంజేసె నావకంబు వారు మైసూళ్లగోత్రీ
లా భూజంబు భేదింప నమాంబుకాదు వికటండను మహాముని మింద
రాచలంబున శింశుపా పాదంబునీడను కల్యాణియను పరశ్శువందు స్నా
నంబానందింది చతుష్పహాపౌ వషకంబులు తపంబుగావింతుడు తన్నదీ
జలంబులను తత్పుష్పఫలంబులను మజ్జనమాదిగా నై వేద్యంబుల నమ
ర్చించుచు శివుని పంతుమ్మంజేసి యీతని కృపవడసి జయవాటి కాత్రురం
బునకు వచ్చి శివాలయంబు గట్టింది తనచేరట లింగప్రతిష్ఠ సునరింది
కటాకంబు దగ్గిరింది నకలవంపర్చి మృద్ధిగా బ్రాహ్మణాగ్రహారంబు
లాసచే తత్పులనంభవులు పనకసూళ్లగోత్రీయు వారధర్మరక్షణంబు
నరకమర్యాదకాదు వ్యాకటజీయని నైలాసంబున నైచువేలయేండ్లు
బడరి మహిజంబుగ్గింద దవంబుజేయుచు తత్పుష్పఫలంబుల నభవునకు
బూజోపహారంబుల నమర్చింది కందమూల ఫలంబులు భుజింతుడు వి
రూపాక్షుగృహవడసి విజయవాటికేవచ్చి వ్యాసలింగంబు పరిశీలింది వ్యా
సపముద్రంబును కాసారంబు దగ్గిరింది గృహంబులుకట్టింది యోగ్రహ
రంబులిచ్చి వేదకాత్రు పంపన్నులైన మహిసురుల వెయినన్నురింద్ల
వారివందునిలిపి అన్న పంతువులంబుల పంతుమ్మలంజేసె తద్వకంబు
వారువసూళ్లగోత్రీంబు వారా భూరుహంబును దునుమ విహితంబు
కాదు || వాణియను || నీ || వరజనన్యూయిసి కురునకపాలంబు
మూలంబుననునాల్గు వేలయేండ్లు | వారితదిష్ఠత పంబానరింతుడు త
త్సోమానములగం దర్పితైరి | నర్పించికందమూలా హరుడగుచుత
త్కురుగై కొనియిహా కాకుకమున | జయవాటికరుదెంచి కంభుగే
హంబుగ ట్టిందిలింగముపత్రి ప్తింపదనదు | పేరవరజనముదగ్గి కా సార
వరము | గర్వితముజేసివిప్రసం భుములకన్న | దానంబులజేసెనాచె
ట్టు తత్పులంభు | జనులుశివసూళ్లగోత్రీలలో దునుమదగదు | ప |
కాశా పుత్యండమ బ్రహ్మయిసి వహకార తరువుక్రింద మిందరాచ
లంబున నాడు వేల యేండ్లు తపంబుజేయుచు తత్పుష్ప ఫలంబుల సార

బలిపుత్రకు బూజోపహారముల సమర్పించి దర్శకాకాశిని మెప్పించి త
త్కాధిపానియను పక్షసి విజయవాటి కావగరంబున కేరెంచి కోనెలల
గట్టింది బార్హస్పత్యలింగంబు బ్రతివ్వగావించి తన్నామంబున తటాకం
బువేయించి రెండువేల యింద్ర భూమికోత్తముల కగ్రహారంబుల ని
ర్మించి వానినన్న పంతుర్పణముల దృష్టిమొందించె గాన నావంశంబు వార
గు పన్నూళ్లగోత్రజుల కార్యపును మ్రంపధర్మముకాదు ॥ ౩ ॥ మ
రుద్రనుపయమి కృత్యుడగునక్కొరు మాముక్తిదబడివేల హయనము
లు । గంధమాధనమున గరకంకుతేత్తుడు మములనర్పించుడు మిహి
తతపము । గావించియాదేవు కరుణగైకొనియుది తాత్పుడైజయవాటి
కరుగుడెంది । తపపేరమరులింగ మునుబ్రతివ్వమెనర్పి మరుపముద్రం
బును చెరువమర్పి । యగ్రహారంబుగట్టింది యైదువేల । యింద్రవిష్ణుల
మృష్టాన్న మిడుచునిలికి । మనిషెనన్వంశేభపులయిన మరుపనూళ్ల ।
గోత్రజులమృహీజంబు గొట్టిదగదు । వ । మతియు గైలాసంబున
మైత్రావరుణుండను మహాముని కామ్యక మహీజంబుక్రింద తత్పువ్వుం
ల బుష్పాస్త్ర మారుని బూజించి ద్యాదళ సవాస్త్రాబులు తపంబు తేసి
మారుని గృహపక్షసి విజయవాటికరుడెంది మైత్రావరుణలింగమును ప్ర
తిష్ఠమెనర్పి మైత్రావరుణ సముద్రంబును సరోవరంబు ద్రవ్వించి యగ్ర
హారంబుల నిర్మించి రెండువేలయింద్ర బ్రాహ్మణుల సందునిలికి ధనధా
న్య సంపదల సంతృప్తులతేసె తత్కులంబువారు కూర్మగోత్ర పంకపు
లా కుంభిరుహంబు చిదురుదగదు మేరునగంబున వాత్రేయుండను
మహాషి కౌత్రి ధర్మిరహంబుక్రింద వేయిలొంబది నూరేండ్లు తపం
బు చేయుదు తత్పువవ ఫలంబుల మహాదేవుని పూజనై వేద్యంబులు
సమర్పించు తద్దయార సాక్షుతుండై బెజవాడకు వచ్చి యాత్రేయ
లింగ ప్రతిష్ఠ గావించి యాత్రేయ సముద్రంబును కాసారంబు వేయించి
బ్రాహ్మణోత్తముల వేయియింద్రవాటికి అగ్రహారంబుల గట్టింది నిలికి
యెన్న పంతుర్పణంబులు దనిపె తద్వంశంబు వారునందనూళ్ల గోత్రజు
ల యునిశివవృక్షము దునుదు ధర్మంబు కాదు మతియు రాజీవాడు
మూనియు శేనర వృక్షంబుకడ నాల్గువేలయేండ్లు తపముచేయుచు త

త్వస్థులములు త్రుష్పాస్త్రుఁడై ప్రవి బూజించి యాతని మెప్పించి తత్కృ
పాపమున సంతుష్టాంతరింగుండై జయవాటిపురమున కరుదెంచి విజ
నామధేయమున లింగప్రతిష్ఠ పలికి శీవరి పముద్రంబును కాపారంబు
నిర్మించి యీనేక బ్రాహ్మణుల కుటుంబములకు గృహంబుల గట్టించి ని
లిపి యన్నసంతర్పణుల దనిపె నావంశంబు వారు రాజనూళ్ల గోత్రజ
లా వసుంధరాజంబు భేదింప మర్యాదకాదు పనకుడను మానీశ్వరుండు
భువోనిష్ఠాగరిష్ఠుండై కరకా మౌకముక్తిం ద మన్తీవహాప్రావర్తిరంబు
లు తపంబునీసి తత్కృసుమాదులచే పాంబళిపునర్పించి యాదేత్రకృప
వక్షసి బైజవాద కరుగుదెంచి సిజనామధేయమున లింగప్రతిష్ఠగావించి
వనకపముద్రయను చెరువు దన్వించి భూసురులక నేకులకు సంతర్పణంబు
లుగావించి వారిక నేకాగ్రహారాదుల పమర్పించె గాన నకులమువాక
గు పనకనూళ్లగోత్రజులూ కరకానోకమును ద్రుంప నమచితము భూటాం
డను పంయమీశ్వరుండు శాండిల్య శాఖమూలంబున యెనిమిదివేల
యేండ్లు మహానిష్ఠావరుండై తపంబుజేయుచు తత్కృసుమ ఫలంబుల
భూతేశ్వరునకు పవర్మానై వేద్యంబుల పమర్పించి వేదశాస్త్ర పారంగ
తులైన భేయనూట పదియింద్ల వారిక గ్రహారంబుల గట్టించి యిందు
మనిది నిత్యసంతర్పణుల దనిపిరి గాన నావంశంబువారు మూడినూళ్ల
గోత్రజులూ గోత్రారువాంబుభేదింప ధర్మంబుకాదు విరూపాక్షుండను
పంయమినుస్కంధ మహీశుహముక్తిం ద పవ్రపహావ్ర హాయనంబులు
తపంబుజేయుచు తత్ప్రేమాన ఫలంబుల సఖండనిష్ఠాదుస్థానంబుల ఖం
డపరశునకచకా నోపహారంబుల నిచ్చి తదనుకంపబక్షసి వచ్చిజయవాటి
పట్టణంబున విరూపాక్ష లింగంబు నిలిపి విరూపాక్ష పముద్రంబును తటా
కంబుదన్వించి యీగ్రహారంబుల నిర్మించి యిందగ్రజయ్యల రెండువే
ల యింద్ల వారిని నిలిపి నిరంతర సంతర్పణంబుల వారల దనిపెగాన తద
స్వయోద్భవులు విరునూళ్లగోత్రము వారాధర్మశ్రీ రుహంబును పరకడ
గదు మరియు వారిగోత్రప్రవరలు వినుండు ॥

గోత్రప్రవరలు.

శీ ॥ అహస్మిన్ గోత్రంబు నరయిత్రాష్టమీయము శంధకన్యత్రేణి

కన్యాలనగ | మునునూళ్లగోత్రంబు మునునూళ్లమై తావ రుగరమిగు
లన బూధి కెక్క | అతనూళ్లగోత్రంబు యతనూళ్లకాడిన్య మై తేముల
వగవ వ్యాధ్యులగుదు | గోరాళ్లగోత్రంబు గూరాళ్ల సురునిధి కుముదు
లనవగని గూఢమగుదు | నరవకులగౌతమాంగీర పాఖ్యంబలి | అన
కులగోత్రమిచ్చుతనూ భాఖ్యగోత్ర | మిచ్చుతనూళ్లవాదనూ యెగ్గు
లనగ | పలయిత్రాన్వయముగప్రవ రావ్యాయములం | వ || మరియూ
ముదునూళ్ల గోత్రంబునకు ముదునూళ్ల భరద్వాజ నావణ్యాలన అరవ
నూళ్లగోత్రంబునకు అరవనూళ్ల శ్రీవత్స వాందులన కూనూళ్ల గోత్రం
బుకు కూనూళ్ల కౌశిక్య దైగవంబిదులన-అనసూళ్ల గోత్రంబునకు అన
సూళ్ల అర్కజీవంతులనగ యిరవకుల గోత్రంబునకు యిరవకుల
వల విశ్వాద్వితులన కున్దూళ్లగోత్రంబునకు కున్దూళ్ల కొంపక మోవ
కులన తిలకులగోత్రంబునకు, తిలకుల ప్రౌడిక అగ్ని వైశ్యులన పోగు
నూళ్లగోత్రంబునకు పోగునూళ్ల పుండరీక రాజీవాక్షులన బుడనూళ్లగో
త్రంబునకు బుడనూళ్ల శ్రీవత్స వరజాలన, జీవకుల గోత్రంబునకు జీవ
కులకాజిక, వెలసులన శివనూళ్ల గోత్రంబునకు శివనూళ్ల కొనక ఆ
ర్కాంతులన కంఠెల గోత్రంబునకు, కంఠెల గౌతమి బాహుపు
త్యులన శిరిపాలగోత్రంబునకు శిరిపాల సుమంత భరద్వాజులన వేబాల
గోత్రంబునకు వేబాల సుముఖ వెలసులన పోగునూళ్ల గోత్రంబునకు
ప్రాగునూళ్ల ప్రతిపక్ష యాతులన పోతిసూళ్ల గోత్రంబునకు పోతి
సూళ్ల ఖగీరధ బాంబపులన గుడనూళ్లగోత్రంబునకు గుడనూళ్ల చంప
ల నదానందులన ఉత్తాలగోత్రంబునకు ఉత్తాల వైశ్య వాస్తవులన
ఫాలాల గోత్రంబునకు ఫాలాల భవ్యకీల వియాపాక్షులన గుడునూళ్ల
గోత్రంబునకు గుడునూళ్ల గాంగేయ విషయవ్యయాలన వెలదనూళ్ల
గోత్రంబునకు వెలదనూళ్ల, వైశ్యవణ ధనేశ్వరులన యిరవకులగోత్రం
బునకు యిరవకుల కాంతేయ ధృపులన నిత్యాళ్లగోత్రంబునకు నిత్యా
ళ్ల నిత్యనిర్మల సునకవనందనులన, బాబాలగోత్రంబునకు బాబాల ప
కాన్యమిత్రి వైధృపులన మదనపాల గోత్రంబునకు మదనపాల కండ్ల
కొండెల్లంబున విచ్చుపాల గోత్రంబునకు విచ్చుపాల పరస్పల పాంకిత్య

అవ విధునపాల గోత్రంబునకు విధునపాల మైశాశ్రమము నూరిత్య
 లన, కనకపాల గోత్రంబునకు కనకపాల కొండవ్య గౌతములన, ఇంద్రు
 ల గోత్రంబునకు ఇంద్రపాల పనకవనకు మూరులన, తేరతయపాల గో
 త్రంబునకు తేరతయపాలవాస్తేయ కశ్యపులన, యివిశ్వాక్షిపీతయి
 వరిలు, చందనూళ్లగోత్రంబునకు చందనూళ్ల పాగర వివకుపాండ్యులన,
 మందపాల గోత్రంబునకు మందపాల వశిష్ట వామదేవలేఖ వాసిష్ఠులన,
 యివిషంధాక్షిపీతయి గోత్ర ప్రవరలు ఇట్లుగలిగి వధిగాల్లుడు నిశ్వంభరుల
 కు చెప్పిన కావప్రకారంబున వ్యవహారంబున నడుచు శివగురుభక్తి
 యొత్తుండై యుండుచురని మనువంశధరిత్రంబు కొనకాది మునీంద్రుల
 కు మాకుండుచెప్పిన పది మునికావతపుత్రై కలియుగంబున తిలక్క
 యివిక్రయంబుల మనుకులప్రభువులు బిగ్గిరిద్దులై క్షత్రియవంశంబు
 నువవంతుల బరిగిరిగి తేద్దోత్త్రగృహంబులు తెచ్చెద || ౧ || శ్రీవిజ్ఞా
 యావాటికాపురి పీఠిపులగుడు | మనుకులకలింద్రోలాది మంుపము
 న | దైవమైప్రభుకులతోడ దనరుమల్లి | కాకనస్యమిదయవంప
 కాధ్యులైరి | ౧ | మునునూళ్లగోత్రన ముచ్చపులంభాది గంభీరులగు
 దేవ గాండవారు | వశిష్ఠంకవృద్ధయులు కుకునూరివారు భవ్యశి
 లులుశ్చి పల్లెవారు | కీర్తివంతులుదింత కృత్తివారునునిరా ఘట
 ప్రచారులు కోటవారు | నరవకులాఖ్యగో త్రాధీశులనఘచారిత్వ
 లజ్జావార లమృతవద్వి | చారులాశ్మాలవారులు చారమతులు | గమిని
 వారునువత్సవా క్యపౌరిషు | లైవర్చిటాలవారున త్యంకసితి | యాతు
 లునగుడునుధారులై యొప్పుడుండు | ౧ | అహ్నుళ్లగోత్రా లన
 భుమానసులు సేం ద్యాలవారునుమున గాలవారు | కరుణాపముద్రు
 లు కాశివవారును పావనాత్ములకొట్టు కాశవారు | నూనుగవారున
 త్యగ్గ్రాకృత్యులువెన్న వారునుదుదైపు వారునుటియు | కొడమూరి
 వారున ధ్వులుభుజేయిలువా రునువీరవల్లివా రునువిశే | కకుగధీ
 రులు పెద్దనన గంభీరారు | ముడివారంబులగవీర మల్లువారు | ౧
 భునులు మునునూళ్ల గోత్ర పం , ఇనితులతుం |
 విభక్తులైవల్లివారునై చెయ్యముండు || ౧ || కొత్తనూళ్లవాడు గో

త్రయూపపురుషుడ । ధీర్ల వారుమిత్రయు శాస్త్రవారు । ఘనులుకొనవారు
 కాకపువారుపెం । ధలపువారునగుచు నెలమినుంచు ॥ ౧ ॥ కూర్మశ్శ
 గోత్రీజ లారామకూపాది కార్యవర్ధానులుమా గంటివారు । పంకిత
 పత్నియా చారవిచక్షణుల గాడెవారునుచొప్పు కట్టవారు । ధన్యా
 త్సులయినపో చంపిలవారును గురుభక్తినిరతులు గువ్వవారు । శ్రీ
 మహానీయులు సింహాడివారును పంపదాధ్యులునుట సాలవారు ।
 మాన్యచరితులుకల్గిల జుట్టివారు । అపజనూల్లాఖ్యగోత్రమం ధనుజుచ
 చ్చి । పాలవారునుడగునుట సాలవారు । బూచివారునురజంల్లు భూ
 మిలోన । ౧ ॥ మణికోనగనూల్లగోత్రీవం భవులునంద । మడుగువార
 లుపరీబలులొ ఎల్లువారు । కొండగుంటూరివారున ఖండకీర్తు । లైస
 బెజవాడవారునై యలరుచుండు ॥ ౧ ॥ నుతికృత్కమహిమట్లు నూల్ల
 గోత్రోద్భవు లిద్దచరితులు గృధ్వవారు । కజ్జనపంగళుల జజ్జూరివా
 రును సుగుణవర్ధానులుమా డుగులవారు । వారభక్తులగునర హరిశ్చ
 ట్టివారును ఘనులుపండావార లనఘలెట్టి । మెల్లువారునునుత్తు జుల్లి
 వారునుబంట వారునుమామ్యులు య్యూరివారు । చారుశీలులుపంకెన
 వారునచల । ధృతులువాపమువారుకం తెలగోత్రీ । చినగడ్డపవారు
 విహితప త్సృతులుపీర । మెల్లువారునునగరం జల్లుచుండు ॥ ౧ ॥
 కుమునూల్లగోత్రభవలో । కమువిష్ణునసావివారు ఘనబలులోహం ।
 పమువారలనగమరిమి । న్నెపువీడుపుగంటివారు నైయుందులినన్ ॥ ౧ ॥
 ఇరువురులూఖ్యగోత్రేశ్వరుల బెల్లంకి వారుశీతనుశ్చెట్టి వారుపాప ।
 నారుబండలవారు వనధిగంధీరులు గుంకినవారును గురీధరివారు । కు
 ట్నూల్లగోత్రీజుల గురుభక్తిలడిగంటి వారునుకాపట్ల వారుచమడ ।
 భక్తునివారుకో భవమగ్నీలుకాంబ వారునయిశ్చెట్టి వారునలక । లా
 ఖ్యగోత్రులుమొవ్వవార రతులధర్మ । గుణులుకల్లూరివారును కొండ
 మీది । వారుచేనూల్లగోత్రీజుల ఘోరకలుష । విరహితులుకాచవా
 రునై నెలయుచుండు ॥ ౧ ॥ నుతికృత్కలగుహంగు నూల్లగోత్రోద్భ
 వుడ, కుశలపరీభావులు కోటివారు । పరమధర్మలుమండపాక వారపథు
 లుచా చారనిశ్చలులకొం డూరివారు । పృథులూధ్యులుమాది పెద్ద

వారునుండ ముకుగువారునుబిడ్డ ముంతులయిన | తుమ్మారవివారును
 నెల్లమీరగనిందు నూళ్లగోత్రములును తుమ్మమతులు | వీరవెల్లివారు
 విల్వారములు | మల్లబోలివారు మానికాత్తు | లెనకాండువా
 రు నై విలసిల్లుదు | రభవపాదపూజ వాఘ్యులగుడు || ౧ || పావకుల
 గోత్రములును జనులుకొండ | వరులువారునుకొండల వారుధర్మ |
 వరులుగోపాలువారుకొండ పల్లెవారు | తాళ్లనానవిలసిల్లి దనరుడు
 డు || ౧ || శివనూళ్లగోత్రులొప్పిరి | భువిగోసిరిపల్లెవారు బొండల
 వారుం | పృథివిలబత్తులవారును | వ్యవహారమునందివాడు వధిక
 రిలన్ || ౧ || సిరిపాలగోత్రుల సీతకంఠచరణు రోరూపాధ్యాయులే
 లూరివారు | త్రియపాలగోత్రుల నయవిధజ్జులురాజ వరపుకారును
 నిత్య వైభవాధ్యు | లగుబూదివారున త్యంతప్రణులుకొల పీటివా
 రుననగ వెలయుదుండు | పొట్నూళ్లగోత్రులు భూమరతును ర
 క్తమానసులుచ బ్రాహ్మివారు | పృథ్విచాలాఖ్యగోత్రులం భవులుబక్త |
 వారుధార్మికులగుమంకి వారుననగ | సమ్యక్సూళ్లగోత్రుల లభిక
 విసయ | పాలునివ్యవసాయునై పగుడుండు || ౧ || కాసన్యగోత్రు
 లరిసి | మైదిపులుకటివారి గణపవంశులం | భోనిధిచందులుశివని |
 మూనందులుకొండవారు ననదగుమరిలన్ || ౧ || పన్నూళ్లగోత్రులం భ
 వులుచేయితి వారునుజీవగాండ్లవా రునువలంప | సుత్రాలగోత్రుల
 నోత్తములమడపల్లె వారునుమాపము వారునరయ | పాలగోత్రుల
 పరమాధికారిగాని గూఢమానసులైన కోటివారు | నరవకులా
 ఖ్యగోత్రేశ్వరాలలోకం కారవతామలుతు మ్మూరివారు | మితి
 యగుడుమాళ్లగోత్రుల మానమహితు | లయినకొప్పటివారున ద్య
 శులుబక్త | వరపువారునుసత్యవా గ్రాతులుముండు | వరపువారును
 సము జ్వలతనుండు || ౧ || ఎనమునూళ్లగోత్రేశ్వరాల యాచక
 మందారతరాలుతి మందివారు | సంపత్కమ్మధులు కొంపల్లెవారును
 వైవతారాధకుల తాళ్లవారు ధీరులుగుంపిన వారుదింతావారు లా
 రితమతులుగూ టాలవారు | విశ్వాళ్లగోత్రుల విత్తులుపతతి ఖ్యాత
 పరిత్తులు కాజవారు | వెలదిసూళ్లగోత్రులు విత్తులనితి | మంతు

శ్రీమద్వివాహ తంత్రాంతరింగి | పరమహంసమువాద్యుల పరగుడుండు |
 ధర్మశాస్త్రవాద్యుల తారకము | ౧ || ధర్మశాస్త్రములు బ్రహ్మశా-
 స్త్రము విజయవాటికా తురంజున ధర్మము వదలక సత్కర్మముల తే-
 యము సకల పాపకాండ విధవము లనుభవించుచు నిరంతరము శ్రీ
 మల్లికార్జున గురప్పముల దర్శించుచు మెక్కివాడక్కరికి నక్కరికిం-
 కుని దర్శించి తజాలయిపూర్వ భాగస్థి మంటపాంతర ప్రదేశమున గూ-
 రప్పండి యనుష్ఠానముగావించు శ్రీపతిపండితారాధ్య దేశికాత్మమునకు
 వత్సానాదిత శ్రీమల్లికార్జునమునకు సాష్టాంగ దండ ప్రణామము లొనర్చి
 కృతాంజలులై ధర్మశ్రవణాశ్రమములై యున్న వారెందరి వివాహముల నె-
 రింగితి మిమారందరకు గుళింబుననున్న వారే యనియిడిగి యిగురప-
 స్వాము లిట్లనిరి | ౧ || రాజులలోననుగ్రహకర రాజులలోననుదగ్గర
 మా | రాజులలోననుగ్రహకర పాపాలలోనవిశిష్టపత్రియా | రాజుల-
 లోననుగ్రహకర రాజులలోన ముసీందజేవతా | రాజులలోననుగ్రహకర
 రాజులునిజాతలేజులై ములే || ౧ || అస్మాకురాజ్యులవం | శమ్మున
 జనియించితిరా వంశ్యులులై | యిమ్మొయివిశ్వంధరకా | విమ్మొను
 పొందితిరైవ బలమిట్లుండె | ౧ || అట్లయినను ముంబున విచారించి
 జక్కి ధర్మప్రకటనముల జరింపుంతా ధర్మములు జెప్పిన వినుటకు ||
 కా | పిత్రాచారముడప్పరాదు జనులందీడింపగారాదు | తృప్తికా
 గమునూనరాదు పరినింద లేయిగారాదు | మైత్రీవాతిముజెంద
 రాదు పరయోవగగోరగారాదనలో | రాత్రెంబుల ధృతిబాధురాద
 కల ధర్మస్వాంతులైరాదనలో || ౧ || భోజనమున బావ మునవదన ||
 యి లందుముప్పునునగం భానులేప | నమునవధూనంగ ముమునులం
 భునమున శశునప్పముప్తభూ ముములందు | దర్శనస్పర్శన వంతకా
 స్తములందు జలసేవమునందు భాజుయించు | క్రాధయావాసనన
 భూతకావణమై భారణాభ్యుంజన మొనర్చుల | నెక్కికాములైక
 వా రెవ్వరని | గడువినిర్మితిగావించ గలుగుతుభుము | అట్లుగాని
 పురైరేడి భుక్తుభుజుభుజు || గానపరికించగలగల్గి నార్యవిభులు || ౧ ||
 శమ్మున భూమి భుజు భుజు ననుమించుండైన భుజునరాదు అమృత

ఏ మెప్పక బాంధ్రాశులు ప్రతమాచరించెదలయు ఒకవేళ భుజియినవల
 ఎత్రిముల్పా నూనాది మిగిలించి కానేరవు ॥ ౪ ॥ వడవిప్పలాత్మతక
 ౫౦ | పుటమనముమ్మదిబుగ్రోల దొ గురగవా | దలబద్దియొభిన్నం
 బగు | ముటనునవ్వమున మాట కముభిజియింపక ॥ ౫ ॥ సమూహభా
 నంబులే ఎమ్మమ్మగ్గుచునేని చోటనవ్వవనంబు జూడుచోట | చరణ
 వాప్తములుట తొలిసంబావరించి కొనికియాచమనంబు మెసరజేసి | ద
 తుణుడు భుజలయి భిక్షించుచెవ్వరు వాంఛ్యైవ్వర్థంబు మూరితంబు |
 నెవ్వరిగ్గువానిన నేపార్థగలవాంబు గలిగి నేనియవారి కేలిమిదొల
 గు | చెయవగభిజియెడు మచ్చివృక్షోజ | సంబుగావించెనేనియా
 నది గుణకి | ధివేహిరులునాచార ధర్మరహితు | లయనవారలుజుని
 లుఁడు రాస్థిభవులు ॥ ౬ ॥ మాతా పిరియలగురువులు | భ్రాతకు
 కు మోలనాంక రణహుగ్రాకో | కేతువయియెదిరిపలికిన | నాతకు
 వామనగూలు వకుళలితు జై ॥ ౭ ॥ ఉప్పుగలిగినయిట్టివా తెప్పవ
 గాన | గొట్టెవానిమనధవమా గోవువాలు | నవ్వవర్థంబుగుడిచివ
 యవుతాం | గోలగూడక పుగ్గంబు గోరుజనులు ॥ ౮ ॥ అక్కలిస్తా
 వచ్చిమై ఎట్టివంద | నమ్మనలదినయిట్టియ నాయకువకు | భూపతి
 త్వంబుచాలకు పుగ్గంబులు | భూమిపతితంబువాక్రూర త్రుప్పవిత
 తి | వక్షువితకేకగతిములొ ప్రపవవమితి | జనదుబాల్పంగధవ్యాధి
 త్వానవులు ॥ ౯ ॥ కట్టలిగిజేయునుగోవా కలకజలము | బ్రావక
 గదా దిన బస ధాత్రియు | బాగవదవంబునందుక్రి పలకునిక
 త | నామలము మెదగని వమామండ్రు ॥ ౧౦ ॥ జరుకుప్రతానా
 త యు లెచిమిమ్మహి నాంగునివిప్రధ నావహరి | ముక్తకేకునిగన్న
 ముడి దీనాని చర్మికోగినివాప చరితుజూచి | యద్భుతావకకవగు వన్న
 తాత త్రువృ పుష్పనిపిద పసిజాత్ర | శివునితిహాత్రుని మీ
 తంబునాభంబు నన్ని హాత్రునిపత్రి వభువిభుని | వనభిభిముని
 వంద వలయుజూచి | పంతమాగినవావతుం దగ్గరునతడు | పర్వదవృ
 మెందుననిధరా కరమువామి | భర్మకాత్రువకారంబు నామనిత్రు
 పి | బ్రాహ్మణులమధ్యగోవు బవవాత్తురును క్షేప మూర్ఖుమధ్యభూ

జవనివతియు / హరిదలవణాభా న్యములు రాజ్యావదులే గుడముత్యక
 ఫల మేనుమములును । పూణాకుంభధ్వజం బులుభక్తికంఠములే చా
 మరాంకుకదీప క్తికములు । చందనదధిపాయే సంబులుదూర్వలు య
 వలరోచనయుశ్చి ధ్వాధాకములు । వనవత్సోద్ధములనింగ శాస్త్రకము
 లు । త్ర్యూచారిత్రములస్వల్ప భుక్త్యమలను । కన్నకన్న సుకుంభములా
 విభావించు । వసుకుబలికిరిమానులు నామకామెలు ॥ ౧ ॥ సంధ్యా
 ద్వయంబున జన్మవాసరమున మూలయందును శ్రాద్ధ కాలయందు । ప్ర
 తికార్యములయందు పిత్తికారయంచును దేవతాలయనదీ ప్రియాల
 ము । పంచపర్వములందు భౌమసీంగంబు శ్రీకామ బుద్ధిశ్చ జ్ఞాన
 తయు । సుదతియేనియుబూరం ఎండ్రోయింగు వనివలె టుక
 ల్పముకరారు । దైవతార్చనములపూని చానలను । పిఠురవి
 భులందుశ్రాద్ధంబు వీరధారి । ములనాక శిలాసచ్చ ములనస్త్రు ।
 ములజవనదాల్పసుఖలబ్ధ జాంగువాగు ॥ ౨ ॥ ముట్టకంభకము
 విషమ ముగ్ధమిమామీత మ్మిన్ద్రుడు । పుటిలమునువ్వరంధము
 ము కుంకమునాయ విహీనములతా । వసులవివేచితముగ హస్తి
 ముడిమనక గూడదు । త్కటకగనిదిరావిభవ కామకులైవజులే
 మహిపతి । ౩ ॥ తగదేవదారివచిరిం । బుమంచ ఎదారిరి
 కావనమునులే । పృగవర్త ఎగవలయుం । సుగుణాల్లకులై పూని
 ములులోకమునక । ౪ ॥ తలదైలమిడివెం టు కలుముగిమక ఖాడ
 వస్త్రముతోడ కాండసంబు । నిదురముయ్యెరంబు జగ ప్రహసముదంత
 కావనంబునుకుం తమునుదగదు । యమనైరవమరిది గాములైయ్యె
 రతం త్రి కియాభ్యంగము ల్గడునేయి । ఛాగఖరోష్ట్రద్వి జన్యవసంత్య
 జ పతికాంక్షిరేణువు కాయవలయు । దలచుమరివలగుమిడియ
 దగదుగుడువ । కోశీరక్కలుగాదువుం కోటిరెం । మాజానగణంబు
 మునుకుటం బరకచరిం । విందువులువిగ్రహముమీది జంకదగదు ।
 ౫ ॥ ఎవ్వనిభవనంబు శృంగారరంగవ ల్యాద్యలంకృతులచే నలరెడుం
 బు । నవ్వనిజంజిరిం విష్ణుదైవతపూజ నముచేతవతరింబు నలరెడుం
 బు । గొప్పనిశ్చలాలయం శ్రీపాద్మజోరలే కుదిరికుళోత్తల నొప్పుచు

యనునది నెవ్వరిగృహమున తిప్పి దానదర్శన కాపకారములనే ముట్టి
యనును । నెవనిభవనంబు నుచు నీశ్వరైక । ఐక్యభావకములచేత
సంగయిండు । నట్టినిలయుంబునగుని రింతంబు । లక్ష్మీనాయకమిం
డుపలమణుడు ॥ ౪ ॥ అనిగావున గృహమధి భాండకుద్ధి దేహకుద్ధి
చిత్తమధి గలిగి మరు పాశము ప్రవర్తించు పరియను ముతయును ॥
॥ ౫ ॥ మూరిమూతకుత్తే । భౌతిమబుధువు బుధులబార్చిపునతిధిన్ ।
దాతకుదూతకుకవివగు । బ్రాతఁడు డక్కరిండు దగదెవ్వరిగ్గ । ॥ ౬ ॥
మూడు తొల్లి విశ్వంభ రామరుండును విశ్వ భూని భుండునునగు విశ్వం
భకుని విప్రలంఘనకీర్తి రాజగుదవిబృంఘంబున ధిక్కరించి తిరి కా
వుక మొల్లుకాపైకేంబు పంభద్రుడనది కలియగారంతంబు నంగుని వ
దిలదంత ప్రియంబు నిలధర్మంబులు నమిపుడు కులాధారిప్రకారం
బున నుండుదని గురుండు న్ననిద్వి పతీయునిట్లాయు ॥ ౭ ॥ కృతయుగ
మందునా ద్విప్రందనిధుఁడు తియ్యగూచిభువివలె విడులవిడుకు । త్రే
తయునెఱియుఁడు కి శి తాండవభువయు విప్రు ధిపతియైయు విశ్వయూ
తిక । ద్వాపరంబునగౌరవప్రభుచెలియిచో భూపాలనమునర్చి భూతిభు
జును । విశ్వంభరాజ్యము నీశ్వరకాపాని కలియగంటునరాజ్య చరితు
లగుడు । విజయపాటికపురవరివిహర శోభి । మల్లికార్జునదేవమిష్టి
రృపాక । ట్రాక్షింపండ్నులయిండి తార్యశిష్యు । అగురుతిలక త్రిమం
ద్రుతదన్వయింబు ॥ ౮ ॥ అని చెప్పెటయు వినిపంతిసింది గురునకు బ్ర
ణమిల్లి ఎల్ల వారునుజని నిజనివాసంబులనుండి ముతయును ॥ ౯ ॥ ఇల
నెవ్వజునవేసి యట్లపాతముకెట్టి పాపగనికునవోలి పోలికెట్టి । ముఖ
గుండుదాదన్వయి పాపకెట్టియనును త్కుతురడికెలపూడి భాష్యుకెట్టి ।
వరగుగాభ్యుచులై వాదమయిన్నము రామకెట్టియనాది సామమాత్మ్య
లగుతెలుతులకెట్టు లతులైవదమా భవవర్మయిద్వివ భర్మకాప । నము
శివ స్తంభయనబగన్నా భుజైవ । మల్లికార్జునదేవునినుండెరగలు । నూ
ర్పుదిక్కుననిలకిల్లుతోయజాప్త । దండతాదాగ్రహములుసాక్షిగాగక
వ । అతియనుగాక ॥ ౧౦ ॥ వజ్రంపుగంటయిత వలనెవ్వగానిద్వి త్తు
త్తలదూతముక పొంపునంది । ఎకదంపుకలలు పుట్టునకురెల్లకి

త్రివేణుడగున్ని వాచపోసి | మెల్ల మొగ్గలతోడి మారుత్రగాఢుటియిం
 చి నేర్పునకురువేరు నరికిసి | జ్వరితగోచి జక్కగావరించి కన్నా
 రిపూతజ్జా క్కముగుబూసి | అత్తెవ్వరిల్లివన్నిటజల్లెనుది | మిక్కిలిగ
 భంజవల్లులజక్క దీర్చి | యందునవత్తెములప్రాలజాండుబరది సెట్టి
 పుట్టిపెక్కంటుకేసిరచట | నీ | పెద్దపలుకు శెట్టి పెట్టివచ్చిన
 పుట్టిపెక్కంటు మృదుణములు | చల్చిచీర బర ధరుడయింధకస్తా
 రిశేషుడయి బారుచున్న | నాలిశేషుడయి చూస్తేకంబుకాపి
 కముగట్టియన్నతి జగమునెక్కి రాజునాధిభు రాజు జనులెంపం
 చమహావ ద్య ప ల్లిమోయ | పిల్లలలో ఎదిటు ఎగిరికొంపవలెలు |
 శోభనాక్షరిలెల్లుడు వెళ్ళుచు | గుంపవలికొండరిచుగ జేర |
 పైలయభిషేకగృహముచే చేసిరచుకు | ౧ | మూడుమాడలనొక్కం
 బుమూచుట్ల | యాకొలుసుమట్టు నూరు యొగియగు | పోలును
 ముప్పొంగును | ౨ | పోలి దీకును | దిప్పించవలయు || ౩ ||
 పుట్టిపెక్కంటుకేసిరచట | నీ | పెద్దపలుకు శెట్టి పెట్టివచ్చిన
 పుట్టిపెక్కంటు మృదుణములు | చల్చిచీర బర ధరుడయింధకస్తా
 రిశేషుడయి బారుచున్న | నాలిశేషుడయి చూస్తేకంబుకాపి
 కముగట్టియన్నతి జగమునెక్కి రాజునాధిభు రాజు జనులెంపం
 చమహావ ద్య ప ల్లిమోయ | పిల్లలలో ఎదిటు ఎగిరికొంపవలెలు |
 శోభనాక్షరిలెల్లుడు వెళ్ళుచు | గుంపవలికొండరిచుగ జేర |
 పైలయభిషేకగృహముచే చేసిరచుకు | ౧ | మూడుమాడలనొక్కం
 బుమూచుట్ల | యాకొలుసుమట్టు నూరు యొగియగు | పోలును
 ముప్పొంగును | ౨ | పోలి దీకును | దిప్పించవలయు || ౩ ||
 పుట్టిపెక్కంటుకేసిరచట | నీ | పెద్దపలుకు శెట్టి పెట్టివచ్చిన
 పుట్టిపెక్కంటు మృదుణములు | చల్చిచీర బర ధరుడయింధకస్తా
 రిశేషుడయి బారుచున్న | నాలిశేషుడయి చూస్తేకంబుకాపి
 కముగట్టియన్నతి జగమునెక్కి రాజునాధిభు రాజు జనులెంపం
 చమహావ ద్య ప ల్లిమోయ | పిల్లలలో ఎదిటు ఎగిరికొంపవలెలు |
 శోభనాక్షరిలెల్లుడు వెళ్ళుచు | గుంపవలికొండరిచుగ జేర |
 పైలయభిషేకగృహముచే చేసిరచుకు | ౧ | మూడుమాడలనొక్కం
 బుమూచుట్ల | యాకొలుసుమట్టు నూరు యొగియగు | పోలును
 ముప్పొంగును | ౨ | పోలి దీకును | దిప్పించవలయు || ౩ ||

